ମାସିକ ରହସ୍ୟ ପତ୍ରିକା

ମଳିଷ୍ଟୁ

୨୫ ନୂଆ ପଇସା ✻ ✻ ମର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୬୦ ✻

୦/୫୨୨

ସ ମି ଷ

ମାସିକ ଉପନ୍ୟାସ ପତ୍ରିକା

ସଂପାଦକ :—ବାମନ ଚରଣ ଦାସ

ପରିଚାଳନା :—ମହେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବେହେରା

୧ମ ବର୍ଷ ✱ ୫ମ ସଂଖ୍ୟା ✱ ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୬୦ ✱ ୭୫ ନୂଆପଇସା

ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ସଂକଟ

ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ନୂତନ ଟିକସ ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଲୋପ ପାଇବାକୁ ବସିଛି । ଭାରତ ସରକାର ପ୍ରତି ମିଟର ଫିଲ୍ମ ଉପରେ ୫୦ ନୂଆପଇସା ଟିକସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତି ଫିଲ୍ମ ପ୍ରତି ପ୍ରାୟ ୧୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ଟିକସ ବାବଦ ଅଧିକା ଦେବାକୁ ହେବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷାର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ବିସ୍ତୃତ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରର କ୍ଷେତ୍ର ସୀମିତ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ୨୫ଟି ସିନେମା ଗୃହକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ଅନ୍ୟ କେଉଁ ପ୍ରଦେଶରେ ଚାଲିବା ସଂଭବ ନୁହେଁ । କଲିକତା ଭଳି ଯେଉଁ କେତୋଟି ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ସହରରେ ଓଡ଼ିଆ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଅଛନ୍ତି, ସେଠାରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ସିନେମା ଗୃହ ମାଲିକଙ୍କ ମର୍ଜି ଉପରେ ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦିନ ପାଇଁ ଚାଲେ । ତେଣୁ ସୀମିତ ପରିସର ଓ ଅସମ୍ଭବ ରକମର ଟିକସ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ରକୁ ଯେ ଅଚିରେ ଲୋପ କରିଦେବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଯେଉଁ କେତୋଟି ନୂଆ ଚିତ୍ର ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ମୁକ୍ତି ପାଉଥାନ୍ତା, ଏହି ଟିକସ ଫଳରେ ସେମାନେ ନିକଟରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପାଇଁ ସରକାର ଏହି ଟିକସ ବ୍ୟବସ୍ଥା କୋହଳ ନକଲେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ।

ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ

୧ । ମଳୟ ପ୍ରତିମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ମଳୟର ବାର୍ଷିକ ଦେୟ ଟ ୮/-, ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୪/- ଓ ଖଣ୍ଡି ଟ ୦.୭୫ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି ଡାକରେ ନେଲେ ବର୍ଷିକ ଟ ୬/- ଅଧିକା ଦେୟ ।

୩ । ମଳୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଅଫ୍ ପୋଷ୍ଟିଂ ଯୋଗେ ପଠାଯାଉଥିବାରୁ ବିନା ଦାମରେ ଅଧିକା କପି ଯୋଗାଇବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

୪ । ଖଣ୍ଡିପିଛା ଟ ୦.୭୫ ଜମାଦେଲେ ଏଜେନ୍ସି ଦିଆଯାଏ । ଶତକଡ଼ା ୨୫ କମିଶନ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ।

୫ । ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ଯେଉଁମାସର ଦେୟ ସେହିମାସର ୨୫ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ନ ପଠାଇଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା ପଠାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି

ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ଜଣାଇ ଦିଆ ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଯଥା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଦେୟ ନ ପଠାଇ ଆଂଶିକ ପଠାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ମଳୟ ପ୍ରକାଶରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ଘଟୁଛି । ତେଣୁ ଯେଉଁ ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ଏ ମାସର ଦେୟ ଓ ପୂର୍ବ ବାକି ଏପ୍ରିଲ ପହିଲା ସୁଦ୍ଧା ନ ପାଇବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ମଳୟର ଆଗାମୀ ବିଷୁବ ସଂଖ୍ୟା ପଠାଯିବ ନାହିଁ ।

—ପରିଚାଳକ ମଳୟ—
କାଙ୍କାବଜାର, କଟକ—୨

ଆଗାମୀ ସଂଖ୍ୟାରେ

ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପୀର ଲହୁଲୁହ ବୋଳା ଜୀବନର ଅପୂର୍ବ ଆଲେଖ୍ୟ

ଯତୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଦାସଙ୍କର

ନବତମ ଉପନ୍ୟାସ

ଭାନୁମତୀ

ଅପରୂପ ସାଜସଜ୍ଜା ନେଇ ଏପ୍ରିଲ ୭ ତାରିଖରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ।

ରାଶିଫଳ

ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୭୦

ଫଳଗଣନା : ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ବୋଲଗଡ଼

[ମାର୍ଚ୍ଚ ତା୩ ବୁଧ ବକ୍ର, ତା୭ ପୂର୍ବଭାଦ୍ର ମୀନକୁ, ତା୯ ପଶ୍ଚିମାସ୍ତ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୦ ପୂର୍ବଭାଦ୍ର କୁମ୍ଭକୁ, ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୪ ଉଦୟାର୍କ, ତା୨୨ ପୂର୍ବୋଦୟ, ତା୨୭ ବକ୍ରତ୍ୟାଗ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୪ ରବି ପୂର୍ବଭାଦ୍ର କୁମ୍ଭକୁ, ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୪ ପୂର୍ବଭାଦ୍ର ମୀନକୁ, ୧୭ ତାରିଖରେ ଉତ୍ତରଭାଦ୍ର ମୀନକୁ ତା୩୦ରିଖରେ ରେବତୀମୀନକୁ ଚଳିବେ । ୬ ତାରିଖ ଶୁକ୍ର ଧନିଷ୍ଠା ମକରକୁ, ତା୧୧ରିଖ ଧନିଷ୍ଠା କୁମ୍ଭକୁ, ତା୨୭ ପୂର୍ବଭାଦ୍ର କୁମ୍ଭକୁ ଚଳିବେ । ୧୭ ତାରିଖରେ ମଙ୍ଗଳ ଧନିଷ୍ଠା ମକରକୁ, ୨୬ ତାରିଖରେ ଧନିଷ୍ଠା କୁମ୍ଭକୁ ଚଳିବେ । ରାହୁ କନ୍ୟାରେ, ଶନି ବୃହସ୍ପତି ଧନୁରେ, କେତୁ ମୀନରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଅଛନ୍ତି ।]

(ଫଗୁ ଦଶମୀ ମାର୍ଚ୍ଚ ତା୮, ଦୋଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମାର୍ଚ୍ଚ ତା୧୩; ମୀନ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଓ ଦୋଳ ଗୁରେଇ ତା୧୪ ରିଖ, ବାରୁଣୀ ଯାତ୍ରା ତା୨୫, ଅମାବାସ୍ୟା ତା୨୭ ରିଖରେ ହେବ ।)

ମେଷ—ମାସଯାକ ଶରୀର ଭଲରହିବ । ମନ ବେଳେବେଳେ ଖରାପହେଲେ ବି, ମୋଟଉପରେ ଭଲ ରହିବ ଦେହ ଖଟାଇ ଭଲ ଉପକରା ରୋଜଗାର କରିହେବ । ତା୧୩ ରିଖ ଭିତରେ ସାମାନ୍ୟ ଅସୁବିଧା ଥିଲେହେଁ ତାପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲରେ ବାଧା ନାହିଁ । ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ ପକ୍ଷୀ ପରି ନଷ୍ଟହେବ । କୌଣସି ଧର୍ମ କର୍ମରେ ମନଦେବେ । ଖର୍ଚ୍ଚ ସଂଯତ ହେବ । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏ ମାସଟି ଖୁବ୍ ଆରାମ ଦାୟକ । ପତି ସୋହାଗିନୀ ହୋଇ ବେଶ୍ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବେ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଅଧ୍ୟୟନ ଢେଲକୁ ପାଣି ଭଲ ହେବ ।

ବୃଷ—ଶାରୀରିକ ଅସୁସ୍ଥତାର କାରଣ ଥାଇ ବି ଶରୀର ଭଲ ରହିବ । ଆଶାନୁରୂପ ଅର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତି ଅସମ୍ଭବ । ତଥାପି କିଛି ନା କିଛି ଉପାଦେୟ ଅର୍ଥ ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଶତ୍ରୁମାନେ ଭାଇ ଭଳି ଦେଖାଇବେ । ପାରିବାରିକ ଅଶାନ୍ତି ପ୍ରାୟ ଲାଗି ରହିବ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବା କୌଣସି ଭାଇ ସହିତ ଧର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ହେବେ । ତାଙ୍କରି ସ୍ବଛା କର୍ମ ଜଞ୍ଜାଳରେ ବହୁ ଶତ୍ରୁ ରହିଲେ ହେଁ ତାପରେ ଅବସ୍ଥା ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ସୁଧୁରି ଯିବ । ମହିଳାମାନଙ୍କର ଘର କରଣାରେ ଖଟ୍ ଖଟ୍ ପ୍ରାୟ ଲାଗିରହିବ । ଛାତ୍ରମାନେ ଅଧ୍ୟୟନରେ ସେମାନଙ୍କ ପରାକାଷ୍ଠା ଦେଖାଇବେ ।

ମିଥୁନ—ମାସଟି ସେତେ ସୁଖକର ନୁହେଁ । କୌଣସି ଶାରୀରିକ ରୋଗ ବା ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଦେଖା ଯାଏ ରହିବ । କୌଣସି ଯାନ ବାହନ ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଶତ୍ରୁ ହୋଇ କୌଣସି ଭାଇଙ୍କର କୋପଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ପାରିବାରିକ ଶାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ମନରେ ଦମ୍ଭ ଓ ବଳ ଆସିବ । ହାତ ପକାଇଲେ ହିଁ ପଇସା ମିଳିବାରେ ବାଧା ନାହିଁ । ମହିଳାମାନେ ଘର ସୋହାଗିନୀ ହେବେ । ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରାଣ ପଣେ ଲାଗି ଅଧ୍ୟୟନ ରତ ହେବେ ।

କର୍କଟ—ମାସଟି ଯାକ ଶତ୍ରୁମୟ । ଏମିତିକି ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ରପରେ ଧୋକା ଦେବ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷତିକର ନୁହେଁ । ଭାଇ ଠାରୁ ଭଲ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ । ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତି ପୂରି ରହିଥିଲେହେଁ ଚିନ୍ତା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ୧୩ତାରିଖ ଉତ୍ତାରେ ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ମହିଳାମାନେ ଘରର ବଢ଼େଇ କହି ହୋଇ ହଡ଼ ବଢ଼େଇ ଦେବେ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରଶଂସାପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।

ସିଂହ—ଶତ୍ରୁଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଧନ ରୋଜଗାର ହେବ । ଭାଇ ଭଉଣୀ ହେଲେବି କ୍ଷତିକାରକ ହେବ ନାହିଁ । ମାସର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ

ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଭାବ ଘନିଷ୍ଠ ହୋଇପାରେ ସମ୍ଭବ । କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ କାମ କରିପାରିବେ । ମାସର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧଠାରୁ ଶେଷାର୍ଦ୍ଧ ଭଲ । ମହିଳାମାନେ ଶାରୀରିକ କଷ୍ଟରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା । ଛାତ୍ରମାନେ ସଦା ଛାତ୍ର ଭଳି ଅଧ୍ୟୟନ ରତ ହେବେ ।

କନ୍ୟା ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ସହ ସୁସ୍ଥ ପରିବେଶରେ ଆନନ୍ଦରେ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ କଟାଇବେ । ଭିନ୍ନ ଦିଗରୁ ଅର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତିର ଆଶା ଅଛି । ଶତ୍ରୁ କଳେଇ ଅଟରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ି ହେବ । ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଶଂସାର୍ହ ହୋଇପାରନ୍ତି । ମହିଳାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ମାସଟି ସୁଖଦ ସୁନ୍ଦର ଓ ଉପଭୋଗ୍ୟ । ଛାତ୍ରମାନେ ଅଧ୍ୟୟନରେ ମନ ନଦେଇ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଭଳି ଭୁଲିବା ସମ୍ଭାବନା ।

ତୁଳା—ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟର ଅଭାବ ମାସର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରେ ଲାଗି ରହିଥିଲେ ହେଁ ଅର୍ଥାଗମରେ କୌଣସି ବାଧା ହେବ ନାହିଁ । ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ସୁଖପ୍ରଦ ହେବ । ଶତ୍ରୁ କ୍ଷତି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଛେଳିକୁ ପାଣିକୁ ଭଡ଼ିଲା ପରି ହେବେ । ମହିଳାମାନେ କୁଶଳ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇବେ । ଛାତ୍ରମାନେ ଅଧ୍ୟୟନକୁ ଖେଳ ପରି ମଣିବେ ।

ବିଛା--ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅଣ୍ଟ ମାସରେ ଶେଷାର୍ଦ୍ଧକୁ ପଡ଼ିଲେ ହେଁ ମାସଟି ଯାକ ଅନେକାଂଶରେ ସୁଖମୟ ହେବ । ପାରିବାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ଧନାଗମ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ମହିଳାମାନେ ପିତ୍ରାଳୟ ଯିବାକୁ ମନ ବଳାଇବେ । ଛାତ୍ରମାନେ ବିଦ୍ୟା ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କଲେହେଁ ତତ୍ତୁଲ୍ୟ ଫଳ ପାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଧନୁ—ମାସଟି ମୋଟାମୋଟି ଭଲରେ କଟିବ । ଆୟରୁ ବ୍ୟୟ ବଳେଇ ପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ ସଞ୍ଚୟ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ।

ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ କୌଣସି ବିଶେଷ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବାର ନାହିଁ । ମହିଳାମାନେ ସୁଗୃହିଣୀ ହୋଇ ଆମୋଦ ଦାୟକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବେ । ଛାତ୍ରମାନେ ବିଦ୍ୟା ଅପେକ୍ଷା ଅର୍ଥକୁ ଉଚ୍ଚରେ ସ୍ଥାନ ଦେବେ ।

ମକର – ମାସର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ଅର୍ଥାଗମରେ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେହେଁ ଶେଷାର୍ଦ୍ଧ ସହଜସାଧ୍ୟ ହେବ । ପାରିବାରିକ ଅବସ୍ଥା ପାଳିବା ଦେ ଅତୃପ୍ତ ଓ ଅଶାନ୍ତ ହେବ । କୌଣସି ବିଶେଷ କାରଣ ଯୋଗୁ ଅର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ବ୍ୟୟାଧିକ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରଭାବରୁ ଅନେକ ବିପଦ ଉଭେଇ ଯିବ । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଏ ମାସଟି ଅତୃପ୍ତ ତୃଷା ପରି ବୋଧ ହେବ । ଛାତ୍ରମାନେ ବିଦ୍ୟା ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ଅଗ୍ରହାନ୍ୱିତ ହେବେ ଓ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଫଳ ପାଇବେ ।

କୁମ୍ଭ – ରୋଗ ଓ ଔଷଧର ଲଢ଼େଇ ଶରୀରରେ ଲଗି ରହିବ । ତଥାପି ଶାନ୍ତି ମିଳିବ । ଅର୍ଥାଗମରେ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହେବନାହିଁ । ଶତ୍ରୁ ଲାଗି ରହିଲେହେଁ କ୍ଷତିକାରକ ହେଇ ନାହିଁ । ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ତେତେ ସୁଖକର ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶେଷାର୍ଦ୍ଧ ସୁଖକର ହେବ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେକ ଅଶଙ୍କାଜନକ ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜିବାର ଥିଲେହେଁ ଭୟଭ୍ରାନ୍ତ ହେବାର କାରଣ ନାହିଁ । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଗୃହ ଖର୍ଚ୍ଚ ବ୍ୟୟ ବହୁଳ ହେବ । ଛାତ୍ରମାନେ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ ହେବେ ।

ମୀନ—ଅର୍ଥାଗମର ବିଶେଷ ସୁଯୋଗ ଅଛି । ଶତ୍ରୁ ଭୟର ଆଶଙ୍କା ଥିଲେହେଁ ତେତେ କ୍ଷତିକର ନୁହେଁ । ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଆଶାନୁରୂପ ହେବ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଶାନୁରୂପ ଅଗ୍ରସର ହେବେ ଓ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଫଳ ପାଇବେ । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ମାସଟି ବେଶ୍ ଉପଭୋଗ୍ୟ । ଛାତ୍ରମାନେ ବିଦ୍ୟାର୍ଜନରେ ଦୃଢ଼ବ୍ରତୀ ହେବେ ।

ରହସ୍ୟ-ମୟୀ

(ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ ଉପନ୍ୟାସ)

ଓଡ଼ିଆ ମହିଳା ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
ନଂ... ୮/4୨୨
ତା... 4..୫..୮୦...
ରାଉରକେଲା

ସ୍ନେହପ୍ରଭା ଜେମା

ମଳୟ ପ୍ରକାଶନୀ
ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ-୨

୧୯୫୬ର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ଅଫ୍ ନ୍ୟୁଜ୍ ପେପର
(ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ) ନିୟମ ଅନୁସାରେ

ମଳୟର ବିବରଣୀ

ଚତୁର୍ଥ ଫର୍ମ

ଅଷ୍ଟମ ଧାରା

୧। ପ୍ରକାଶ ସ୍ଥାନ… … … … …ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ-୨

୨। ପ୍ରକାଶ ସମୟ… …… … …ପ୍ରତିମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହ

୩। ମୁଦ୍ରାକର ଓ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ନାମ…ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ବେହେରା

ଜାତୀୟତା … … … …ଭାରତୀୟ

ଠିକଣା… … … … … …ରଞ୍ଜନ ପ୍ରେସ୍,

ବଙ୍ଗାଳି ସାହି, କଟକ-୧

୪। ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ନାମ… … … …ଶ୍ରୀ ବାମନ ଚରଣ ଦାସ

ଜାତୀୟତା … … … … …ଭାରତୀୟ

ଠିକଣା … … … … … …ସାହିତ୍ୟ ସଂସାର

ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ-୨

୫। ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀଙ୍କ ନାମ … … …ସାହିତ୍ୟ ସଂସାର

ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ-୨

ଆମ୍ଭେ ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ବେହେରା, ଏତଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଅଛୁଁ କି ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ବିବରଣୀମାନ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଆମ୍ଭର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଉଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ବେହେରା
ପ୍ରକାଶକ, ମଳୟ

ଏକ

ଗଭୀର ରାତ୍ରୀ । ହୋଟେଲ ଆମ୍ବାସାଡ଼ାର । ରାଜଧାନୀ ଦିଲ୍ଲୀର ଗୌରବ, ଭାରତର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରଧାନ ହୋଟେଲ । ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଆଲୋକ ହୋଟେଲର ଆଭିଜାତ୍ୟ ସୂଚାଇ ଦେଉଛି । ଯେପରି ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୀ ।

ରାତ୍ରୀର ଅନ୍ଧକାରରେ ଚାଲିଛି ଜଣେ ପୁରୁଷ । ମୁଣ୍ଡରେ ଟେରବାନ, ଆଖିରେ ଚଷମା । ଆଗନ୍ତୁକ ହୋଟେଲ ଆଗରେ ଠିଆହୋଇ ଅନାଇଲା ହୋଟେଲକୁ । ଉପରେ ଫ୍ଲୋରେସେଣ୍ଟ୍ ଟ୍ୟୁବରେ ହୋଟେଲ ଆମ୍ବାସାଡ଼ାରର ସାଇନ୍ ବୋର୍ଡ ଚକ୍‌ଚକ୍ କରୁଛି । ଆଗନ୍ତୁକ ହୋଟେଲ ଭିତରେ ପଶିଲା । ବହୁ ସୌଖୀନ ଓ ଦାମୀ ବସନ ଭୂଷଣରେ ସଜ୍ଜିତ ବିଳାସୀ ନରନାରୀଙ୍କ ହାସ୍ୟ-ରୋଳରେ ହୋଟେଲର ପ୍ରଶସ୍ତ ଓ ସୁବୃହତ ହଲଟି ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଛି ।

ଆଗନ୍ତୁକ ସାମନାରେ ଗୋଟାଏ ଖାଲି ଚେଆର ଦେଖି ବସିପଡ଼ିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଣେ ଓ୍ୱେଟର ଆସି ସଂଭ୍ରମ ସହକାରେ ଅଭିବାଦନ କରି କି ଖାଦ୍ୟ ଆଣିବ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲା । କିଛି ସମୟପରେ ଦରକାର ମୁତାବକ ଖାଦ୍ୟ ଆଣି ଓ୍ୱେଟର ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଲା । ଆଗନ୍ତୁକ ପୁଣିଥରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଚାହିଁନେଇ ଆହାରରେ ମନୋନିବେଶ କଲା । ଠିକ ଖାଇବାକୁ ଯାଉଛି, ଏଇ ସମୟରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଇନ୍ଦୋର ମହାରାଜଙ୍କ ମ୍ୟାନେଜର ସାହେବ ଆସି ତା ପାଖରେ ଛିଡ଼ାହେଲେ ଓ ଆଗନ୍ତୁକ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ କହିଲେ, "ମନେ ମନେ ତୁମକୁ ମୁଁ ବହୁତ ଖୋଜିସାରିଲିଣି ବିହାରୀଲାଲ । ବଡ଼ ଜରୁରୀ ଦରକାର ଅଛି ତୁମ ସହିତ । ମୁଁ ଏଇ ପାଖ ଟେବୁଲରେ ବସିଛି । କିନ୍ତୁ ମନେରଖି ମୋତେ ଦେଖାନକରି ଯେପରି ଚାଲିନଯାଅ । ମହାରାଜଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଜରୁରୀ କଥା ତୁମକୁ ମୋର କହିବାର ଅଛି ।" ବିହାରୀ ଅନ୍ୟକିଛି କହିବାପୂର୍ବରୁ ସେ ଚାଲିଯାଇ ନିଜସ୍ଥାନରେ ବସିପଡ଼ିଲେ । ବିହାରୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଇନ୍ଦୋର ମହାରାଜାଙ୍କର ପୁଣି ଏପରି ଜଣେ ଲୋକସହିତ କଣ ଅବା ଜରୁରୀ ଦରକାର ଥାଇପାରେ ? ତଥାପି ସେ ସ୍ଥିରକଲା, ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ସେ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ସହିତ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖାକରିବ ।

ଅତୀତର ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ କଥା ତାର ମନରେ ଉଙ୍କି ମାରିଲା । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପରି ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା, ତାର ଅତୀତ । ଯେଉଁ ଅତୀତରେ ସେ ଥିଲା ଅତି ଦରିଦ୍ର । ପିତୃହରା ବିହାରୀ ଦୁଃଖିନୀ ମା'ଙ୍କର ଥିଲା ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ । ବିହାରୀକୁ ଦୁନିଆର ଜଣେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ମଣିଷ କରିବାକୁ ଯାଇ ମା'ତାର ଯେ କି କଷ୍ଟସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ, ତାର ଆଜି ବି ତାହା ମନେଅଛି । ତାର ମା'ଙ୍କର କେତେପର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଥିଲା ଓ

ସେ ଯେପରିଭାବରେ ବିଳକ୍ଷଣ ଭାଙ୍ଗିପଡୁଥିଲେ; ଏଥିରେ ହୁଏତ ବିହାରୀର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇବାର ଅବକାଶ ଆଦୌ ନ ଥାନ୍ତା । ଓଡ଼ିଶାର ଧନୀସଂପ୍ରଦାୟ ଦ୍ୱାରା ସେ ଯେପରି ଭାବରେ ଅପମାନିତ ଓ ଲାଞ୍ଛିତ ହୋଇ, ଶେଷରେ ଜଣେ ଅଣଓଡ଼ିଆ ଇନ୍ଦୋରର ମହାରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଯେପରିଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଲା, ସେ ସବୁ ପାଇଁ ସେ ଆଜି ମହାରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ବଡ଼ କୃତଜ୍ଞ । ବିହାରୀର ଆଜିର ଏ ଅବସ୍ଥାପାଇଁ ମହାରାଜାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହାନୁଭୂତିହିଁ ସବୁ । ମହାରାଜା ହୁଏତ କୌଣସି ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ି ବିହାରୀକୁ ସ୍ମରଣ କରିଛନ୍ତି । ଧନିକ ସଂପ୍ରଦାୟ ପ୍ରତି ତାର ଘୃଣା ଆସି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ମହାରାଜାଙ୍କୁ ଘୃଣା କରି ପାରିନାହିଁ କି ପାରିବନାହିଁ ।

ବିହାରୀଲାଲ୍ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ଧନୀତ୍ରାସ, ପୋଲିସତ୍ରାସ, ଦୀନଦରିଦ୍ରର ବନ୍ଧୁ ଦସ୍ୟୁ । ଏକାଧାରରେ, ସେ ଯେପରି ଶିକ୍ଷିତ, ମାର୍ଜିତ ରୁଚିସମ୍ପନ୍ନ, ଶାନ୍ତ ସଂଯତ ସୌମ୍ୟଦର୍ଶନ ଓ ବହୁ ମହାପ୍ରାଣ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ ଅନ୍ୟଦିଗରେ ସେହିପରି ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଧନୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରୁଥିଲା । ଏପରି କୌଣସି ଅସାଧାରଣ କାମ ନଥିଲା, ଯାହା ସେ କରିପାରୁ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଜନସାଧାରଣ ଅନେକ ସମୟରେ ବିହାରୀଲାଲକୁ ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତିସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ମନେ କରୁଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ଥିଲା ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ଦୁଃଖୀର ଦୁଃଖ ଦେଖିଲେ ତାର ସୁନ୍ଦର ଆଖି ଦୁଇଟି ଲୁହ ଛଳଛଳ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜର ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ବିପଦସଂକୁଳ କରି ସେ ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖଲାଘବ କରିବାରେ ପ୍ରୟାସୀ ହେଉଥିଲା ଦରିଦ୍ର ଜନସାଧାରଣ ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ଦେବଦୂତ ବୋଲି ଡ଼ାକୁଥିଲେ ଓ ତାର ଦୀର୍ଘଜୀବନର

କାମନା କରୁଥିଲେ । ଚିରଦିନ ସବଳ ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିଆସିଛି । ଦରିଦ୍ର ତାର ଧନ ଓ ପ୍ରତିପତ୍ତିର ଅଭାବ ହେତୁ ତାର ଅନିଚ୍ଛାସତ୍ତ୍ୱେ ଧନୀର ଅତ୍ୟାଚାର ସହିଆସିଛି । ବହାରୀଲାଲ ଠିକ୍ ଜାଣେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଇନଭଙ୍ଗକାରୀ ପାଇଁ ଆଇନ କାନୁନ୍ ଗଢ଼ାଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଆଇନ୍‌ଗଠନକାରୀମାନେହିଁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଆଇନ୍ ଭଙ୍ଗକାରୀ । ଆଉ ଏପରି ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଅପରାଧ ହୋଇଯାଉଛି, ହୁଏତ ଅଦାଲତ ଅପରାଧ ଓ ଅପରାଧୀକୁ ଜାଣିମଧ୍ୟ ତାର ପ୍ରତିକାର କରିପାରୁନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏପରି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହାରୀଲାଲର କର୍ମକୁଶଳତା ଦେଖା ଦେଇଛି । ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇପାରିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଓ ଧନିକ ସଂପ୍ରଦାୟ ବହାରୀକୁ ଚୋର ବଦ୍‌ମାସ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛି ଓ ସେହିମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ବହାରୀଲାଲ ଘୃଣ୍ୟ, ଚରିତ୍ରହୀନ, ସମାଜର ଦୁଷ୍ଟବ୍ରଣ ।

ଭୋଜନପର୍ବ ଶେଷ କରିବା ଭିତରେ ବହାରୀଲାଲ୍ ଏ ସବୁକୁ ମନେମନେ ଆଲୋଚନା କରି ଦେଖୁଥିଲା । ଆହାର ଶେଷ ହେବାରୁ ସେ ବିଲ୍ ତୁଟାଇ, ବକ୍‌ସିସ୍ ଦେଇ ଇନ୍ଦୋର ମହାରାଜାଙ୍କର ମ୍ୟାନେଜର ତାରା ସିଂ କୁଶୁଆଙ୍କ ଟେବୁଲ୍ ପାଖରେ ଯାଇ ଛିଡ଼ାହେଲା । କୁଶୁଆ ଖୁସିହେବାର ଭାବ ଦେଖାଇ କହିଲେ, "ଚାଲ ବହାରୀ, ବସାକୁ ଚାଲ । ଏଠାରେ କୌଣସି କଥା ନୁହେଁ ।"

ଅପେକ୍ଷମାନ ମୋଟରରେ ବସି ଦୁହେଁ ସହରତଳିର ତଳି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଗ୍ଲସିଲେ । ନିଜର ସୁସଜ୍ଜିତ କକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଭିତରୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି କୁଶୁଆ କହିଲେ; "ଏଥର ଶୁଣ ବହାରି । ତୁମକୁ ମିଛ କହି ଲାଭ କ'ଣ ? ତୁମେ ବି ମିଥ୍ୟାକୁ ଘୃଣା କର । ହଁ ଶୁଣ, ମହାରାଜାଙ୍କର ଆଦେଶନୁହେଁ ବହାରି, ଏ ମୋର ଅନୁରୋଧ ।

ତୁମେ ସହାଯ୍ୟ ନକଲେ, ଏତେବଡ଼ ବଂଶ ଯେ ଗଲା ବିହାରୀ ।”
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ବିହାରୀ କହିଲା, “କଣ ହୋଇଛି ତାରାସିଂ ଭୈୟା ?” ତାରାସିଂ ରୁଦ୍ଧ ଗଳାରେ କହିଲେ, “ତୁମେ ଜାଣ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ବିଲାତରେ ପଢୁଥିଲେ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ ।”

“ତୁମେଜାଣ, ସେ ଏକମାତ୍ର ଇନ୍ଦୋର ସିଂହାସନର ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ।”

“ଜାଣେ— ।”

“କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ଅପହୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ବିହାରି ! ଗତ ତିନିମାସ ହେଲା ଯୁବରାଜଙ୍କର କୌଣସି ଖୋଜଖବର ନାହିଁ । ମହାରାଜାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ରୋଗଶଯ୍ୟାରେ ମୁଁ ଏ ସଂବାଦ ଦେବାକୁ ସାହାସ କରିନି । ଦେଲେମଧ ମହାରାଜା ଏ ଦୁଃସମ୍ବାଦ ସହ୍ୟ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । କାଳେ ପୋଲିସକୁ ସଂବାଦ ଦେଲେ ସେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଦେବ, ଜନସାଧାରଣ ଜାଣିବେ । ମହାରାଜ ଜାଣିବେ, ଏ ଭୟରେ ତାହା ମଧ୍ୟ କରିନାହିଁ । ଯୁବରାଜଙ୍କର ଅପହୃତ ସଂବାଦ ପାଇଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଅପେକ୍ଷା ତାଙ୍କୁ ଯେପରିକି ଆଉ ଫେରିବାକୁ ନ ପଡ଼େ ସେ ଯୋଗାଡ଼ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନେକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ମଧ କରିବେ । ତେଣୁ······ଓଃ, କଣ ଯେ କରିବି ବିହାରି ! ଜାଣେ ତମେ ଏକା ଏ କାମକୁ ପାରିବ । ତେଣୁ ତୁମକୁହିଁ ମୋର ବିଶେଷ ପ୍ରୟୋଜନ ଥିଲା । ଏପରିକି ତୁମପାଖକୁ ଓଡ଼ିଶା ଯାଏ ଲୋକ ପଠାଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଯେ କେତେବେଳେ କି ବେଶରେ ଓ କେଉଁଠାରେ ତା’ ଜାଣିବାର ସାଧ କାହାର ? ତୁମକୁ ନପାଇ ମନେ ହେଉଥିଲା, ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ

ଚାରିଦିନପାଇଁ ହୁଏତ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ଦେଖି କଣ ମନେ-ହେଉଛି ଜାଣ ? ମନେହେଉଛି ଯୁବରାଜ ଏଇ ଯେପରି ଫେରିଆସୁଛନ୍ତି । ବନ୍ଦରରେ ତାଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନେବାପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯେପରି ଛିଡ଼ାହୋଇଛୁ । ବିହାରି । କୁହ ବିହାରି । ତୁମେ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଆଣିଦେବ ?”

କିଛିମାତ୍ର ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ସହଜ ଭାବରେ ବିହାରୀ କହିଲା, “ଯୁବରାଜ ଅପହୃତ ହେବାର କଥା ତ । ତାର କାରଣ ଧନୀ ସମାଜର ଧନ ଲୁଣ୍ଠନ କରିବାପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଡକାୟତ ମାନେ ଠାକି ବସିଛନ୍ତି । ଅଚ୍ଛା ତାରାସିଂଙ୍କ ଡକାୟତମାନେ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଅପହୃତ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିଲେ କିମିତି ?”

“ସେଥିରେ ଆଉ କଣ ସନ୍ଦେହ ଅଛି ବିହାରି ? ଇତିମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ସ୍କଟଲାଣ୍ଡ ୟାର୍ଡ଼ର ବିଖ୍ୟାତ ଗୋଇନ୍ଦା ମିଷ୍ଟର ଉଇଲିୟମ ଜୋନ୍‌ସଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିସାରିଲିଣି । ମିଷ୍ଟର ଜୋନ୍‌ସ୍ ଅତି ଉତ୍ତମ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଏ ବିଷୟରେ ଜଣେ ସ୍ପେଶିଆଲିଷ୍ଟ । ତାଙ୍କର ରିପୋର୍ଟ କୁହେ ଯେ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ମହାରାଜାଙ୍କ ଦେହ ଅସୁସ୍ଥତାର ଟେଲିଗ୍ରାମ ପାଇବାର ପରଦିନ ବିଲାତରୁ କରାଚୀ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରାକରନ୍ତି । ଯେଉଁଦିନ ସେ ବିଲାତ ଛାଡ଼ନ୍ତି, ସେଦିନ ଫେବୃୟାରୀ ୮ ତାରିଖ ରବିବାର । କିନ୍ତୁ ଆଜି ହେଲାଣି ମେ ୧୪ ତାରିଖ । ଏ ବର୍ଷ ଫେବୃୟାରୀ ମାସଟି ଅଣତିରିଶିଆ । ତେଣୁ ଅଙ୍କଶାସ୍ତ୍ରର ହିସାବ ଅନୁସାରେ ଫେବୃୟାରୀ ମାସର ୨୬ଦିନ, ମାର୍ଚ୍ଚ ୩୧ ଦିନ, ଏପ୍ରିଲ ୩୦ ଦିନ, ଆଉ ମେର ୧୪ ଦିନ, ଏପରି ସବୁ ମିଶି ହେଲା ୯୬ଦିନ । ଯୁବରାଜ ଏଇ ଛୟାନବେ ଦିନ ହେଲା ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇନାହାନ୍ତି ଯେ ସେ ଯେପରି ଛୟାନବେ ଯୁଗହେଲା ଅନ୍ତର୍ହିତ ହେଲେଣି ବିହାରି । ଆଜ—”

"ନା, ଠିକ୍ ଅଛି ସିଂଜୀ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ମିଷ୍ଟର କୋନ୍‌ସ ଏ ବିଷୟରେ ଅଳ୍ପ ଅଧିକଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପାରୁ ନାହାଁନ୍ତି, ସେଠାରେ ମୁଁ ବା କ'ଣ କରିପାରେ ? ବିଶେଷତଃ ମିଷ୍ଟର କୋନ୍‌ସ ଯେ ମୋର ଗିରଫଦାରୀର ପରୱାନା ନେଇ ମୋତେ ଖୋଜିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି ।"

"ସବୁ ଜାଣେ ବାହାର । କିନ୍ତୁ ଉଇଲିୟମ୍ କୋନ୍‌ସ ବି ମଣିଷ । ସେ ତୁମକୁ ଓ ତୁମର କର୍ମପନ୍ଥାକୁ ପ୍ରଶଂଶା କରନ୍ତି । ଯେହେତୁହେଲେବି ସେ ସରକାରଙ୍କ ଭୃତ୍ୟ । ତେଣୁ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବାହିଁ ସେ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କୁ ତୁନି ରହିବାକୁ ମୁଁ ଅନୁରୋଧକରିଛି । ତୁମେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।"

"ବେଶ୍ ମାନିନେଲି । କିନ୍ତୁ —"

ଓଃ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କିନ୍ତୁ ନାହିଁ ଅନ ବାହାର । ଏଥିପାଇଁ ତୁମର ଯାହାକିଛି ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ଓ ଦରକାର ହେବ, ମୁଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି, ନିଶ୍ଚୟ ଯୋଗାଇ ଦେବି । ...ଆହା ବିଚରା ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ । କେଉଁଠାରେ ଆଜି କି ଭାବରେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ଭଗବାନଙ୍କହିଁ ଜଣା ।"

"କୌଣସି ଧନୀକୁ ଏଯାଏଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ବା ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇବା ଯଦିଓ ବାହାରୀ କରିନାହିଁ, ତଥାପି ମହାରାଜାଙ୍କର ଏ ଦାନ ପ୍ରତି ତା'ର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସମୟରେ ସାହାଯ୍ୟ ସେ ଏଯାଏ ଭୁଲିନାହିଁ । ବେଶ୍ ତାହାହିଁ ହେଉ ମିଷ୍ଟର କୁଣ୍ଡୁ । ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାର ସମସ୍ତ ପନ୍ଥା ମୁଁ ଅବଲମ୍ବନ କରିବି । ମୋର କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଏ କେସ୍‌ଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଚାହୁଁଛି ।"

"ବେଶ୍, ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତୁ ।"

"ଯୁବରାଜ ଅପହୃତ ହେବା ପରଠାରୁ ମହାରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ କୌଣସି ଚିଠି, କୌଣସି ହୁକ୍ମ ଦେଇଛୁ କି?"

"— ହଁ"

"ସେ ଚିଠିରେ କଣ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା—?"

"ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲାଯେ ଯଦି ପାଶ୍‌ୱାର୍ଡ଼ କମ୍ବିନେସନ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ମହାରାଜା ଦେଇଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମଙ୍କର ମୁକ୍ତି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ।"

"ପାଶ୍‌ୱାର୍ଡ଼ କମ୍ବିନେଶନ୍?"

"ହଁ ବାହାର, ପାଶ୍‌ୱାର୍ଡ଼ କମ୍ବିନେଶନ କ'ଣ ତୁମେ ଜାଣନା ।" ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣିନା ଯେ ଇନ୍ଦୋର ସିଂହାସନର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଗଣ ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମେ ପାଶ୍‌ୱାର୍ଡ଼ କମ୍ବିନେଶନର ଗୁପ୍ତଚାବି ବ୍ୟବହାର କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କର ପିତା ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଏହି ନ୍ୟାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାର ଦାନ କରିଥିଲେ । ଇନ୍ଦୋର ସିଂହାସନର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କେତେକ ଗୁପ୍ତଧନ ସମେତ କେତେକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଇତିହାସ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ଅସାଧାରଣ ଦୈବୀଶକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ଅଳଙ୍କାରର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଗୁପ୍ତଧନ କେଉଁଠାରେ ରହେ ଓ କେଉଁ ଗୁପ୍ତଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଗୁପ୍ତଧନ ଥିବା ସିନ୍ଦୁକ ଖୋଲେ, ତା'ର ଠିକଣା କେବଳ ତାର ନ୍ୟାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ହିଁ ଅବଗତ ଥିଲେ । ଶୁଣାଯାଏ ଏହି ବଂଶର ଜଣେ ମହାରାଣୀ ସତୀ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଜୀବୀତାବସ୍ଥାରେ ସେ ତାଙ୍କ ସତୀତ୍ୱର ମହତ୍ତ୍ୱ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ଦୈବୀଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସେହି ଅଳଙ୍କାର ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ମାଳା, କଙ୍କଣ ଓ ସିନ୍ଦୂର ଥିଲା । ସେ ମାଳାଟି ଦେଖିବାକୁ

ସଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ମଲ୍ଲୀଫୁଲ୍ ପରି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ହୀରାର ଫୁଲ୍ । ସେହି ମାଳାଟିର ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣ ଥିଲା । ତାହା ସଦ୍ୟପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ମଲ୍ଲୀଫୁଲ୍‌ର ସୁଗନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ବିତରଣ କରୁଥିଲା । ଏହି ମାଳାର ମଳିନତା କେବେହେଲେ ଅନୁଭୂତ ହେଉ ନଥିଲା । କେବେ ଯଦି ସତୀଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ବିପଦାପନ୍ନ ହେଉଥିଲେ, ତେବେ ମାଳା ମଳିନ ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲା ଓ ମାଳାର ଗନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ସୂଚାଇ ଦେଉଥିଲା ଯେ, ସତୀଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ବିପଦାପନ୍ନ । କଙ୍କଣ ଓ ସିନ୍ଦୂର ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହି ସୂଚନା ଦେଉଥିଲେ । ଆଉ ସତୀଯଦି କେବେହେଲେ ତାଙ୍କର ସତୀତ୍ୱର ହାନି କରୁଥିଲେ, ତେବେ ସେହି ମାଳା, କଙ୍କଣ ଓ ସିନ୍ଦୂର ବିଷାକ୍ତ ସର୍ପ କୀଟର ଆକାର ଧାରଣ କରି ତାଙ୍କୁ ଦଂଶନ କରୁଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ଏ ବଂଶର ତିନିଜଣ ମହାରାଣୀ ପ୍ରାଣ-ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ, ମହାରାଣୀ ସତୀ ଯାଇଥିଲେ, ଯବନ କର୍ତ୍ତୃକ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହେବା ଭୟରେ । ତାଙ୍କସହିତ ଏହି ଦୈବଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ଅସାଧାରଣ ଅଳଙ୍କାର ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଚିତାରେ ପୋଡି ହୋଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେହିଦିନଠାରୁ ଏହା ଏହିବଂଶର ସତୀ ମହାରାଣୀ-ମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଭୂଷଣ ହୋଇ ରହିଅଛି । ମହାରାଣୀ ଏହାକୁ କେଉଁଠୁ ଓ କିପରି ଭାବରେ ପାଇଥିଲେ, ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ରକମର ଇତିବୃତ୍ତ ନ ଥିଲେ ହେଁ ଏକଥା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଏହି ଅଳଙ୍କାର ଭୟ ଯୋଗୁଁ ଏ ବଂଶର ଗୌରବ, ଗାରିମା ଓ ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରତିପତ୍ତି ଏଯାଏଁ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଆସିଛି । ଏହାର ଅପହରଣରେ ଏ ବଂଶର ସର୍ବନାଶ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ଏହି ଅସାଧାରଣ ଅଳଙ୍କାରକୁ ଦେଖିବା ଲୋଭରେ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରୁ ବହୁ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ମହିଳା ଓ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଏଠାକୁ ଶୁଭାଗମନ ହୁଏ । ଏହାକୁ ଅପହରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅତୀତରେ ଯେ ସବୁ ପ୍ରକାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ନ

ହୋଇଛି, ତାହା ନୁହେଁ । ତେବେ କେହହେଲେ ଏ ସବୁର ସଂଧାନ ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ଅପହୃତ କରିବା ଅର୍ଥ, ଏ ସବୁ ଅମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ ଲଭ କରିବା । ଏ ଅମୂଲ୍ୟ ସଂପଦର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅତୁଳ ବାହାର—"

ସବୁକଥା ଶୁଣିସାରିବା ପରେ ବାହାରିଲାଲ ରଷ୍ଟୁ ମଧ୍ୟ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । କିଛିସମୟ କଣ ଭାବିବା ପରେ କହିଲା, "ବଡ଼ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ବ୍ୟାପାର ମିଷ୍ଟର ତାରସିଂ । ପୃଥିବୀ ଇତିହାସରେ ଏହାର ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପରେ । ଏ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଯେ ଆଗରୁ କିଛି ଜାଣି ନଥିଲି; ଏପରି ନୁହେଁ । ଜାଣିଥିଲି, ଏ ବଂଶ ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମେ ଏହିପରି ଅତୁଳ ସଂପଦର ଅଧିକାରୀ । କିନ୍ତୁ ପାଣ୍ଡୁ୍ଲିପି କମ୍ବିନେଶନର ଗୁପ୍ତଚାବି ଓ ଏହାର ଅବସ୍ଥିତି କେଉଁଠି ଜାଣି ନଥିଲି । ଦୁଃଖର କଥା ମିଷ୍ଟର ତାରସିଂ ଯେ ଏହାର ଇତିବୃତ୍ତ ପୃଥିବୀର ସମୁଦାୟ ସ୍ଥାନରେ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇ ପଡିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଭୟହୁଏ ପୃଥିବୀର କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ କେଉଁ ଦଳ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରିଛି କିଏ କହିବ ? ଅଚ୍ଛା; ଆପଣ ଆଜ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମଣିଷର ସାଧ୍ୟାତୀତ ବୋଲି କିଛିହେଲେ ଜିନିଷ ଗୋଟିଏ ନାହିଁ । ଆପଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ, ମୁଁ ଏହାର ସମସ୍ତ ଭାର ଏହି ମୂହୂର୍ତ୍ତରୁ ଗ୍ରହଣ କଲି ।"

ସାଶ୍ରୁ ନୟନରେ ବୃଦ୍ଧ ତାରସିଂ କହି ଉଠିଲେ, "କଲ୍ୟାଣ କରୁଛି, ତୁମେ ଏଥିରେ ଜୟୀ ଓ ଯଶସ୍ୱୀ ହୁଅ ବାହାର ।"

ଦୁଇ

ଅପରାଧ ଯେଉଁମାନେ କରନ୍ତି ଓ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ ହୁଏ, ଅପରାଧ ଶାସ୍ତ୍ର କୁହେ, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନଯାତ୍ରାର ଆରମ୍ଭରୁ ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ପୁଙ୍ଖାନୁ ପୁଙ୍ଖରୂପେ ଜାଣିବା ଉଚିତ । କାରଣ ଏପରି ନ କଲେ ପ୍ରକୃତ ଅପରାଧୀ ଓ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଜାଣି ହୁଏନା । ବିହାରୀଲାଲ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କ ବିଷୟରେ ମିଷ୍ଟର ତାରା ସିଂ ଠାରୁ ସବୁ ଶୁଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏତେବଡ଼ କେଶ୍‌ଟିକୁ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେଉଛି, ସେ ଯୁବରାଜଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆହୁରି ଟିକିନିଖି ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲେ ।

ଗୁପ୍ତଚର ଓ ପରିଚାରିକା ମହଲରେ ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଜାଣିଲେ ଯେ ଯୁବରାଜ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଶାନ୍ତ ସ୍ୱଭାବର ବ୍ୟକ୍ତି । ଯେପରି ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ସୁଲଭ ନିଷ୍ଠୁରତା ତାଙ୍କଠାରେ ନଥିଲା । ଯେ କୌଣସି ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ କାରଣରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆଦୌ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁ ନଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ସର୍ବଜନ ଆଦୃତ ଓ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥିଲେ । ସେ ଯେପରି ସୁଦର୍ଶନ, ସେହିପରି ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଭଲଗୁଣର ଅଧିକାରୀ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଏ ବା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଇ ପାରେ ?

ଯୁବରାଜ ଅପହୃତ । କିନ୍ତୁ କିପରି ଅପହୃତ ହେଲେ, କିଏ ବା ଅପହୃତ କଲା ? ବିହାରୀଲାଲ ଯେପରି କଣ ଗୋଟାଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ବସ୍ତୁ ଦେଖିଲା । ସେ ଭାବିଲା, ଠିକ୍ କଥା ।, ଯୁବରାଜଙ୍କ ଅପହରଣ ପାଇଁ ସେ ଯେ ନିଜେ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି, କିଏ କହିବ ? ଦେଖିବାକୁ ହେବ, ଯୁବରାଜ କେଉଁ ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକୁ କରିବାକୁ ଭଲ ପା'ନ୍ତି ବା କ'ଣ କରାଗଲେ ତାଙ୍କୁ ବଶ କରାଯାଇ ପାରେ । —ଆନନ୍ଦରେ ସେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଧ୍ୱନି କରି ଉଠିଲା ।

ଆଲମାରୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥାକରେ ବହିଗୁଡ଼ିକ ସଜାଡ଼ି ସଜାଡ଼ି ସେ ଦେଖୁଥିଲା, ଯୁବରାଜ ବାସ୍ତବରେ ବହି ପଢ଼ିବାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ଅନେକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଧନୀଙ୍କର ଗୋଟାଏ ସଉକ, ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଖିଆଲ ଯେ ବହୁତ ଗୁଡ଼ାଏ ବହି କିଣିଲେ ଓ ତାକୁ ଆଲମାରିଗୁଡ଼ିକରେ ସଜାଇ ରଖିଲେ ଜନସାଧାରଣ ନିଶ୍ଚୟ ମନେ କରିବେ ବା ମନେ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ଯେ ସେ ଜଣେ ସୁପଣ୍ଡିତ ଓ ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି । ବହିର ପ୍ରଥମପୃଷ୍ଠା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଲି ନ ଯାଇ ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଯୁବରାଜ ଯେ ଏ ପ୍ରକାର ସୌଖୀନ ଖିଆଲର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ନୁହନ୍ତି କିଏ କହିବ ? ସଠିକ ବିବରଣୀ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବହିର ପୃଷ୍ଠା ଗୁଡ଼ିକ ଓଲଟାଇ ଦେଖିଲା ବିହାରୀ । ନା ଯୁବରାଜ ବାସ୍ତବରେ ବହିଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ସେ ମାର୍ଜିନରେ କେତେକ ଉକ୍ତି ଉପରେ ନିଜର ମତାମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ଲାଲ, ନୀଳ ପେନ୍ସିଲରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଜାଗାରେ ଦାଗ କାଟିଛନ୍ତି । ବିହାରୀ ଯେ କେତୋଟି ଦାଗଦିଆ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ିଲା, ତାହା ଏଇ—

ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିଭାପରି ଏକ ଦୁର୍ଲଭ ଜିନିଷ ଏବଂ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ମହତ୍ ଦାନ । ଯେଉଁମାନେ ସୁନ୍ଦର ସେଇମାନେହିଁ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ।

ଜୀବନ ଯେତେବେଳ ଯାଏ ଅଛି, ଦେହ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସତ୍ୟ ଓ ସଂସାର ନିତ୍ୟ । ତେଣୁ ଜୀବନରେ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ସୁଯୋଗ ଆସିବ, ତାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିବା ଅର୍ଥ ଆତ୍ମପ୍ରତାରଣା କରିବା-ଏହାହିଁ ପାପ ।

ଯେଉଁମାନେ ସୁନ୍ଦର, ସେମାନଙ୍କର ସାମୟିକ ଅଭାବ ଓ ଅସୁବିଧା ହୋଇପାରେ; ମାତ୍ର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁର ଜୟ ସର୍ବଦା ।

ମନୁଷ୍ୟ ବଞ୍ଚିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ମନରେ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଓ କାମନା ଥାଏ । ଦେହର ବିନାଶରେ କେବଳ ଏ ସବୁର ଅବସାନ । ଯେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ କାମନା ରହିଛି, ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ମନରେ ଭୋଗ ପିପାସା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ଓ ବଳବତ୍ତର ରହିଥିବ ।

ବାଃ, ଚମତ୍କାର ! ଯୁବରାଜଙ୍କର ଜୀବନଦର୍ଶନ ସୁନ୍ଦର । ଉପଭୋଗ୍ୟ । ସେ ଆହୁରି କିଛି ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଆଉ କେତେଖଣ୍ଡି ବହିର ପୃଷ୍ଠା ଲେଉଟାଇଲା । —ନା ଦାଗ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଉକ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ବିଶେଷ କିଛି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ସେ ନିଜର ମତାମତ ଦେଇଛନ୍ତି; - "ଉପଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍ଗୀତ ଏକ ଅପାର୍ଥିବ ବସ୍ତୁ । ଏହାର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜର ଯେ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥାଏ ।"

ବହିଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷିପ୍ରତାର ସହିତ ସଜାଇ ରଖିବା ପରେ ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ କାମେରାକୁ ମଧ୍ୟ ସଜାଇ ରଖିଲା । ନା—ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଜଣେ ରସିକ ବ୍ୟକ୍ତି କହିବାକୁ ହେବ । ତାଙ୍କର ଉପରର ଶାନ୍ତ ସଂଯତ ବ୍ୟବହାର ତଳେ ସବୁ ଦିଗରୁ ଜୀବନକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ଉପଭୋଗ କରିବାର ଯେ ସ୍ପୃହା, ତାହାହିଁ ରହିଛି ।

ଏହାହିଁ ହୋଇଥାଏ । ମାନଦଣ୍ଡର ସମତା ରକ୍ଷା କରିବାହିଁ ଜାଗତିକ ଧର୍ମର ନିୟମ । ତେଣୁ ବାହାର ବିଗ୍ରହ ଓ ଆଚରଣ ଅନୁସାରେ ଯେ ଯେତେ ମାତ୍ରାରେ ଧୀର ଓ ନମ୍ର, ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଆଇନଭଙ୍ଗ କରିବା, ଉଦ୍ଦାମ ସ୍ୱଭାବ ବିଶିଷ୍ଟ ହେବା ଓ ଦୋଷାନ୍ୱେଷୀ ହେବା ତାର ପ୍ରକୃତିଗତ— ଯେପରି ସମୁଦ୍ର ଓ ତା'ର ଢେଉ । କୂଳରେ ଢେଉ ଯେତେମାତ୍ରାରେ ପିଟିହୁଏ ଓ ବେଳାଭୂମିକୁ ଚଞ୍ଚଳ ଓ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରେ, ସମୁଦ୍ରର ଗଭୀର ଜଳ ସେତେମାତ୍ରାରେ ଶାନ୍ତ । ମାତ୍ର ସମୁଦ୍ରର ଗଭୀର ଜଳରେ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ସ୍ରୋତର ଯେଉଁ ବେଗ, ସମୁଦ୍ରର ଅଗଭୀର ଜଳ ସେହି ପରିମାଣରେ କମ୍ ବେଗ ବିଶିଷ୍ଟ ।—

ଏହି ଉକ୍ତି ବା ପ୍ରମାଣ ଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ହେଲେ, ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଯେ କେଉଁ ଧରଣର ବ୍ୟକ୍ତି, ତାହା ବୁଝିବାକୁ ବିହାରିର ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ ।

ବିହାରୀ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଉ ଅଧିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି କେତେକ ଉପାଦେୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିସାରିବା ପରେ କକ୍ଷ ତ୍ୟାଗକଲା ।

ତିନି

ଭୂଗର୍ଭସ୍ଥ ଗୋଟିଏ କକ୍ଷ । ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ବସି ବସି କେତେକଣ ଭାବି ଚାଲିଥିଲେ । ଭାବୁଥିଲେ ବାସ୍ତବରେ ଧନୀ ହେବା ବିପଦଜନକ । କିନ୍ତୁ କିଏ ହେଲେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଧନ ଜନ୍ମସୂତ୍ରେ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦଅନ୍ତା କି— ।

ତାଙ୍କର ଭାବନା ମଝିରେ କେତେବେଳେ ଯେ କବାଟ ଖୋଲି ଯାଇଛି ଓ ତାଙ୍କ ସାମନାରେ କୁତ୍ସିତ ଦର୍ଶନ ବ୍ୟକ୍ତି ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି, ତାଙ୍କୁ ଜଣାନାହିଁ । ବିକ୍ରମଙ୍କୁ ଅଧିକକ୍ଷଣ ଭାବବିହ୍ୱଳ ଦେଖି ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ଲୋକଟି ହସି ଉଠିଲା । ତା ପରେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲା, "ଭାବୁଛ ଯୁବରାଜ ସାହେବ, ଯେ ତୁମର ସମସ୍ତ ଧନର ବିନିମୟରେ କିଏ ତୁମକୁ ମୁକ୍ତ କରିଅନ୍ତା କି ! କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ କାରାକକ୍ଷର ସଂଧାନ କିଏ ପାଇବ ନା ତୁମକୁ ମୁକ୍ତ ଦେବ ? ଶୁଣ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ, ତୁମ ଓ ଅମ ଭିତରେ ତଫାତ୍ ବା କ'ଣ ? ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଗରୀବ ପ୍ରଜାର ତଣ୍ଟି ଚିପି, ରକ୍ତ ଶୋଷି, ତମେ ଧନୀ । ତମ ପରି ଧନୀକଙ୍କ ତଣ୍ଟି ଚିପି ଅମେ ମଧ୍ୟ ଧନୀବାସ ଉଦ୍ୟତ । ଯେଉଁ ଗୁପ୍ତଧନ ପାଇଁ ତୁମ ସହିତ ଅମର ଶତ୍ରୁତା ତାହା ନ ପାଇଲେ ତୁମର ଜୀବନ ଯେ ବିପଦାପନ୍ନ ତା ତୁମେ ଭୁଲି ଯାଉଛ ନାହିଁ କି ?"

ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ଯୁବରାଜ କହିଲେ, "ବିଶ୍ୱାସ କର ମୁଁ ସେ ପାଶ୍‌ୱାର୍ଡ କମ୍ବିନେଶନର କଥା ଜାଣେନି ।"

"ତୁମର ସେ ସୁନ୍ଦର ଚେହେରାର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେଲାଣି ଦେଖିଲଣି ? ଅଉ କାହିଁକି ସେ ଜିଦ୍ ? ତୁମଠାରୁ ସେହି ଏକା ପ୍ରକାର କଥା ଶୁଣି ଶୁଣି ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟଚ୍ୟୁତ ଘଟିଲାଣି । ସିଧା ଅଙ୍ଗୁଠିରେ ଘିଅ ବାହାରେ ନାହିଁ—ବେଶ୍—।"

ସେ ହାତତାଳି ଦେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଳା ପରିଚ୍ଛଦରେ ଭୂଷିତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରବେଶ କଲା । ତାର ମୋଟା ଓଠ, ଲାଲ ଅଖି, କୁଞ୍ଚୁକୁଞ୍ଚିଆ ଚିକ୍କଣ କଳା ବାଳ ଓ ଚାହିଁବାର ଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଅଖି ବୁଜିଦେଲେ । ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀଟି ପୁନର୍ବାର ବିକୃତ ହସ ହସି ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ

କରି କହିଲା, "ଦେଖିଛ ଯୁବରାଜ, ଆଜିଠାରୁ ଏ ତୁମର ଶାସନକର୍ତ୍ତା । କଥା କି ଉପାୟରେ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ହୁଏ, ସେ ଜାଣେ ।" ଏହାକହି କାଫ୍ରି ଭାଷାରେ, ତାକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ତାକୁ ପଚାରିଲା—"ରାଣୀ ମା'ଙ୍କର ଆଦେଶ କଣ ?"

"ତାତଲା ଲୁହା ପଲମ ଯୁବାଙ୍କ ଉପରେ ଲଦିବାପାଇଁ ରାଣୀମା ବାରମ୍ବାର ମନା କରିଛନ୍ତି । ନହେଲେ ଗୁଳିକାଠ ଠିକ୍ଏ ଦେଖନ୍ତି । ତେବେ ବି ଆମ ଦେବତା ମାମ୍ବୋଜାମ୍ବୋଙ୍କର ଆଦେଶ ଅଣିଛି । ତେଣୁ ସେଇଅନୁ ଏକାଥରେ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଆସିଛୁ ।" ଏହାକହି ସେ ତାର ପୋଷାକ ଭିତରୁ ଏକ ଦାଢ଼ୀ ବାହାର କଲା । ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ବେତ ଧରି ମାମ୍ବୋଜାମ୍ବୋଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ବିକ୍ରମଙ୍କ ଉପରେ ବେତ ଚଲାଇଲା । ମୁହୁର୍ମୁହୁ ଆଘାତରେ ବିକ୍ରମଙ୍କ ଦେହରୁ ରକ୍ତ ଝରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ବିକଳଭାବରେ ସେ ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ନିଜର ମନ ଶାନ୍ତ ହେବାପରେ ସେ ବେତ ଚଲାଇବା ବନ୍ଦ କଲା । ବିକ୍ରମଙ୍କ ହାତଗୋଡ ଭଲରୂପେ ବାନ୍ଧିଦେଇ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଗୋଟିଏ ବାଲିର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲା । ଫଟା ମାଂସ ଉପରେ ବାଲିର ପୋଷାକ ଫୋଡ଼ି ଫୋଡ଼ି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଲା । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ମର୍ମଭେଦୀ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଖି ଦୁହେଁ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ ଜୋରରେ ହସିଉଠିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ସେହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ କେତେବେଳେ ଯେ ବିକ୍ରମ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ତାଙ୍କୁ ଜଣାନାହିଁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଚେତାହେବାରୁ ସେ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ପାଟିରେ କିଏ ଯେପରି ପାଣି ଦେଉଛି । ଅନୁଭବ କଲେ, ତାଙ୍କ ଦେହରେ ସେହି ବାଲି

ପୋଷାକଟି ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା କେହି ଯେପରି ତାଙ୍କ ଉପରକୁ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ିଛି । ସେ ଚାହିଁବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ ପାରିଲେନି । ଆଖିପତା ଉପରେ ଗଭୀର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କଲେ । ଶୁଶ୍ରୂଷାକାରୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—"ଭଲ ଲାଗୁଛି ?"

"ଯୁବରାଜ ଉତ୍ତର ଦେଲେନାହିଁ । ସେ ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନକଲେ—

"ଆମେମାନେ ବନ୍ଧୁ । ଭୟକରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।"

ଯୁବରାଜ ତେବେ ବି ନିରୁତ୍ତର । ଯୁବରାଜଙ୍କର କଥା କହିବାର ଶକ୍ତିଟିକକ ମଧ୍ୟ ନଥିବାର ଦେଖି, ଶୁଶ୍ରୂଷାକାରୀ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀଙ୍କୁ କଣ ଯେପରି ଆଣିବାକୁ କହିଲେ । ସଙ୍ଗୀ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବୋତଲରୁ କଣ ବୁନ୍ଦାଏ ଯୁବରାଜଙ୍କ ପାଟିରେ ଦେବାରୁ ସେ ବହୁକଷ୍ଟରେ ଆଖିମେଲି ଚାହିଁଲେ । ଶୁଶ୍ରୂଷାକାରୀ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ କହିଲେ,"ଦୟାକରି ମୋର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁତ । ଧନ ନା ଜୀବନ କେଉଁଟିକୁ ଆପଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନେ କରନ୍ତି ?" ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଯୁବରାଜ କହିଲେ, ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସକରନ୍ତୁ ଧନ ପ୍ରତି ମୋର ମମତାନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପାର୍ଶ୍ୱୱାର୍ଡ କମ୍ବିନେଶନର କୌଣସି ସୂତ୍ର ଜାଣେନି । ଶୁଣିଛି, ସାତତାଳ ପଙ୍କତଳେ ପାତାଳ-ପୁରୀରେ ମାଛ ପେଟ ଭିତରେ ଫରୁଆ, ଫରୁଆ ଭିତରେ ଜୀବନ ରହିଲାପରି, ସେ ସବୁ ଅଲଙ୍କାର ରଖାଯାଇଛି । ତାକୁ ଆଣିବାକୁ ହେଲେ ଲୁଆଡ଼େ ବହୁ ଆୟାସ କରିବାକୁ ହୁଏ । ତା'ଛଡ଼ା ସତୀର ଇଚ୍ଛାରେ ସତୀ ଜନପଦରେ ସତୀହିଁ ମାଲିକ । ମୁଁ ବା କଣ କରିପାରେ ?" ଏତକ କହି ପୁଣି ସେ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଦୂରରୁ ଯେପରି କାହାର ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଶୁଶ୍ରୂଷାକାରୀ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କ ଦେହରେ ସେଇ ବାଳର ପୋଷାକଟିକୁ

ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇ, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀଙ୍କ ସହିତ ସେହି ସ୍ୱଳ୍ପ ଅନ୍ଧକାର କକ୍ଷ ଭିତରେ ଲୁଅଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଫେରି ଆସୁଥିଲା । ସେ ଯେପରି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଶୁଣିପାରୁ ପାଇଲେ, ପରିଚିତ ଗଳାରେ କିଏ ଯେପରି କହୁଛି, ମୁନ୍ନୁ, ତୁମର ଜାଣିବା ଉଚିତ ଥିଲା, ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଜଣେ ଯୁବରାଜ । ସେ ଜଣେ ରାଜପୁତ୍ର । ଅତ୍ୟାଚାରୀ ସେ କେବେ-ହେଲେ ସହିନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ହଠାତ୍ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ସହି ସେ ଯେପରି ଭାବରେ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, କିଏ ଜାଣେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଜୀବିତ କି ମୃତ ! ଅଚ୍ଛା, ତାଙ୍କୁ ଠାଉଣ୍ଟ୍ ଲକ୍ରୁ ଲୁଚାଏ ଦିଅ । ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଅଜ୍ଞାନ କରି ରଖି ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ଲୋପ କରିଦିଅ । ସେ ବୁଦ୍ଧିହୀନ ପାଗଳ ହୋଇ ଏହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥାନ୍ତୁ । ଆଉ ମୁନ୍ନା—ତୁମମାନଙ୍କର କାମରେ ମୁଁ ଆଦୌ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ରାଣୀ ମା’ ବା ମୁଁ କିଛି ପାରିଶ୍ରମିକ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ପାରୁନାହୁଁ । ତୁମେମାନେ ରଟି-ଲେଖି ଯୁବରାଜଙ୍କ ବାବାଙ୍କଠାରୁ ଯଦି ପାରିଶ୍ରମିକ ଆଦାୟ କରିନିଅ, ବେଶ୍ ହେବ । ଦେଖ ବିକ୍ରମର ବାବା ବଡ଼ ଚାଲାକ । ତେଣୁ ବିକ୍ରମର ଦସ୍ତଖତ ନ ଦେଖିଲେ ସେ ଫଟା ପଇସାଏ ବି ବାହାର କରିବ ନାହିଁ ।”

ହାତଯୋଡ଼ି ମିନତିଭରା କଣ୍ଠରେ ମୁନ୍ନା କହିଲା, “ହଜୁର ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି ଲୋପ କରିଦେଲେ ଆପଣଙ୍କର ମହତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହେବ କିପରି ? ଶୁଣିଛି, ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ମଦ ଆଦୌ ସ୍ପର୍ଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ମଦ ଦେଇ ତାଙ୍କର ମାତାଲ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ସବୁକଥା ଆଦାୟ କରିନେବା ପ୍ରକୃତ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାମ ହେବ ।”

"ସାବାସ ମୁନ୍ନା । ସେଇଥି ପାଇଁ କେବଳ ତୁମର ହଜାର ଦୁଷ୍କର୍ମ ସତ୍ତ୍ୱେ ମୁଁ ତୁମକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିଛି ଓ ତୁମ ପରାମର୍ଶରେ ସବୁ କିଛି କରି ଆସୁଛି ।"

ଦୁହିଁଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ୱର ପରିଚିତ । କିନ୍ତୁ ଶତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଅଦୌ ସ୍ମରଣ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ, ସେମାନେ କିଏ । ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ତାପରେ ତୁନି ତୁନି କରି ମୁନ୍ନାକୁ କଣ ଯେପରି ଆଦେଶ ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅଗେଇ ଆସୁଥିବା ପଦଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଆଖିବୁଜି ନିଶ୍ଚଳ ଭାବରେ ସେ ପଡ଼ି ରହିଲେ । ମୁନ୍ନା ଯୁବରାଜଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ଦେଖିଲା, ସେ ଅଚେତ ଭାବରେ ପଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କ ପାଟିରେ ଗୋଟିଏ ବୁନ୍ଦା ଟିଂଚର ଲିଙ୍ଗୁଲା ଢାଳିଲା ; ଯୁବରାଜଙ୍କ ଜିଭରେ ତିକ୍ତ ରସ ବାଜିବା କ୍ଷଣି ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ସେ କ୍ରମଶଃ ସତେଜ ହୋଇ ଉଠୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କି ଜ୍ୱାଳା ଏଇ ଟିଂଚର ଲିଙ୍ଗୁଲାର ! ମନେ ହେଉଛି ତାର ଯିବା ବାଟରେ ସେ ଯେପରି ସବୁ କିଛି ଜାଳିପୋଡ଼ି ଦେଇ ଯାଉଛି । ମନେ ହେଉଛି ଏହାର ଜ୍ୱାଳାରେ ସେ ଯେପରି ହତ ଚୈତନ୍ୟ ହୋଇ ଯିବେ । ତଥାପି ସବୁ କିଛି କଷ୍ଟକୁ ଆଖିବୁଜି ସହ୍ୟକରି ସେ ପଡ଼ି ରହିଲେ । ଯୁବରାଜଙ୍କର ଚେତା ହେବାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ନ ଦେଖି ମୁନ୍ନା ସେଇ ବାଲର ପୋଷ କଟିକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ଟିଂଚର ଆଉ ଟୋପାଏ ରସ ତାଙ୍କ ପାଟିରେ ଦେଲା । ଯୁବରାଜ ଜ୍ଞାନ ହରାଇ ପଡ଼ି ରହିଲେ ।

ଚୋର

ମିଷ୍ଟର ଉଇଲ୍ୟମ୍ ଜୋନ୍ସ୍ ଘରୁ ବାହାରି ତାଙ୍କ ଅଫିସକୁ ମାତ୍ର ଏଇ ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ହେବ ଯାଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ । ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ ତାଙ୍କର ସୁସଜ୍ଜିତ ଲାଇବ୍ରେରୀର ବଡ଼ ହଲଟିରେ ବସି ବ୍ଲେକ୍‌ସିରିଜର କ୍ରାଇମ୍ ଆଣ୍ଡ୍ ପନିସ୍‌ମେଣ୍ଟ ଉପରେ ଲେଖା ଖଣ୍ଡିଏ ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ବହି ପଢ଼ିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି । ପରିଚାରିକା ଆସି ସମ୍ବାଦ ଦେଲା କେହିଜଣେ ଆର୍ଟିଷ୍ଟ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌ରେ ବସାଇରଖିବାକୁ ଆଦେଶଦେଇ, ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବାକୁ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌କୁ ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌ରେ ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ନିଜର ବିସ୍ମୟକୁ ଦମନ କରି ନପାରି କହିଉଠିଲେ, "ଗୁଡ୍ ଗଡ୍ !" ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ସମ୍ଭ୍ରମ ସହକାରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, 'କଣ କହିଲେ ?'

ନିଜର ବିସ୍ମୟକୁ ଦମନ କରି କ୍ଷୀଣହସି ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ କହିଲେ, "କିଛିନୁହେଁ । ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟଟି ଜାଣିପାରେ କି ?"

ଆଗନ୍ତୁକ କହିଲେ, "ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ମିଷ୍ଟର ଜାକ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଜଣେ ସହକର୍ମୀ । ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ମିଷ୍ଟର ଜାକ୍‌ସନ୍ ଚୁକ୍ତିକରି ଯାଇଥିଲେ ଯେ, ସେ ତାଙ୍କର କଳେକ୍ଟ ପେଣ୍ଟିଂ ଓ ଆଉ କେତେକ ପୁରୁଣା ଆର୍ଟିଷ୍ଟଙ୍କର ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଆଣି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖାଇବେ । ସେ

ଅସୁସ୍ଥ ଥିବାରୁ ଆସିପାରିଲେ ନାହିଁ । ମୋତେ ପଠାଇଛନ୍ତି । ଆପଣ ଇଚ୍ଛାକଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଇବି । ଏଇ ମୋର ପରିଚୟ ପତ୍ର ।"

"ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟ ପତ୍ର । ବେଶ୍—ଦେଖିଲି । ଆପଣ ଜଣେ ଭାରତୀୟ, ନା ?"

"ହଁ, ମୋ ନା ବିଶ୍ୱକର୍ମା । ଏଇ ଯେ ଦେଖନ୍ତୁ ।" ଏହାକହି ସେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଚିତ୍ର ଦେଖାଇଲେ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଚିତ୍ରର ଭାବାର୍ଥ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ ବୁଝି ନପାରିବାରୁ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ସେ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଐତିହାସିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାଇବାରେ ଲାଗିଲେ ।

"ଏଇ ଯେ ଚିତ୍ରଟି ଦେଖୁଛନ୍ତି ଏହା ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରବର୍ଯ୍ୟା ମୂଳକ । ବୁଦ୍ଧଦେବ ଜଣେ ରାଜପୁତ୍ର । କିନ୍ତୁ ସଂସାର ଅନିତ୍ୟ ଦେଖି ସେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ, ପୁତ୍ର, ରାଜ୍ୟ, ଧନ, ସବୁ କିଛିକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ଯିବାର ପୂର୍ବ ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ, ବୁଦ୍ଧ ଯେ ସଂସାରତ୍ୟାଗୀ ହେଉଛନ୍ତି ତାର କିଛିମାତ୍ର ଆଭାସ ନ ପାଇ ସମସ୍ତ ରାଜପୁରୀ କିପରି ସୁଖନିଦ୍ରାରେ ଅଭିଭୂତ । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧ କିପରି ତାଙ୍କର ଶୁଭକାମନା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଣାଇ, ନବଜାତ ପୁତ୍ର ରାହୁଲ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଯଶୋଧାରାଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛା କରି ଚାଲିଯାଉଛନ୍ତି ।" ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରଶଂସାମାନ ଆଖିରେ ସେଇଆଡ଼କୁ ମିସେସ ଜୋନ୍ସ୍ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱକର୍ମା ପୁଣି ଗୋଟିଏ ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଖୋଲିଲେ । କହିଲେ, "ଏଇ ଯେ ଏଇଟି ଦେଖନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍, ପୁତ୍ରହରା କୃଷ୍ଣାଗୌତମୀଙ୍କ ଦେଖନ୍ତୁ । ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ରକୁ ହରାଇ ସେ କିପରି

ପାଗଳିନୀ ହୋଇଯାଇ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ରର ପ୍ରାଣଭିକ୍ଷା ମାଗୁଛନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧଦେବ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ କୃଷ୍ଣାଗୌତମୀଙ୍କୁ ଦେବାସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ, ସେ ଆଦୌ ବୁଝୁନାହାନ୍ତି । ଗୌତମଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ପୁତ୍ରକୁ ପୁନର୍ଜୀବନ ଦେବାକୁ । ବୁଦ୍ଧ କହୁଛନ୍ତି, 'ଯାଅଗୌତମୀ— ତୁମର ଇଚ୍ଛାହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣହେଉ । ତୁମେ ମୁଠାଏ ଶୋରିଷ ଯେଉଁଘରୁ କିଏ ମରି ନଥିବ ସେଇ ଘରୁ ଆଣ । ମୁଁ ତୁମର ପୁଅକୁ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଉଛି ।' ହୁଏତ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ବିଷୟରେ ଯାହା ଶୁଣାଯାଏ ସେଥିରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ମନେକରି ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅନେକ ଅଦ୍ଭୁତ ଆଖ୍ୟାନ ମଧ୍ୟ ଲୁହାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଅପଣ ଜାଣିରଖନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍, ବୁଦ୍ଧ ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ବା ପ୍ରଜ୍ଞାର ଅବତାର । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅଲୌକିକ କଥା କହିବା ଅର୍ଥ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରତାରଣା କରିବା । ହଁ, ଶୁଣନ୍ତୁ । କୃଷ୍ଣାଗୌତମୀ ମୃତ୍ୟୁହୀନ ବା ଅମର ପରିବାରର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେନି । ତେଣୁ ସେ ମୁଠାଏ ଶୋରିଷ ଆଣିପାରିଲେ ନାହିଁ । ନିଜର ଭୁଲ ମଧ୍ୟ ବୁଝିଲେ । 'ବୁଦ୍ଧଂ ଶରଣଂ ଗଚ୍ଛାମି ସଂଘଂ ଶରଣଂ ଗଚ୍ଛାମି, ସଂଘଂ ଶରଣ ଗଚ୍ଛାମି' କହି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ନେଲେ । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ । କି ସୁନ୍ଦର, କି ଅପାର୍ଥିବ ଏ ଚିତ୍ରଟି ! ମାଡୋନାଙ୍କୁ ଢେର ରହସ୍ୟଥିଲା ପରି, ଏ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ଚିତ୍ରରେ ଆପଣ ସେ ଛଳନା, ସେ ପ୍ରବଞ୍ଚନା ପାଇବେ ନାହିଁ ।"

ବିଶ୍ୱକର୍ମୀଙ୍କ ଉକ୍ତିରେ ପୁଲକିତ ହୋଇ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ କହିଲେ, "ବାସ୍ତବରେ ଆପଣଙ୍କ ଭାବନାଯୁକ୍ତ ଚିତ୍ର ସତ୍ୟର ସୁନ୍ଦର ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଛି । ମୋ ଡ୍ରଇଂରୁମ ପାଇଁ ଅଗ ଚିତ୍ରଟି

ଏ ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଛବି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ଦେଖାନ୍ତୁ ମିଷ୍ଟର ବିଶ୍ୱକର୍ମ ।"

ମାଡ଼ାମ୍‌ଙ୍କର ସମ୍ବୋଧନରେ ଈଷତ୍ ହସି ବିଶ୍ୱକର୍ମା କହିଲେ, "ମୋ' ନାଁ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ମାଡ଼ାମ୍ । ଆପଣଙ୍କ ଇଂରାଜୀ ନାମ ଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ଅର୍ଥ ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଭାରତୀୟ ନାମଗୁଡ଼ିକ ଅର୍ଥହୀନ ନୁହେଁ । ମୋ' ନାଁର ଅର୍ଥ ହୁଏ ।"

"ହଁ ମୁଁ ମୋର ଅଜ୍ଞତା ମାନୁଛି ହଁ, ଅନ୍ୟ କିଛି ଚିତ୍ରର କଥା କହୁଥିଲ ନା ?"

"ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ । ଏଇଚିତ୍ରଟିର ନାମ ହେଉଛି, 'ସ୍ତନ୍ୟପାନ' । ଦେଖନ୍ତୁ ମାଡ଼ାମ୍ । ମା' ଙ୍କପରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଶାନ୍ତ ଚିତ୍ତରେ ତାର ଶିଶୁକୁ ସ୍ତନ୍ୟପାନ କରାଇବାପାଇଁ ଚାହିଁଛି । ସନ୍ତାନର ମୁକ୍ତିବନ୍ଧ । ଆଖିରେ ଆନନ୍ଦର ଅତିଶଯ୍ୟ ଓ ଗଭୀର ଆଗ୍ରହ । ପୁଲକରେ ମା'ର ମନ ଯେପରି ଫାଟିପଡ଼ୁଛି । ତାର ସ୍ତନରୁ ଶିଶୁ ପାଇଁ ଆପଣା ମନକୁ ଦୁଗ୍ଧ କ୍ଷରୁଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାରେ ଏ ଚିତ୍ର ଆପଣ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ ନାହିଁ ମାଡ଼ାମ୍ । କିନ୍ତୁ ଏ ଚିତ୍ର ପଛରେ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ଇତିହାସ ଛପି ରହିଛି । ଯେଉଁ ଭଦ୍ରଲୋକ ଏ ଛବି ଅଙ୍କିଥିଲେ, ସେ ଶିଶୁମୁହଁରେ ହସ ଓ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ମୁହଁ ପାଇଁ ମା'ର ଦୁଗ୍ଧ ଦେଇ ନ ଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ଏସବୁ ସୁନ୍ଦର ସୃଷ୍ଟିର ସ୍ରଷ୍ଟା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାଙ୍କର ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଏତେ ସୁଖମୟ ନଥିଲା । ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଚିତ୍ତରେ ଯେତେ ବେଦନା । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଏଇ ସ୍ତନ୍ୟଧାରଟି ମାଟି ମୁଣ୍ଡିକରେ ମୋଟା କରି ବସାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।"

"ଚମତ୍କାର ।" ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍ କହିଉଠିଲେ । "ମୋର ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌ରେ ଏଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଦିଅନ୍ତୁ ।"

ବିଶ୍ୱକର୍ମା ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌କୁ ଚିଜଗୁଡ଼ିକରେ ସଜାଇ ଦେବାପରେ, ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍ ତାଙ୍କୁ ଏସବୁର ଦାମ୍ ପଚାରିଲେ । ଉତ୍ତରରେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା କହିଲେ, "ମୁଁ ତ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ଠାରୁ ଏସବୁ ପାଇଁ ଦାମ୍ ଦେଇ ନେବି ମାଡ଼ାମ୍ । କିନ୍ତୁ ମୋ ପାଇଁ ଆପଣ ଗୋଟିଏ କାମ କରିପାରିଲେ କୃତଜ୍ଞ ହେବି ।"

ବିଶ୍ୱକର୍ମାଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ଚେହେରା, ବ୍ୟବହାରରେ ଆଗରୁ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍ । ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କରିପାରିବେ ବୋଲି ଖୁବ୍ ଗର୍ବ ଓ ଖୁସି ଅନୁଭବ କରି କହିଲେ, "କଣ ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛା-ମିଷ୍ଟର ବିଶ୍ କରମ୍ ।"

"ଦୟାକରି ଅନୁମତି ଯଦି ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ କେତେକ ମୂଲ୍ୟବାନ ପଥର ଓ ସୁଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଖାନ୍ତି ।"

ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍ ଏଥିରେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଖୁସିହୋଇ କହିଲେ, "ଓ, ସିଓର, ସିଓର ।" ଭାରତୀୟ ସୁଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟ ଅନେକଦିନ ତଳେ ମିଷ୍ଟର ଜୋନ୍‌ସ୍ ମୋତେ ମୋର ବାର୍ଥଡେ'ରେ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ସେ ଜିନିଷ ! ସେଇ ଜିନିଷ ଆପଣ ଆଣିଛନ୍ତି ତ ? ଦେଖି ।"

ବିଶ୍ୱକର୍ମା କେତେକ ସୁଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ । ସେ ହାତରେ ମାରି ସବୁଗୁଡ଼ିକୁ ଆଘ୍ରାଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶେଷଥର ମୃଗନାଭି କସ୍ତୁରୀ ଆଘ୍ରାଣ କରୁ କରୁ ତାଙ୍କର ଯେପରି ମନେହେଲା, କ୍ଷଣକେ ତାଙ୍କର ଯେପରି ଲୋପ ପାଇ ଆସୁଛି । ଆଖି ଆଗରେ ଘନଅନ୍ଧାର ଜମାଟ ବାନ୍ଧି ଉଠୁଛି । କଣ ବୁଝିପାରିବା ଆଗରୁ ପଦଟିଏ କଥା କହିବା ଆଗରୁ, ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜ୍ଞାନଶକ୍ତି ହରାଇ ତତ୍‌କ୍ଷଣରେ ବିଚ୍ଛିହୋଇଥିବା ଦାମୀ କାର୍ପେଟ

ଉପରେ ଢ଼ଳି ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନହୀନ ଦେହ ଅଡ଼କୁ ଅନାଇ ଅଳ୍ପହସି ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନହୀନ ଦେହକୁ ସୋଫାଉପରେ ରଖାଇଦେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା କ୍ଷିପ୍ରଗତିରେ ମିଷ୍ଟର ଜୋନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ଅଫିସ୍ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ କଲେ ।

ମିଷ୍ଟର ଉଇଲ୍ୟମ ଜୋନ୍‌ସଙ୍କ ଅଫିସ୍ ଘରଟି କେବଳ ଅଲମାରୀରେ ଭର୍ତ୍ତି । ଉକ୍ତ ଅଲମୀରୀରେ ସ୍ତରସ୍ତର ହୋଇ ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ କେସର୍ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ସବୁର ରେକର୍ଡ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇରହିଛି । ବିଶ୍ୱକର୍ମା କ୍ଷିପ୍ରତାର ସହିତ ସବୁ ରେକର୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଅନ୍ୟୂନ ଦୁଇଶତ ରେକର୍ଡ ଦେଖିସାରିବା ପରେ ସେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସମୟ ଯେ ଅତି ଅଳ୍ପ । ହୁଏତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଫେରି ଆସିପାରେ । ହୁଏତ ଚାକରମାନେ କେହିହେଲେ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସଙ୍କୁ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପଡିରହିଥିବାର ଦେଖି ପାଟିଗୋଳ କରିପାରନ୍ତି । ଏ ଯେ ଖୁବ୍‌କମ୍ ଦୁଇହଜାର ରେକର୍ଡର ବିରାଟସ୍ତୂପ । ବିଶ୍ୱକର୍ମାଙ୍କର ଯେପରି ଧୈର୍ଯ୍ୟଚ୍ୟୁତି ଘଟିଲା । ତଥାପି ସେ ରେକର୍ଡ ପରେ ରେକର୍ଡ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ଅଳ୍ପସମୟ ପରେ ଆପଣାମନକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି କରିଉଠିଲେ ।

ଫାଇଲ୍‌ଟିକୁ ଖୋଲ୍‌ପଢ଼ିଲେ, ଲେଖାଅଛି—

"ଏପରି ଏକଧରଣର ଅପରାଧୀ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ବାହାରୁ ଦେଖିବାକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଅତି ମାର୍ଜିତ ଓ ଭଦ୍ର । କୌଣସି ରକମର ଅପରିଷ୍କାରକୁ ମନେ ପ୍ରାଣେ ଘୃଣା କରନ୍ତି ଓ ଯେ କୌଣସି ଇତର ସ୍ଥଳକୁ ବର୍ଜାଇ ଚଳନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ଧୈର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅସୀମ । ଏମାନଙ୍କ କ୍ଷିପ୍ର ବା

ଉତ୍ତେଜିତ ହେବାର ପ୍ରାୟଶଃ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏହିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଅସାଧାରଣ ରକମର ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ ହେଇଥାଏ । ଏମାନେ ସାଧାରଣ ଓ ଖ୍ୟାତସମ୍ପନ୍ନ ନାଗରିକର ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିବାରୁ ଏମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଅପରାଧୀ ବୋଲି ଧରାପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କୁ ଶାସ୍ତି ଦେବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଆଇନ୍ ଏଯାଏ କରିନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏହିଧରଣର ଭଦ୍ର ଓ ଖଣ୍ଡା ଠକ ମାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଆଇନ୍‌ର ବାହାରେ ରହି ଏମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ଦିଆଗଲେ ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଯେ ମନୋଭାବ ଅଛି, ତାହା ଅନେକ ବଦଳିଯାନ୍ତା ଓ ଦୁନିଆ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତା ।" ଏହା ମିଷ୍ଟର ଜୋନ୍‌ସ୍ ଆପଣା ହାତରେ ହିଁ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଓ ଏହି ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ମହାମାନ୍ୟ ନାଗରିକଙ୍କର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ପଢି ବିଶ୍ୱକର୍ମୀ ସ୍ତବ୍ଧ ହେଲେ ।

ପୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଫାଇଲ୍ ବାହାର କରି ପଢିଲେ, "ଆଉ ଏକ ଧରଣର ଅପରାଧୀ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ । ଏହି ଧରଣର ଅପରାଧୀ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପୃଥିବୀ ବିଖ୍ୟାତ ସଂଗୀତଜ୍ଞ, ଚିତ୍ରକର, ରସାୟନ ବିତ୍, ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ଭାଜନ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ନିପୁଣତାର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଗୁଣ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟକୁ ବଶୀଭୂତ କରି ନିଜର ଅଭୀଷ୍ଟ ସାଧନ କରିଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନେକ ଗୁଜବ ଉଠିଲେ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ନଥାଏ । ବା ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ଏପରି ଖ୍ୟାତସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ସଂପୃକ୍ତ ଥାନ୍ତି ଯେ, ଏମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରମାଣ ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ, ସେମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇ

ଖାରେ ନାହିଁ ।” ଏହି ସଂପର୍କରେ ମିଷ୍ଟର ଜୋନ୍‌ସ କେତେକଙ୍କ ନାମୋଲ୍ଲେଖ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ । ବିଶ୍ୱକର୍ମା କେତେକ ନାମ ଓ ଘଟଣା ଟିପିନେଇ ଫାଇଲ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଯଥାସ୍ଥାନରେ ରଖି କକ୍ଷ୍ୟତ୍ୟାଗ କଲେ । ମାଡ଼ାମ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଅଚେତ ଥିଲେ ।

ପାଞ୍ଚ

ଟାରଣ୍ଟୁଲ୍ ରସ ପାନକରି ଉନ୍ମତ୍ତ କାଫ୍ରିମାନେ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ଆମୋଦ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭୀଷଣାକାର ଓ ପ୍ରାୟ ଉଲଗ୍ନ । ବୀଭତ୍ସ ମୂର୍ତ୍ତିଧାରୀ ନରନାରୀ ଗଣ ଜଘନ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ ହସ୍ତ ପ୍ରସାରିତ କରି ନାଚୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଦୈନ୍ୟ ଓ କ୍ଷୁଧାକ୍ଲିଷ୍ଟ ଦେହ ଭୟାବହ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଖାଲି ଶୁଣାଯାଉଥିଲା, 'ଦଅ-ଆଉ ଦଅ'

ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଆଉ ଦଳେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବଡ଼ାକାର ଅଥଚ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଲୋକ ଗୋଟିଏ ଷଣ୍ଢକୁ ଘେରି ଆମୋଦରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଥିଲେ । ଷଣ୍ଢଟି କଳାରଙ୍ଗର ଓ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଆକାରର । ମଝିରେ ଷଣ୍ଢଟିକୁ ରଖି ନରନାରୀର ଦଳଟି ତାକୁ ଗୋଲକାର ଭାବରେ ଘେରି ରହିଥିଲେ । ଷଣ୍ଢଟି ଉନ୍ମତ୍ତ ହୋଇ ଏପାଖରୁ ସେପାଖକୁ ଦୌଡ଼ୁଥିଲା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ତାର ସିଙ୍ଗରେ ଭୂମି, ଉତ୍‌କ୍ଷିପ୍ତ କରି ଘେରଦାରୀ ଦଳଟିକୁ ପାଦରେ ଦଳି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ବୃତ୍ତ ଦଳ, ଅଗରୁ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରି ଷଣ୍ଢର ସିଙ୍ଗ ଉପରେ ଖୋଳ ବାହାର କରି ଦେଇଥିଲେ ଓ ତାହା ଲାଲ୍

ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ ତାର ଅଜ ସିଙ୍ଗରେ ଭୁଷି ମାରିବାର ସୁଖ ନ ଥିଲା । ପଛ ବୁଲିଗୋଡ଼ରେ ନିଷ୍ଫଳ ଆକ୍ରୋଶରେ ଭୂଇଁ ଖୋଳି ଏପାଖରୁ ସେପାଖ ଦଉଡ଼ି ବାହାରକୁ ପଳାଇଯିବାର ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିବା ସମୟରେ ତୀକ୍ଷ୍ଣମୂନ ଅସ୍ତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟରେ ତାହାକୁ ସେହି ନରନାରୀର ଦଳ ଭୁଷି ଅହୁରି ମରଣ ଚଞ୍ଚଳ କରି ଦେଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର କଣ୍ଠରୁ ବୀଭତ୍ସ ଉଲ୍ଲାସର ଧ୍ୱନୀ ନିସୃତ ହେଉଥିଲା ।

ଆଉ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଗାଢ଼ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣର ପୋଷାକରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ମୁହଁରେ ନକଲି ଦାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଦଳେ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କର ଦେବତା ମାମ୍ବୋ ଜାମ୍ବୋଙ୍କର ଅନୁଚର ବୋଲି ନିଜକୁ ପରିଚୟ ଦେଉଥିଲେ । ଏମାନେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଶାନ୍ତ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୋଲକାର ହୋଇ ବସି ରହିଥିଲେ । ସେହି ଗୋଲକାର ସ୍ଥାନର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶିଖାଟେକି ନିଆଁ ଜଳୁଥିଲା ଓ ସେହି ନିଆଁରେ ପିତ୍ତଳର ଅମସୃଣ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ର ଉତ୍ତପ୍ତ କରା ଯାଉଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ପୁରୋହିତ ଥିଲେ । ସେ ମନ୍ତ୍ରପଢି ଆହୂତ ଦେଉଥିଲେ ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ସେହି ପାତ୍ରଟି ପ୍ରତିଥର ଅଧିକରେ ଲାଲ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ କାଫ୍ରି ଯୁବତୀ ହାତଗୋଡ ବନ୍ଧା ଅବସ୍ଥାରେ ପଡିରହିଥିଲା । ପୂଜାର ବିଧି ଅନୁସାରେ ଜଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରାଯିବାର କଥା । ମାତ୍ର ଏମାନଙ୍କର ଉତ୍ସବର ବିଧି ଅଲଗାଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ବିଧି ଥିଲା ପୂର୍ଣ୍ଣାହୂତି ସମୟକୁ ପାତ୍ରଟି ଯେତେବେଳେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଲ୍ ହୋଇ ଯାଇଥିବ, ସେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ପାତ୍ରଟିକୁ ଉକ୍ତ ଯୁବତୀର ମୁଣ୍ଡରେ ଥୋଇଦେବା । ତାପରେ ଯୁବତୀଟି ପୁରାପୂରି ପୋଡ଼ି ହୋଇଯିବ । ଠିକ୍ ସେହି ସମୟକୁ ଉକ୍ତ ଟାରାଣ୍ଟୁଲା ପାନକାରୀ ଦଳ ବେହୋସ୍ ହୋଇ ପଡିଥିବେ ।

ପ୍ରକୃତି ମରିଯାଇଥିବ । ସେମାନଙ୍କର ରାଣୀମା' ଆସିବେ ଓ ପ୍ରସାଦ ବାଣ୍ଟିବେ । ସେହି ପ୍ରସାଦ ଉକ୍ତ ଯୁବତୀ ଓ ପଣ୍ଡର ମାଂସ । ତା'ପରେ ଯେ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା, ଉକ୍ତ ଠାରାଣ୍ଟୁଳି ପାନକାରୀ ଦଳ ମଧ୍ୟରୁ ଲୋକ ଆଣି କଞ୍ଚା ବା ପୋଡ଼ା ଖାଇ ପାରିବେ ।

ରାଣୀ ମା'ଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏକ ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ ଶୁଣାଯାଏ । ଉକ୍ତ କାହାଣୀଟି ହେଉଛି,— ରାଣୀମା' ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ୍ । ରାଣୀମା' ତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଔଷଧ ପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ କିଛି ଜାଣନ୍ତି । ସ୍ୱଚ୍ଛ କାଚ ଉପରେ ବୁନ୍ଦାଏ ପାଣି ପକାଇ ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ପାଣିରେ ଯେ କୌଣସି ଜୀବିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପାରିବାରିକ ସାତ ପୁରୁଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି । ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଷୟରେ କହି ପାରନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ହାନିଲାଭ, ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ଇତ୍ୟାଦି ବୁଝନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରାଣୀମା'ଙ୍କର ଆଦେଶ— ବେଶି ଲୋକ ହେଲେ ରାଜ୍ୟର ଅସୁବିଧା । ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଳମାଳ ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଖାଦେବ । ତେଣୁ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଠାରୁଣ୍ଟୁଳି ଦେଇ ପ୍ରତି ତିନିବର୍ଷରେ ଏହିପରି ଭାବରେ ଦଳେ ଲୋକଙ୍କୁ ମାରିଦେବାକୁ ହେବ ।

ରାଣୀମା' ପ୍ରତିଦିନ ରାଜ୍ୟର ଖବର ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତି ତିନିବର୍ଷରେ ଥରେ ବିଚାର ସଭା ବସେ । ରାଜ୍ୟର ଯେତେ ହାନିଲାଭ ଏଇ ତିନିବର୍ଷ ଭିତରେ ଘଟି ଯାଇଥାଏ, ସେ ସବୁ ସେହିପରି ଅମୀମାଂସିତ ରହିଥାଏ । ରାଣୀମା' ଆସିବା ଦିନ ସେ ସବୁର ବିଚାର ହୁଏ । ସେହିଦିନହିଁ ଏହିସବୁ ଆମୋଦ ଉତ୍ସବ କରି ଯାଇଥାଏ ।

ରାଣୀମା'ଙ୍କ ଢେର ଅଦ୍ଭୁତ ଅଧିକ ରହସ୍ୟର ଜାଲ ବୁଣି ହୋଇଛି । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ କଥା ହେଉଛି, ରାଣୀମା' କିଏ ଏବଂ କେଉଁଠି ଥାନ୍ତି ସେ କଥା କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ମଧ୍ୟ କେହି ହେଲେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରାଣୀମା' ଆସିଲେ ସବୁ କିପରି ବଦଳିଯାଏ—ଶାନ୍ତି ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ଫେରିଆସେ । ଜୀବନ ଉପରେ ନୂଆ ରକମର କେମିତି ଗୋଟାଏ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ । ସେଇଥିରୁ ସମସ୍ତେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ରାଣୀମା'ଙ୍କର ସ୍ଥିତି ।

ଶୁଣାଅଛି, ରାଣୀମା' ଅମର । କେତେ ଯୁଗ ହେଲା ଯେ ସେ ରହିଛନ୍ତି, ତା'ର ସଠିକ୍ କିଛି ବିବରଣୀ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେତେଯୁଗ ଯେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ହେଉନା କାହିଁକି, ରାଣୀ ମା' ଏବେବି ରୂପସୀ, ଷୋଡ଼ଶୀ । ଆଗେ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନକାଳ ଦୀର୍ଘଥିଲା । ତେଣୁ ରାଣୀମା' ଆଗେ ପ୍ରତି ବାରବର୍ଷରେ ଲୋକଙ୍କର ହାଲଚାଲ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଥରେ ଆସୁଥିଲେ । ଆଜିକାଲି ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ କାଳ ଅଳ୍ପସ୍ଥାୟୀ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବେଶିମାତ୍ରାରେ ଗୋଳଯୋଗର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ରାଣୀମା' ପ୍ରତି ତିନିବର୍ଷରେ ଥରେମାତ୍ର ଆସନ୍ତି ବା ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଅମାନ୍ୟ କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଅମାନ୍ୟ କରିବାର ଶକ୍ତି ବା ସାହସ କାହାରି ହେଲେ ନାହିଁ । ଆଦେଶ ଅମାନ୍ୟ କଲେ ଯେଉଁ ଶାସ୍ତି ମିଳେ ତାର ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ରାଣୀମା'ଙ୍କ ଢେର ଅଦ୍ଭୁତ ରହସ୍ୟର ଜାଲ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଭେଦ୍ୟ ରହିଛି । ଶୁଣାଯାଏ ରାଣୀମା' ଯେପରି କାହାପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ—କେଉଁ ଏକ ସମୟରେ

ଦୁଇଜଣ ଭାରତୀୟ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦୀକ୍ଷାନେଇ ଶ୍ରମଣ ଭାବରେ ପ୍ରବର୍ଯ୍ୟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ବର୍ମା, ଚୀନ, ଜାପାନ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥଳପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ନିଜର ମତବାଦ ପ୍ରଚାର କରି ପରିଶେଷରେ ଜଳପଥରେ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଶୁଣାଯାଏ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦନ୍ତର ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ସେମାନେ ବର୍ମା ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ଶୁଣିଲେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦନ୍ତ ସହିତ କେତେକ ଉପାଦେୟ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । ସେହି ପୁସ୍ତକ ଓ ଦନ୍ତର ସନ୍ଧାନରେ ସ୍ଥଳପଥ, ଜଳପଥ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଇ ଶ୍ରମଣ ଦୁଇଟି ଆସି ଆଫ୍ରିକାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହିଠାରେହିଁ ଶ୍ରମଣଙ୍କ ସହିତ ରାଣୀମା'ଙ୍କର ଦେଖାହୁଏ । ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ହିଁ ରାଣୀମା' ଶ୍ରମଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ବସନ୍ତି । ଶ୍ରମଣ ବାସ୍ତବରେ ଥିଲେ ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ । ଅନେକଥର ରାଣୀମା' ବହୁ ଅଭ୍ୟାସ, ବହୁ କୌଶଳ କରି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଶ୍ରମଣ ଅଟଳ । ରାଣୀମା' ତାଙ୍କର ପ୍ରେମ ପାଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବରେ ଶ୍ରମଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରୁ ଯିବାକୁ ଦେଇ ନ ଥିଲେ । ସମୟ କ୍ରମେ ଶ୍ରମଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସେହିଠାରେ ହିଁ ହୁଏ । ରାଣୀମା' ଜାଣିଥିଲେ ନବଜାତ ଶିଶୁ ଉପରେ ତାର ପୂର୍ବପୁରୁଷର ରୁଚି, ସ୍ୱଭାବ ଓ ପରମ୍ପରା ସବୁକିଛି ପଡ଼ିଥାଏ । ତାଙ୍କର ଅହୁରି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା, ଶ୍ରମଣ ଠିକ୍ ଏହି ରୂପନେଇ ଦିନେ ଜନ୍ମହେବ ଓ ରାଣୀମା' ତାଙ୍କୁ ପାଇବେ । ଶ୍ରମଣଙ୍କର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କାଳେ ଭୁଲିଯିବେ ଏହି ଭୟରେ ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରମଣଙ୍କର ସେଇ ନିର୍ଜୀବ ଅଥଚ ସୁନ୍ଦର ଦେହଟିକୁ ମନ୍ତ୍ରପୂତ କରି ଏଯାଏ ସାଇତି ରଖିଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରତି ତିନିବର୍ଷରେ ତପସ୍ୟାରୁ ଥରେ ଉଠି ତାଙ୍କୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିଯାନ୍ତି ଓ ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । —ସେହି ରାଣୀମା' ଆସୁଛନ୍ତି । —ପବନରେ ବି ତାଙ୍କର

ଅସିବାର ସମ୍ବାଦ ଶୁଣା ଯାଉଛି । ସବୁ ଯେପରି ବଦଳିଗଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ଏ କଥା ଭାବିଲା ବେଳକୁ ସେଇ କମ୍ପୁଟ କମାକାର ଲୋକ ଗୁଡ଼ିକଙ୍କ ମନରେ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ଶିହରଣ, ଭୟ, ଆବେଗ, ଆଶଙ୍କା ଖେଳି ଯାଉଛି । ଏହି ଅଦଭୁତ୍ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ ତଥାପି କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ରାଣୀମା'ଙ୍କ ଆଗମନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି । କାରଣ ରାଣୀମା'ଙ୍କର ଆଦେଶ ଯେ ଶୁଣିବାକୁ ଓ ମାନିବାକୁ ହେବ ।

ଶୁଣାଯାଏ ରାଣୀମା' କୁଆଡ଼େ ସତୀ । ତେଣୁ ସତୀତ୍ୱର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର ଇପ୍‌ସିତ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସେ ଏଯାଏ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ ରାଣୀମା' ସିଦ୍ଧତପା । ଏହି ସିଦ୍ଧତପାଙ୍କୁ କୁଆଡ଼େ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଛନ୍ତି । ସତୀ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର, ହାର ଓ କଙ୍କଣ ସେ ଯଦି ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କର ଇପ୍‌ସିତଙ୍କୁ ପାଇବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେବ । ତେଣୁ ଏହି ସତୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ଅଦ୍‌ଭୁତ ଲୋକଗୁଡ଼ାକର ସମ୍ମାନ ମଧ୍ୟ ଅତୁଟ । ରାଣୀମା' ସତୀ, ସାଧ୍ୱୀ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନୀୟ ।

ଛଅ

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଫେରି ଆସୁଥିଲା । ସେ ଭାବୁଥିଲେ ଅନେକ କଥା । ଭାବୁଥିଲେ କାହିଁ ଇନ୍ଦୋର, ତାଙ୍କର ରାଜପ୍ରସାଦ – ଦାସଦାସୀ, ଆଦର—ଆପ୍ୟାୟନ; କାହିଁ ଲଣ୍ଡନର ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଟେଲ, ବନ୍ଧୁ—ପରିଜନ, ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ, କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ସବୁ ? ଆଲ୍ଲାଉଦ୍ଦିନର ଲ୍ୟାମ୍ପ ପରି କଣ ସବୁ ତେବେ ମାଜିକ୍ ? ଏଇ ଭୂଗର୍ଭର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକ, ଅରୁଚିକର ଖାଦ୍ୟ ପାନୀୟ, ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧକାରୀ ବାୟୁ ପ୍ରବାହ, ଏ ଫେର କ'ଣ ?

କ୍ରମଶଃ ତାଙ୍କର ମନେପଡ଼ିଲା । ସେ ଆଜକୁ କେତେଦିନର କଥା ଠିକ୍ ମନେନାହିଁ ତାଙ୍କର । ମନେରଖିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ବାବାଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତାର ଜରୁରୀ ଟେଲିଗ୍ରାମ ପାଇ ସେ ବିଲାତ ଛାଡ଼ିବାର ସମସ୍ତ ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁ ସର୍ବୋପରି ବରୋଦାର ଲାଲସାହେବ ବିଲାତ ଛାଡିବା ପୂର୍ବରୁ ଟେମସ୍ ନଦୀରେ ଥରେ ନୌକା ଭ୍ରମଣ କରି ଆସିବାକୁ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ଯୁବରାଜ ନାହିଁ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାଙ୍କର ସନିର୍ବନ୍ଧ ଅନୁରୋଧ ଏଡ଼ି ନ ପାରି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ନୌକା ବିହାର କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ।

ଟେମସ୍ ନଦୀର ଶାନ୍ତ ଓ ଗମ୍ଭୀର ଜଳରେ ସେମାନେ ନୌକା ଭ୍ରମଣ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଦେଖାଗଲା, ଆଉ ଦଳେ ସୌଖୀନ

ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ନୌକାରେ ମଧ୍ୟ ବିହାର କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ନୌକା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁନ୍ଦର ଓ ବୃହତ୍ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଦଳଟିରେ ଏକସ୍ଥାନରେ ଦଳେ ଫ୍ଲାସ୍ ଖେଳିବାରେ ବ୍ୟାପୃତ ଥିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକଜଣ ଏମାନଙ୍କୁ ଖେଳରୁ ବିରତ କରିବା ଲାଗି ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱରରେ ଗୀତ ଗାଉଥିଲେ । ପାନୀୟ ଇତ୍ୟାଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଟେଲିସ୍କୋପ ସାହାଯ୍ୟରେ ବହୁଦୂରରୁ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ହସ୍ତର ସଙ୍କେତ ଦ୍ୱାରା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ଜଣାଇଥିଲେ । କ୍ରମଶଃ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପର ନିକଟକୁ ନୌକା ବାହି ଆଣିଥିଲେ ଓ ଦୁଇଟିଯାକ ନୌକା ଏକାଠି ହେବାରୁ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇଥିଲେ । ଅଭିବାଦନର ପର୍ବ ସାଙ୍ଗ ହେବାପରେ ଉଭୟ ଉଭୟଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଅପେକ୍ଷ କୃତ ସୁନ୍ଦର ଓ ବୃହତ୍ ନୌକାଟିରେ ଜଣେ ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ ଓ ଷୋଡ଼ଶୀ ତରୁଣୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେଇ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଆଗରୁ ଉକ୍ତ ନୌକାକୁ ଯିବେନାହିଁ ବୋଲି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରି ସାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଗୀତ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଉକ୍ତ ତରୁଣୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ, ଯୁବରାଜ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ସୁଲଭ ଧୀର ଓ ନମ୍ର ଭାବରେ ଉକ୍ତ ନୌକାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଯୁବରାଜଙ୍କ ସହିତ ବରୋଦାର ଲାଲ୍ ସାହେବ ଓ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ସାହେବବନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ ।

ପାନାହାର ପରେ କିଛି ସମୟ ଫ୍ଲାସ୍ ଖେଳ ଚାଲିଲା । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ବହୁ ବାଜି ଜିତିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବା

ପାଇଁ ଉକ୍ତ ତରୁଣୀ ସ୍ୱହସ୍ତରେ ସାଧାରଣ ପାନୀୟ ଦେଇଥିଲେ ଓ ସେଣ୍ଟ ସେସିଲ୍‌ଙ୍କ ପରି ସୁନ୍ଦର କଣ୍ଠରୁ ଗୀତଗାଇ ଶୁଣାଇଥିଲେ ।

ହାପି, ହାପି, ହାପି ପେଅର
ନନ୍ ବଟ୍ ଦ ବ୍ରେଭ
ନନ୍ ବଟ୍ ଦ ବ୍ରେଭ
ନନ୍ ବଟ୍ ଦ ବ୍ରେଭ
ଡିଜର୍ଭସ ଦ ଫେଅର ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ସେଇ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟ ଓ ଯୁବରାଜଙ୍କର ଆଳାପ ଘନିଷ୍ଠତର ହୋଇ ଉଠିଲା । କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟ ଯୁବରାଜଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଆଉ ମଧ୍ୟ କେତୋଟି ଗୀତ ଗାଇ ଶୁଣାଇଥିଲେ । ଇତ୍ୟାବସରରେ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଆଉ ଏକ ପାନୀୟ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଯୁବରାଜ ତାକୁ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ପାନ କରିଥିଲେ । ଯୁବରାଜ କ୍ରମଶଃ ଅନୁଭବ କଲେ ସେ ଯେପରି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ଓ ଢ଼ୁଳାଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ସେ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ, ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଲାଲ ସାହେବ, ତାଙ୍କର ଦୁଇ ସାହେବୀ ବନ୍ଧୁ, କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ହସୁଛନ୍ତି । ଲାଲ ସାହେବ କହୁଛନ୍ତି, "ଭଲ କଲ ମିସ୍ । ସେ ତାକୁ ସହ୍ୟକରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।" ଉତ୍ତରରେ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ କହୁଛନ୍ତି, "ଭଲ । ଓଃ, ମୁଁ ଭାରି ଦୁଃଖିତ ଲାଲ ସାହେବ ।"

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଯେପରି କ'ଣ କହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବାକ୍‌ସ୍ଫୁର୍ତ୍ତି ହେଲାନାହିଁ । ସେ ତାଙ୍କର ଢ଼ୁଳାଇବା ଭିତରେ ଯେପରି ଅନୁଭବ କଲେ, ଟେମସ୍ ନଦୀର ବୃହତ ପୋଲ୍ ତଳେ ନୌକାଟି ଗ୍ଲଲି ଯାଉଛି । ସେ ବାଧାଦେବାକୁ

ଭିବ ହାତ ଉଠାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ହାତ ଉଠିଲାନି । ଅବଶେଷରେ ସେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଯେତେବେଳେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା, ଦେଖିଲେ ସେ ଏକ ସୁସଜ୍ଜିତ ଘରେ ସୁନ୍ଦର ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆଖି ଖୋଲିବା ଦେଖି ପରିଚିତ ଗଳାରେ କିଏ ଯେପରି କହିଲା, "ଥ୍ୟାଙ୍କ ଗଡ଼୍", ଯୁବରାଜ ପରକ୍ଷଣରେ ଅନୁଭବ କଲେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ କାହାର ସୁକୋମଳ ହାତର ପରଶ । ସେ ଆଖି ବୁଲେଇ ଗ୍ରହିଁଲେ । ପରକ୍ଷଣରେ ମୃଦୁହସି କହିଲେ, "ଓ ମିସ୍ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ । ମୁଁ କେଉଁଠି ?" କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ।"

"ଅର୍ଥାତ୍ ?"

"ମୋ' ଘରଟା କ'ଣ ଆପଣଙ୍କ ଘର ନୁହେଁ ?" ଯୁବରାଜ ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ କହିଲେ, "ଅଚ୍ଛା ମିସ୍ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟ । ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିଲି କିପରି ଲାଲ୍ ସାହେବ ଓ ମୋର ସାହେବୀ ବନ୍ଧୁ ଦୁଇଜଣ କେଉଁଠାରେ ।" ଅଳ୍ପ ହସି ମିସ୍ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟ କହିଲେ—

"ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ କିଛି ମନେନାହିଁ ?"

"କାହିଁ, ନାଇଁତ ।"

"ତେବେ ଶୁଣନ୍ତୁ । ଆମନୌକା ଓ ଆପଣଙ୍କ ନୌକା ଦୁଇଟି ଏକାଠି ହେବାପରେ, ଆମେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ଆମ ନୌକାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲୁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆପଣ ଚାଲି ଆସିଲେ । ମୋର ଗୀତ ଶୁଣିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅମନୌକା ତ୍ୟାଗକରି ଯିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ମଧ୍ୟ, ଆପଣ ବାରମ୍ବାର ସେମାନଙ୍କୁ ମନାକଲେ । ଆପଣ କହିଲେ ଯେ, ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛି ଓ ଆପଣ ମୋ' ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯିବେ ।"

ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କନଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କୁ ଅନାଇଲେ । ସୁନ୍ଦର ଓଠ ଦୁଇଟି ତାଙ୍କର ଈଷତ୍ କମ୍ପି ଉଠିଲା । ଅବଶେଷରେ ସେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ସୁଲଭ ମଧୁର୍ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, "କାହିଁ ସେ ସବୁତ ମୋର କିଛି ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ ମିସ୍ କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ।"

କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଯେପରି ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡିଲେ, କିନ୍ତୁ କ୍ଷଣେକ ପାଇଁ । ପରକ୍ଷଣରେ ସୁନ୍ଦର ନୀଳଆଖି ଦୁଇଟି ଉଠାଇ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, "ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ କିଛି ଆପଣଙ୍କର ? ଓଃ, ହିଁ । ସେ ବୋଧହୁଏ ସେଇ ପାନୀୟର ଗୁଣ ।"

"କି ପାନୀୟ ସେ ?"

"ସେ ପାନୀୟ ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ସ୍ୱହସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଉକ୍ତ ପାନୀୟ ଖାଇବାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ସେ ପାନୀୟରେ ଟାରୁଣ୍ଟୁଲ ମିଶା ଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ତାକୁ ପାନକଲେ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଉତ୍ତେଜିତ ମନେକରେ ଓ ସବୁକିଛିକୁ ଭୁଲିଯାଏ ।"

"ଟାରାଣ୍ଟୁଲା ?"

"ହିଁ, ଟାରାଣ୍ଟୁଲା—ଟାରାଣ୍ଟୁଲା ମାଙ୍କଡ଼ସାର ରସ । ଏହି ରସ ବିଶେଷତଃ ଜଙ୍ଗଲି ଅଞ୍ଚଳରେ ବେଶି ପରିମାଣରେ ମିଳେ । ଏହି ରସ ଅଫ୍ରିକା ଅଞ୍ଚଳରୁ ସାଧାରଣତଃ ମିଳିଥାଏ । ଆପଣ ଅଦୌ ଉତ୍ତେଜିତ ପାନୀୟ ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ କିନା, ସେଇଥି ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଶା ଧରି ଯାଇଥିଲା ।"

"ବେଶ୍—ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯିବାପାଇଁ ମନାକଲି । ତା'ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?"

"ଆପଣ ଯିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ଅନ୍ୟମାନେ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ ।"

"ତା' ପରେ ?"

"ତା' ପରେ ଆପଣ ଏଠି । —ମୋ' ଘରେ ମୋର ମହାମାନ୍ୟ ଅତିଥି ।—" ଏ କଥା କହି ସାରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କନଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟି ଯେପରି କଳା ହୋଇଗଲା । ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଏ କଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ହାତ ଦୁଇଟିରେ କନଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁନ୍ଦର ହାତଟିକୁ ଧରି ଆଦର କରି କହିଲେ, "ତୁମର ମୁହଁ ଏପରିଭାବରେ କଳା ହୋଇଗଲା ଯେ କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ।"

"ନା - ସେ କିଛି ନୁହେଁ । ଭାବୁଛି—"

"କ'ଣ ଭାବୁଛ ?"

"ଛାଡ଼ନ୍ତୁ— ସେ କିଛି ନୁହେଁ । —ଆପଣ ଯେ କାଲିଠାରୁ ଏଯାଏ ଟୋପାଏ ପାଣି ବି ପାଟିରେ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଉଠନ୍ତୁ ।"

ହସି ହସି ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ କହିଲେ, "କ'ଣ ବେଡ୍-ଟି ଦେବନି ?"

"ନାଁ । ତା'ର କାରଣ ଅପଣଙ୍କୁ ଆଜି କିଛି ଗରମ ପାନୀୟ ଦେଲେ ଆପଣ ସହ୍ୟକରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଗୋଟାଏ କୋଲଡ଼୍ ବାଥ ନେବାକୁ ହେବ । ଉଠନ୍ତୁ ।" ଯୁବରାଜ ଉଠିବାର କୌଣସି ଉପକ୍ରମ କରିବାର ନ ଦେଖି କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ କହିଲା, "ତା'ହେଲେ ବେଡ୍-ଟି' ଟା ଅପଣଙ୍କୁ ଦିଏ ।" —ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟର କୋମଳ ହାତକୁ ଇଷତ୍ ପୀଡ଼ନ କରି କହିଲେ, "ନା, ଥାଉ । ବସ ଟିକିଏ ।"

ସାତ

କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟଙ୍କ ବାସଭବନରେ ସେଦିନ ସଂଗୀତ ବୈଠକ ଖୁବ୍ ଯୋର ସୋରରେ ଚାଲିଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟଙ୍କୁ ସୁଗାୟିକା କହିବାକୁ ହେବ ! ତାଙ୍କ ଯୋଗୁହିଁ କେବଳ ଅବହାଓ୍ୱା ବେଶ୍ ସରଗରମ ହୋଇ ରହିଥିଲା ! ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣଙ୍କ ଭିତରେ ରବର୍ଟସନ ରଡ଼୍ ଓ ମାଇଲେଟ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶଂସନୀୟ, ସମସ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଗୀତ ସାଙ୍ଗ ହେବା ପରେ ଶ୍ରୋତାମଣ୍ଡଳୀ ବାହାବାଃ କରି ଉଠିଲେ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତର ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣାଗଲା । ଏହି ସ୍ତୁତିଗାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଭାରତୀୟ ଥିଲେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ ପଛାଇ ନ ଥିଲେ । ବରଂ କେତେକାଂଶରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ ଭାରତୀୟ ସଂଗୀତ ଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏ କଥା ମଧ୍ୟ କହିବାକୁ ଭୁଲି ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ପ୍ରଶଂସା ଜଣେ ଭାରତୀୟଙ୍କର ଅସହ୍ୟ ହେଲା । ସେ ପ୍ରତିବାଦ କଲେ । ଏଥିରେ ଶ୍ରୋତୃମଣ୍ଡଳୀ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହେଲେ । ଅବଶେଷରେ ମାଇଲେଟ୍ ଉଠି କହିଲେ, "ଜେଣ୍ଟଲ୍‌ମ୍ୟାନ୍, ଆପଣ ଯଦି ଭାରତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ଜାଣିଥାନ୍ତି, ତେବେ ଆମମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଇ କୃତାର୍ଥ କରନ୍ତୁ ।" ଭାରତୀୟ ଭଦ୍ରଲୋକ ହଟିବାର ପାତ୍ର ନୁହନ୍ତି । ବିଶେଷ କରି ନିଜ ଦେଶର ସଙ୍ଗୀତର ଉତ୍କର୍ଷତା ପ୍ରତିପାଦନ ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କର ସୁଲଳିତ

କଣ୍ଠରେ ଭାରତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କଲେ । ତାଙ୍କର ରୂପ, ବେଶଭୂଷା ଓ ସର୍ବୋପରି ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ଜନତା ବାସ୍ତବରେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲା । ତା'ପରେ ଜନତା ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଗାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇଲା । ଏଥର ମଧ୍ୟ ସେ ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଗାଇଲେ ଓ ଜନତା ବିମୁଗ୍ଧ ଓ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଗୀତଟି ଶୁଣିଲା । ଜଣେ ଏକ ମୁଖରେ ତାଙ୍କର ଶତ ପ୍ରଶଂସା କଲା । ମାଇକେଲ୍ ଓ ତାଙ୍କ ସଂପ୍ରଦାୟ ଉକ୍ତ ଭାରତୀୟଙ୍କର ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବାରୁ ସେ କହିଲେ, "ମୁଁ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ମିଷ୍ଟର ମାଇକେଲ୍, ଆଉ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଜଣେ ପେଶାଦାରୀ ଗାୟକ ନୁହେଁ । ବିଲାତରେ ମୋର ବିଶେଷ କୌଣସି କାମ ନ ଥିଲା । ମାତ୍ର ବିଲାତ ଆସିଥିଲି ଭ୍ରମଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ । ସରଳ ଭାଷାରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ମୁଁ ଜଣେ ଟୁରିଷ୍ଟ ।"

ମାଇକେଲ୍ କହିଲେ, "ଆପଣ ଯେପରି ଗୀତ ଗାଇଲେ ତାହା ମୁଁ ଶତ ମୁଖରେ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛି । ଆପଣଙ୍କର ଯଦି ସମୟ ଥାଏ, ତେବେ ମତେ ଓ ମୋର ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟିଏ ଭାରତୀୟ କୋରସ୍ ସଂଗୀତ ଶିକ୍ଷାଦେଲେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଋଣୀ ରହନ୍ତି ।

କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ସମୟ ବୁଝି କହିଲେ, "ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣା । ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ଅସମ୍ମତି ଅଛି ?"

କେତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନୀରବ ରହିଲା ପରେ କ'ଣ ଯେପରି ଭାବି ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣା କହିଲେ, "ମିସ୍ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ, ଆପଣଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଜଦୀୟମାନ ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ମୋର ଶିଷ୍ୟା ରୂପେ ପାଇଲେ ନିଜକୁ ନିଶ୍ଚୟ କୃତାର୍ଥ ମନେ କରନ୍ତି ।"

"କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜଣେ ଚୈରିଷ୍ଟ ଜାଣି ଅପଣଙ୍କୁ ଏପରି ଏକ ଅଶା କାହିଁକି ପୋଷଣ କଲେ ମିସ୍ ଷ୍ଟୁଅର୍ଟ ? —ଅଚ୍ଛା ମୁଁ ଏଠାରେ ଯେତେଦିନ ରହୁଛି ଅପଣଙ୍କୁ ଓ ମିଷ୍ଟର ମାଇଲେଟ୍ଙ୍କୁ ନିଷ୍ପକ୍ଷ କିଛିହେଲେ ଶିଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।"

ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣାଙ୍କର ଏ କଥାରେ ମୁଗ୍ଧଜନତା କରତାଳି ଦେଇଉଠିଲା । ତାପରେ ଅହୁରି ଅନେକ ଲୋକ ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାକରି ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିସାରିବା ପରେ ଜଣ ଜଣ କରି ସମସ୍ତେ ନିଷ୍କ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣାଙ୍କୁ ଏକାକୀ ଦେଖି ମାଇଲେଟ୍ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, "ଆପଣ ଏଠି କେଉଁଠି ରହୁଛନ୍ତି ?"

"ଲଣ୍ଡନ—ହୋଟେଲ ।"

ରବର୍ଟସନ୍ ଏତେବେଳକେ ମୁହଁ ଖୋଲିଲେ । କହିଲେ— "ଉଁହୁଁ, ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ହୋଟେଲକୁ ଫେରିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ଆପଣ ଏହିଠାରେହିଁ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଅତିଥି । ନା, ନା, ଅପଣଙ୍କର କୌଣସି ଅପତ୍ତି ଅଉ ଶୁଣାଯିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ଯାଉଛି ଆପଣଙ୍କର ଜିନିଷପତ୍ର ସେଠାରୁ ନେଇଅସିବି ।"

ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣା ରବର୍ଟସନଙ୍କୁ ବାଧାଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ନିଷ୍କ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସନିର୍ବନ୍ଧ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ବହୁଗୁଣା କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କର ଅତିଥି ହେଲେ ।

ଆଠ

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ହୋଇ ବସିରହି-ଥିଲେ । ସେ ଯେପରି କଣ ଗୋଟାଏ ଭାବିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ବିଫଳ ହେଉଥିଲେ । କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଆସି ତାଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ହାତରଖି ପଚାରିଲା, "କଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ପ୍ରିନ୍‌ସ ?"

ଯୁବରାଜ ଉତ୍ତରଦେଲେ, "ଠିକ୍ ଜାଣିପାରୁନି କଣ ଭାବୁଛି ।"

କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ କହିଲେ, "ସୋ ଫନି !" ଏହାକହି ସେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ଭାବରେ ହସି ଉଠିଲେ । ପରକ୍ଷଣରେ ମୁହଁ ଭାରି କରି ଯୁବରାଜଙ୍କ କୋଳରେ ଆଉଜି ପଡ଼ି ଗେହ୍ଲେଇ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, "କଣ ଭାବୁଛନ୍ତି କୁହନ୍ତୁନା ।"

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ସତ କହୁଛି କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ, ସବୁ କିମିତି ଗୋଳମାଳ ହୋଇଯାଉଛି । ତୁମର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଯେ ସବୁକିଛି ଭୁଲିଯାଉଛି ଡାର୍ଲିଂ । ସତ କହିଲ ତମେ କଣ ମନ୍ତ୍ର କରିଛ ?"

"ପ୍ରିନ୍‌ସ, ଆପଣ ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ରବର୍ଟସନ ଓ ମାଇଲେଟ୍‌ଙ୍କ ଆଗରେ କଥା ଦେଇଛନ୍ତି, ଏପରିକି ନିଜହାତରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖିଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଆପଣ ମୋତେ ହିଁ ବିବାହ କରିବେ, ସେତେବେଳେ ଆଉ ମନ୍ତ୍ର କରି ଅଟକାଇବ କାହିଁକି ? ମୁଁ କଣ ଯୁଲିସିସ୍‌ର ଶାର୍ସୀ କି ?"

"ଠିକ୍ କହୁଛ ଡାର୍ଲିଂ । ନାରୀ ଜୀବନରେ ସନ୍ତାନହିଁ ବଡ଼ ଜିନିଷ । ଆଚ୍ଛା କୁହତ, ମହାରାଜା ଏକଥା ଶୁଣିଲେ କଣ କହିବେ ?"

"ଆପଣଙ୍କ ବାପା ? କହନ୍ତୁନା । ଆଃ, କେସେ ମଧୁର ଦିନ । ମୋର ମନେହେଉଚ୍ଛି ମୁଁ ଯେପରି ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ସେଇଦିନଟିର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରୁଛି । ଶୁଣୁଛନ୍ତି ପ୍ରିନ୍ସ, ଅନେକଥର କହିବି କହିବି ଭାବିଛି, କିନ୍ତୁ କହିପାରିନି । ଶୁଣନ୍ତୁ, ଆମ ବିବାହ ପରେ ଆମେ ଇନ୍ଦୋର ଯିବା । ମୁଁ ଏଠାକାର ପୋଷାକ ଛାଡିଦେଇ ଭାରତୀୟ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବି । ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଟାଣିଥିବି—ଆଉ ସିନ୍ଦୂର୍......" ଏତିକି କହି କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଅଟକି ଗଲେ । ଯୁବରାଜ ହସିହସି ପଚାରିଲେ, "ତାକୁ ଫେର ଆଣିବ କୁଆଡୁ ?" ନିଜର ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ ଖୋଲି ସେଥିରୁ ଗାଢ଼ ଲାଲରଙ୍ଗର ଲିପ୍‌ଷ୍ଟିକ୍‌ଟିଏ ବାହାରକରି ଭାନିଟିବ୍ୟାଗ୍‌ର ଛୋଟ ଦର୍ପଣଟିରେ ନିଜର ସିନ୍ଥିରେ ସେଇ ରଙ୍ଗ ଗାଢ଼ କରି ମାରି କହିଲେ, "ଦେଖିଲେ, ଏଇ ହେବନି ?" ଯୁବରାଜ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ହୋଇ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହିଲେ, "ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନଙ୍କର ବାସ୍ତବରେ କେତେ ବୁଦ୍ଧି ; ତାର କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ କରି ହୁଏନି ।" କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ସେହିପରି ଥାଇ କହିଲେ, "ହଁ, ଶୁଣନ୍ତୁନା । ସେଇଠୁ କଣ ହେବନା ... ଆଗରୁ ଅବଶ୍ୟ ତୁମର ଫାଦର ଖୁବ୍ ରାଗିଥିବେ । ଗୋଟାଏ ଗାୟିକା ଓ ବିଜାତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ବିବାହ କରିଥିବା ଅପରାଧରେ ତୁମକୁ ରାଜ୍ୟରୁ ବହିଷ୍କାର ଓ ମୋତେ ଫାସୀ ଦେବାକୁ ନିଷ୍ଚୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିଥିବେ । କାରଣ ବାବା ଓ ମା' ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନକୁ ଗଢିନେବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନିଷ୍ଚୟ । ଆମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଯାଇ ଇନ୍ଦୋରରେ ପହଞ୍ଚିବୁ ଓ ମହାରାଜାଙ୍କର ଗୋଡତଳେ ପଡ଼ି

ପ୍ରଣାମ କରିବୁ, ମହାରାଜାଙ୍କର ରାଗ ବରଫ ପରି ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ିଯିବ । ସେ ଆମମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମାକରିବେ ଓ କୁଳପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ମୋତେ ବହୁପୁରୁଷରୁ ସଂଚିତଥିବା ବୋହୂର ପ୍ରକୃତ ଭୂଷଣ, ସତୀ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର, ଗଳାର ହାର ଓ ହାତର କଙ୍କଣ, ମୋର ମୁହଁଦେଖଣାରେ ମୋତେ ଉପହାର ଦେବେ । ଆଜ ମୁଁ…ମୁଁ…

ଯୁବରାଜ ଯେପରି ତାଙ୍କର ଶେଷକଥା ଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉନାହାନ୍ତି । ସତୀ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର, ହାର ଓ କଙ୍କଣର ଉଲ୍ଲେଖ ଶୁଣି ସେ ଯେପରି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । କଥାଟାକୁ ଆଉ ଅଧିକଦୂର ଅଗେଇବାକୁ ନଦେଇ ସେ କହିଲେ, "ଟିକିଏ ସାନ୍ଧ୍ୟଭ୍ରମଣରେ ବାହାରିବାକୁ ତୁମକୁ କହୁଥିଲି ନା ।"

କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କହିଲେ, "ଆପଣ ବୁଝିପାରୁନାହାନ୍ତି ପ୍ରିନ୍‌ସ୍, ଆପଣଙ୍କର ଦେହ କେତେଦୂର ଖରାପ । ଡାକ୍ତର ଯେ ମନା କରିଛନ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ । କାରଣ ବାହାରର ଥଣ୍ଡା ଲାଗିଲେ ଆପଣ ଆହୁରି ଅସୁସ୍ଥ ହେବେ ।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯୁବରାଜ କହିଲେ, "ମୁଁ କଣ ଅସୁସ୍ଥ ? କେତେଦିନ ତଳେ ଗରମଯୋଗୁ ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲି । ଆଜି ପୁଣି ଥଣ୍ଡା ଯୋଗୁ ଅସୁସ୍ଥ । କହ, ଏସବୁର ଅର୍ଥ କଣ କହ ?"

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କର ଏହି ଶେଷ ଉକ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯେପରି କିଏ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସିଉଠିଲା । ଏ ହସ ତାଙ୍କୁ ବିଦ୍ରୂପର ହସ, ଉପହାସର ଉଲ୍ଲାସ ଭରା ହସପରି ଶୁଣାଗଲା । ଯୁବରାଜ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, "ଏ ପୁଣି କାହାର ହସ କହ ?" ପୁଣି ସେହି ଉଦ୍ଦାମ ହସର ଲହର ଶୁଣାଗଲା । ହସ ବନ୍ଦ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶୁଣାଗଲା, "ସାବଧାନ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ । ସୁନ୍ଦର ଗୋଲାପ ଫୁଲର ମଧ୍ୟ କଣ୍ଟା ଅଛି । କଣାକୁ ବୁଝିବାର ଅର୍ଥ,

ତୁମର ଏପରି ଖେଦର ଅର୍ଥ ସବୁ କିଛି କୁହେଳିକାମୟ । ଅବଶ୍ୟ, କୁହେଳି ଦିନେ କଟିବ । ସେଦିନ ବୁଝିବ କିଏ କିଏ ?" ଏସବୁ ଶୁଣି କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଯେପରି କଳା ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବସୁଲଭ ଭଦ୍ରତା ରକ୍ଷାକରି କହିଲେ, "କିଏ ।" କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ କହିଲେ, "ସେ ମୋର ଜଣେ ଆତ୍ମୀୟ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ସେ ।" ପୁଣି ସେହି ହସ ଶୁଣାଗଲା । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଶୁଣାଗଲା, ପାଗଳ ଦୁନିଆଁରେ କିଏ ବା ପାଗଳ ନୁହେଁ ଯୁବରାଜ ? କିନ୍ତୁ ସାବଧାନ ଯୁବରାଜ । ମୁଁ କେହି ନୁହେଁ ତାର । ତୁମ ପରି ଜଣେ ତାର ପୁରୁଣା ପ୍ରେମିକ । କିନ୍ତୁ—" କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ଝୁଲିର୍ ପରି କଣ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ଟାଣିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉକ୍ତ ପ୍ରଳାପ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଯୁବରାଜ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟହୋଇ ଚାହିଁରହିଲେ । ଏସବୁ କି ପ୍ରହେଳିକା ସେ ଆଦୌ ବୁଝିପାରୁ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିସ୍ମୟାଭିଭୂତ ଭାବ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ମୃଦୁହସି କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ କହିଲେ, "ମତେ ଭୁଲ ବୁଝନ୍ତୁ ନାହିଁ ଯୁବରାଜ । ବୟସବେଳେ ଏମିତି ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରକୃତରେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଅତୀତରେ ଭଲପାଉଥିଲି । ସେ କିନ୍ତୁ ମୋର ଅପରିଣତ ବୟସର ବାସ୍ତବରେ ଥିଲା ଖିଆଲ୍ । ଏପରିହେଲା ଯେ ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ ମତେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଭଲପାଇ ବସିଲେ । ଶେଷରେ ଆମମାନଙ୍କର ବିବାହ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିର ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଦିନ ଆମର ବିବାହ ହେବ, ତାର ପୂର୍ବାହ୍ନରେ ଏପରି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭଗବାନ୍ ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବୃତ୍ତ ହାତରୁ ଚିରଦିନପାଇଁ ରକ୍ଷା କଲେ । ମୋର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ପୋଲିସ ବନ୍ଧୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଆସିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାମାତ୍ରେହିଁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ । କିମିତି ବା ନ ଚିହ୍ନନ୍ତେ ? ଅତୀତରେ ସେ ଯେ

ତାଙ୍କର ସହପାଠୀ ବନ୍ଧୁ ଓ ତାପରେ ତାଙ୍କର ଭଗ୍ନୀପତି ହୋଇଥିଲେ । ଫଳରେ ଯାହାହେବାର କଥା ତାହାହିଁ ହେଲା ।"

"ତମେ କଣ ଜାଣିନଥିଲ କନି, ଘୃଣାକ୍ଷରେ ସନ୍ଦେହ ବି କରି ନଥିଲ ଯେ ସେ ବିବାହିତ ?"

"କିପରି କରିଥାନ୍ତି ? ମଣିଷର ଦେହ ଉପରେ ତ ଆଉ ମାର୍କା ପିଠା ହୋଇନି ଯେ, ସେ ବିବାହିତ ବା ଅବିବାହିତ । ତା'ଛଡ଼ା ଆଜିକାଲି ଦୁନିଆରେ ସମସ୍ତେହିଁ ଏକ୍ସପିରିଏନ୍ସଡ଼ । ବିବାହର ପୂର୍ବାହ୍ନର ତାର ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ଅଭିଜ୍ଞ ବିଶେଷଜ୍ଞ ମଧ୍ୟ । ତେଣୁ ଭୁଲ୍‌ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ କି ?"

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦେଲେନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଖାଲି ମନେହେଉଥିଲା । ମନେହେଉଥିଲା କାହିଁକି, ସେ ବୁଝିପାରୁଥିଲେ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟର ଦାମ୍ ଯେପରି କମିଯାଉଛି କ୍ରମଶଃ । ଏହାହିଁ ସେ ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲେ । କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟର ଅନେକ ପୁରୁଷବନ୍ଧୁ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ଯେ ଜଣେ ଅଧେ ପ୍ରେମାସ୍ପଦଥିବେ, ଏ ସନ୍ଦେହ ସେ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଓ ଶେଷରେ ତାହାହିଁ ସତ୍ୟ ହେଲା ।

କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ତାଙ୍କୁ ନୀରବ ରହିବାର ଦେଖି କହିଲେ, "ଲୋକଟା କି ଠକ ଶୁଣିବ ଯୁବରାଜ । ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଧନୀର ପୁତ୍ର ଓ ନିଜେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଜଣେ ଜୁଆଡ଼ି । ତା'ର ଏହି ସ୍ୱଭାବ ଯୋଗୁ ସେ ତା'ର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ କରିସାରି ଶେଷରେ ଋଣ ଜାଲରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇଥିଲା । ବାବାଙ୍କର ମୁଁ ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଓ ସତକଥା କହିବାକୁ ଗଲେ ଆମର କିଛିମଧ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ବାଡ଼ି ଅଛି । ଲୋକଟା ଏ ବିଷୟ ଜାଣିପାରି ତାର ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ, ମୋ ସହିତ ବିବାହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାନ୍ଧି ହେବାକୁ ଠିକ୍ କଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଶିକାର ହୁଏ ।

—ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଲଜ୍ଜା ଲାଗୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କହିବାରେ କ୍ଷତି ନାହିଁ ଯେ, ସେ ଆମ ବିବାହର କିଛିଦିନ ଆଗରୁ ମୋ' ବାପ-ଭବନରେ ବରାବର ରହୁଥିଲା । କେଜାଣି କାହିଁକି ବାହାରକୁ ଆଦୌ ବାହାରୁ ନଥିଲେ । ଏହାର କାରଣ ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣି ନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ କୁଆଡ଼େ ବୁଲିଯିବାକୁ ବା ସିନେମା ଥିଏଟରରେ ଦେଖିଯିବାକୁ କହିଲେ ସେ କହୁଥିଲେ, "ମୋର ପ୍ରିୟତମା ପାଖରେ ହିଁ ମୁଁ ସବୁ ଦେଖିଛି ।" କଥା ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ବେଶ୍ ଲାଗେ । ତେଣୁ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ନିରୁତ୍ତର ରହୁଥିଲି । ଦିନେ ଗୋଟିଏ ଭଲ ସିନେମା ଆସିଥାଏ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯିବାକୁ ଜିଦ୍ କରିବାରୁ ସେ କହିଲେ, "ତମେ ବୁଝିନାହିଁ କିନା ଯେ ମୁଁ କାହିଁକି ବାହାରକୁ ଯାଉନାହିଁ । ତାର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇ ଦେଉଛି ଶୁଣ । ତମେ ଜାଣିନା ଯେ କେତେଲୋକ ଆମ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ରକମର ଭୁଲ ବୁଝାମଣା ଆଣିବା ପାଇଁ ଓ ଏପରି କି ଆମର ବିବାହ ଭାଙ୍ଗି ଦେବାପାଇଁ କପଟ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଏହି ସଂପର୍କରେ ଅନ୍ୟର ମଧ୍ୟ କେତେକ କଥା କହିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସବୁଥିରୁ ମୁଁ ନିବୃତ୍ତ ହେଲି ।"

"ସତ କହିଲ କିନା, ତା'ପରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଦିନ ତାଙ୍କପ୍ରତି କ'ଣ କେବେହେଲେ ସନ୍ଦେହ ହୋଇ ନ ଥିଲା ?"

"ହିଁ,ସେ ସୁଯୋଗ ଥରେ ହୋଇଥିଲା । ମୋର ବାବା ଥିଲେ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ଆର୍ଟିଷ୍ଟ । ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ହାତ ତିଆରି ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ଛବି ବିକିହୋଇ ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଛବି ଥିଲା । ସେ କେତେକ ଛବି ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ । ବାବାଙ୍କୁ ତ ମୁଁ ଅତି ମାତ୍ରାରେ ଭକ୍ତି କରୁଥିଲି ! ମୁଁ ବାବାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ

ହେତୁ ବାବା ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଅନ୍ତମାନାରେ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତେଣୁ ବାବାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁପରେ ଯଦିଓ ତାଙ୍କର ଛବି ଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ କିଣିବା ପାଇଁ ବହୁତ ଗ୍ରାହକ ଆସି ଜୁଟିଥିଲେ । ତଥାପି ସେ ସବୁକୁ ମୁଁ ଅଦୌ ବିକି ନ କରି ବାବାଙ୍କର ସ୍ମୃତିଚିହ୍ନ ସ୍ୱରୂପ ସାଇତି ରଖିଥିଲି । ବଜାରରୁ ଭଲ ଛବି କିଣିବା ମଧ୍ୟ ମୋର ଏକ ନିଶା । ପୁଣି ମୃତ ଆର୍ଟିଷ୍ଟମାନଙ୍କର ଛବି ପାଉଥିଲେ, ତାକୁ ବହୁତ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ କିଣୁଥିଲି । ଏ ସବୁ ଭିତରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯୁବରାଜ । —ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଥିଲା, କେଉଁ ଧନୀକ କୌଣସି କାରଣରୁ ଉପାର୍ଜନହୀନ ହୋଇ ମୋ' ବାବାଙ୍କର ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଯଦି ବିକି କରୁଥାଏ, ତେବେ ତାକୁ କିଣି ଆଣିବା । ଦିନେ କିନ୍ତୁ ଏକ ମଜାର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନ, ଯେଉଁ ଦୋକାନରେ କି ଏପରି ପୁରୁଣା ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ସବୁ ମିଳେ, ସେଠାକୁ ଛବି କେତୋଟି ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛି, ବାବାଙ୍କ ତଆର କେତେଖଣ୍ଡି ଛବି ଦେଖିଲି । ଦେଖି ସନ୍ଦେହ ହେଲା । କାହିଁକି ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଶୁଣନ୍ତୁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା ଯେ, ଏପରି ଛବି ତ ଏଇ କିଛିଦିନ ଆଗରୁ ମୋ ପାଖରେ ଥିଲା, ଏଠାକୁ ଆସିଲା କିମିତି ? ନା, ଏ ମୋର ଭ୍ରମ । କିନ୍ତୁ ନା— । ତଳେ ବାବାଙ୍କର ଦସ୍ତଖତ ଯେ ଅଛି । ତେବେ ବାବା କ'ଣ ସବୁ ଛବିର ଡୁପ୍ଲିକେଟ୍ ତଆର କରୁଥିଲେ ? କିନ୍ତୁ ମତେ ତ କହି ନାହାନ୍ତି, ବା ମୁଁ ତ ଜାଣିନି । ତେବେ ? —ଦୋକାନଦାରଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝିଲି, ସେ ଏ ଛବି କେଉଁ ସୂତ୍ରରୁ ପାଇଛନ୍ତି । ସେ କହିଲେ ଯେ, ଜଣେ ଧନୀବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଏ ଛବି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନା ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଲି । ଛବି ଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ଅନ୍ୟ ଖବର ନ ଦେବାପାଏ ସାଇତି ରଖିଥିବାକୁ କହି ଆସିଲି । ଲାଇବ୍ରେରୀ ଖୋଲି କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର

ବାହାର କରି ଦେଖିଲି । କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ସହିତ ଛବି ଗୁଡ଼ିକୁ ମିଳାଇ ଦେଖିଲି, ନମ୍ବର ଅନୁସାରେ ସଜା ହୋଇଥିବା ଛବି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ନାହିଁ । ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? କିଏ ନେଲା ? ଏକା ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ତ ଆଉ କେହି ମୋର ଲାଇବ୍ରେରୀ ଖୋଲନ୍ତି ନାହିଁ । ତେବେ କ'ଣ ସେଇ ·· ? କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଏତେ ଭଲ ପାଉଥିଲି ଯୁବରାଜ ସାହେବ ଯେ କୌଣସି ଅପ୍ରୀତିକର ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜାଇବାକୁ ମୁଁ ଚାହିଁଲି ନାହିଁ । କଥାଟି ସେଇଠି ଚାପା ପଡ଼ିଲା । —ମୋର ବିବାହ ଏଠୁ ଭାଙ୍ଗି ଯିବା ପରେ ମୁଁ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଲି ଯେ, ସେ କୁଆଡ଼େ ବାଜି ହାରି ଟଙ୍କା ଦେଇ ନ ପାରି, ପୋଲିସର ଭୟରେ ମୋ ଘରେ ଆସି ଲୁଚିଥିଲେ ଓ ମୋତେ ମନା କରିଥିଲେ ତାଙ୍କର ଏଠାକାର ଅବସ୍ଥିତି ଜଣାଇବାକୁ । —"

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ତେବେ ମଧ୍ୟ ଚୁପ୍ ରହିଥିବାର ଦେଖି କଳି ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ଆଉ କହିବ ଭାବି ପାରୁ ନ ଥିଲା । ପରିସ୍ଥିତିରୁ ତ୍ରାହି ପାଇବା ପାଇଁ ସେ କକ୍ଷ ତ୍ୟାଗ କଲା । ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ସେହିପରି ବସି ରହିଥିଲେ । କ'ଣ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଗଲା । ଉତ୍କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସେ ଶୁଣିଲେ ।—

"ମତେ ମାରିଦେ କଳି । ତୋର ଗୋଡ଼ ଧରୁଛି ମତେ ମାରିଦେ । ସବୁ ତ ମୋର ନେଲୁ ସର୍ବନାଶୀ । ଆଉ କ'ଣ ଚାହୁଁ ?"

ଚାପା କଣ୍ଠରେ ପୁଣି କାହା କଥା ଯେପରି ଶୁଣାଯାଉଥିଲା;— "ମୋ ସହିତ ଖେଳିବାର ଚାଲକି ବାହାର କରୁଛି ରହ ।" ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର କଥା ଶୁଣାଗଲା, "ମୁଁ ତ ଆଦୌ ଖେଳିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହିଁ କଳି ! ମୋର ଥିଲା ଅଜସ୍ର ଟଙ୍କା, ଆଉ ତୋର ଥିଲା ରୂପ । ତୁ ଟଙ୍କା ନେଉଥିଲୁ, ଆଉ ମୁଁ ତୋର ବିନିମୟରେ

ତୋର ଦେହ ପାଇଥିଲି । ଆଜ ତେବେ କାହିଁକି ଏ ବ୍ୟଙ୍ଗ ? ମତେ ଛାଡ଼ି ଦେ କନି । ମତେ ମୁକ୍ତି ଦେ । ମୁଁ ମୋର ପିଲାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଯାଏ ।"

ରୂପା କଣ୍ଠରେ ପୁଣି ଶୁଣାଗଲା, "ଦେହଛଡ଼ା ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଚାହିଁ ନଥିଲି । ବଡ଼ଲୋକର ଖିଆଲ ଦେଖାଉଥିଲୁ ନୁହେଁ ? ବଡ଼ଲୋକ ତୁ । ତେଣୁ ମଣିଷର ସୂକ୍ଷ୍ମ ମନର କଥା ବୁଝିଥାନ୍ତୁ କୁଆଡ଼ୁ ? ଦେହ ଓ ରୂପପପାସୀ ଆଖି ଦୁଇଟାରେ ଥିଲା ତୋର ମୋ ରୂପକୁ ନେଇ ଖେଳିବାର ନିଶା; ନୁହେଁ ? ଏମିତି ତ କେତେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କ ସହିତ ତୁ ଖେଳି ଆସିଛୁ । ଏଥର ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ତୋ' ସହିତ ଖେଳୁ ଟିକିଏ ।"

ଅନ୍ୟ କଣ୍ଠରୁ ଶୁଣାଗଲା, "ଅର୍ଥପିଶାଚୀ କନି ! ତୋର ବୁଦ୍ଧିକୁ ବାହାବାଃ ନ ଦେଇ ରହି ପାରୁନି । ମୋ' ସହିତ ବୁଦ୍ଧିର ଖେଳ ଖେଳିଛୁ ବେଶ୍ । ଭଲ ପାଇବାର ଦାବି ବେଶ୍ ଦେଇପାରୁ ।"

ରୂପା କଣ୍ଠରୁ ଶୁଣାଗଲା, "ଭଲ ପାଉ ନଥିଲି ?"

ଅନ୍ୟ କଣ୍ଠରୁ ପୁଣି ଶୁଣାଗଲା, "ହଁ, ମୋର ଅର୍ଥକୁ । କାରଣ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଭଲପାଏ, ତା' ପାଖରେ ଅର୍ଥ କିଛି ନୁହେଁ । ମନେରଖ କନି, ଅର୍ଥଦେଲେ ସବୁ ମିଳିବ । ତୋ'ଠାରୁ ସୁନ୍ଦର ଦେହ ମଧ୍ୟ ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ଭଲକରି ତୁ ଜାଣିଥିଲୁ, ତୋର ଥିଲା ଅର୍ଥର ଚାହିଦା, ଅଜ ମୋର ଥିଲା ଟିକିଏ ଭେରାଇଟିର ପ୍ରୟୋଜନ । ତେଣୁ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଆମେ ଭଲ ପାଇଥିଲେ, ଦେହ ଓ ଅର୍ଥ ନେଇ । ରବର୍ଟସନ୍ ବା ମାଇକେଲଥିଲେ ତୋର ମନର ଅଧିକାରୀ. ଆଉ ମୋ ମନର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ ମୋ'ର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନେ ।

ସେସବୁର ଅବତାରଣା କାହିଁକି ? ମତେ ମୁକ୍ତି ଦେ' କିମ୍ବା ମତେ ମୁକ୍ତି ଦେ'।"

ଗୁମ୍ଫା କଣ୍ଠରୁ ଶୁଣାଗଲା, "ତେବେ ମୋର ମାତୃତ୍ୱ ପାଇଁ କିଏ ଦାୟୀ ଥିଲା କହି ପାରବୁ ? ଶୁଣ କୁକୁର । ଅର୍ଥର ପ୍ରୟୋଜନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ କାମପାଇଁ ଥିବାରୁ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଅର୍ଥ ନେଉ-ଥିଲି । କିନ୍ତୁ ରବର୍ଟସନ୍ ବା ମାଇକେଲ୍ ବା ମୋର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପୁରୁଷବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଭଲପାଉନଥିଲି । ଅବଶ୍ୟ ମାନୁଛି, ତୋତେ ଭଲ ପାଇବା ଆଗରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲି । କିନ୍ତୁ ମୋର ମାତୃତ୍ୱ ପାଇଁ ତୁ କେବଳ ଦାୟୀ । ତେଣୁ ଯେଉଁଦିନ ତୁ ଏ ସବୁକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କଲୁ, ମାଇକେଲ୍ ଓ ରବର୍ଟସନଙ୍କୁ ପୁଣି ହାତ କରି ତୋତେ ଅକ୍ତିଆରକୁ ଆଣିଲି । ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ହେଲେ, ନିଜେ ଅପମାନିତ ଓ ଲାଞ୍ଛିତ ହେଲେ, ନିଜର ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ଯେ ଦାୟୀ ତା' ଉପରେ କିମିତି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ହୁଏ ବୁଝିବୁ । ଆହୁରି ବୁଝିବୁ । ଠିକ୍ ବୁଝିବୁ ସେଇଦିନ– ଯେଉଁଦିନ ତୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଗୋଟିଏ ଜାରଜ ସନ୍ତାନ ମାଇକେଲ୍ ବା ରବର୍ଟସନଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେବ । ଶୁଭସଂବାଦ ଜଣାଉଛି ସଇତାନ । ସେଇଦିନ ଏଇ ଆଗତ ପ୍ରାୟ ।"

"ମିଛକଥା—ଏ ସବୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଛକଥା । ମୋ' ସ୍ତ୍ରୀ ଏ ସବୁ କେବେ କରି ପାରେନା ।"

ତାଚ୍ଛଲ୍ୟଭରା କଣ୍ଠରେ ଗୁମ୍ଫା କଣ୍ଠରୁ ଭାସି ଆସିଲା,— "ତୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଏକା ସତୀ ! ସେ ଏ ସବୁ କେବେ କରି ପାରେ ନା—ନା ? ଜାଣିରଖ ଛୋଟଲୋକ ଯେ ପୁରୁଷ ମନ ପରି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର ମନ ମଧ୍ୟ ଭେରାଇଟି ଖୋଜେ । ଘରେ ନ ଖାଇ ବାହାରେ ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ । ତଥାପି ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କର ଯେ

ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ, ତା' ନୁହେଁ । ପେନାଲପିର ତ ପୁଣି ଥିଲ । କିନ୍ତୁ ସତୀର ମଧ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଗୋଟାଏ ସୀମା ଅଛି ।"

ଅପର ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲ, "ବେଶ୍ ତୋର ଅଶାତ ପୂରଣ ହୋଇଛି କିନା, ଆଉ ଫେର୍ କ'ଣ ଚାହୁଁ ?"

"ଆଉ ଚାହେଁ, ମୋର ସନ୍ତାନ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେବା ଆଗରୁ ବୈଧ ଅଧିକାରରୁ ସେ ବଞ୍ଚିତ ହେବ ଭାବି ମୁଁ ଯେପରି ତାକୁ ଭ୍ରୂଣରୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲି—"

"ଭ୍ରୂଣ ହତ୍ୟା ?"

"ହଁ, ଆଉ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତି ? ଇଚ୍ଛା ନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତାହାହିଁ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ତାର କାରଣ କ'ଣ ଜାଣୁ ? ତା'ର କାରଣ ଅତି ଜୋର ତୋ'ଠାରୁ ଗୋଟାଏ ଖୋରାକି ପୋଷାକ ମୁଁ ଅଦାୟ କରି ପାରିଥାନ୍ତି । ଆଉ କ'ଣ ମୋର କିଛିହେଲେ ଚାହିଁବାର ପାଇବାର ନାହିଁ ? ଶୁଣି ସମାଜର ବୁଷ୍ଟବ୍ରଣ, ଇତର ସମାଜ ପତି । ସନ୍ତାନ ଓ ଅର୍ଥବ୍ୟତୀତ ନାରୀ ଚାହେଁ— ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ତା'ର ପୁରୁଷକୁ ନେଇ ଗର୍ବ କରିବାର କଥା । ତା' ମୁଁ ପାରିଥାନ୍ତି ତ ? ତେଣୁ ମୋ ସନ୍ତାନ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେବା ଆଗରୁ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ତାକୁ ବଳିଦେଲି, ତାର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ ତୋର ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ବଳି ଦେବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ କ'ଣ କରିଛି ଜାଣୁ ?"

"ହେ ଭଗବାନ୍ ।---ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ—"

"ବ୍ୟସ୍ତହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତୋଟି ପକେଟମାରୁ, ତସ୍କାଯୁତ ଜାଲିଯାତ୍‌ଙ୍କ ଦଳଭୁକ୍ତ କରାଇ

ଦେଇଛି । ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟ୍ରେନିଂ ନେଉଛନ୍ତି । ଏଠଁ ଗଲା ପରେ ସବୁ ଦେଖିବୁ ।”

ଯୁବରାଜ ଏହି କଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲେ । ଏ ସବୁ ଶୁଣି ତାଙ୍କର ମନେ ହେଉଥିଲା, ସେ ମଧ୍ୟ କ’ଣ ବନ୍ଦୀ ? ସେ ଆଉ କିଛି ଭାବିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, ଅପରିଚିତ କଣ୍ଠରୁ ଶୁଣାଗଲା, “କିନି । କେତେଦିନ ଆଉ ମଣିଷ ଭୁଲାଇ ତୁ ଚଳିବୁ ? ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତୋର କ’ଣ ?”

“ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମହତ୍ । ତେବେ ତୁମେ ଆଉ ଅମିତ ବାକ୍ୟ ନ ଶୁଣାଇଲେ ଭଲ ।” ଏହା କହି କିନି ଗୋଟିଏ ବୋତାମ ଟିପି ଦେବା ମାତ୍ରେ କାନ୍ଥ ଦେହରୁ ଲୁହାର ଆଠଟି ହାତ ବାହାରି ତାଙ୍କ ସହିତ କିଛିକ୍ଷଣ ଆଗରୁ କଥା କହୁଥିବା ଲୋକକୁ ବେଷ୍ଟନ କଲା । ସେ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ କିନି ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୋତାମ ଚିପି ଦେବାରୁ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗୋଡ଼ତଳୁ ଚଟାଣ କ୍ରମଶଃ ଯେପରି ତଳକୁ ଦବିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ନଅ

ବନ୍ଦୀ ଅବସ୍ଥାରୁ ତାକୁ ମୁକୁଳାଇବାକୁ ଯାଇ ମୁଖାଧାରୀ ହାତ ବନ୍ଧନ ଖୋଲିଦେଲେ । ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ଫେର ଏଇ ସାତମହଲାର ସପନପୁରୀରେ କେଉଁ ହତଭାଗ୍ୟ ବନ୍ଦୀ ଯୁବକ ?” ଏତେଦିନ ପରେ ଏ ଧରଣର କୋମଳ କଥା, ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତି, ସବୁ ଯେପରି

ବନ୍ଦୀ ଯୁବକଙ୍କୁ ଅଦ୍‌ଭୁତ ମନେହେଉଥିଲା । ତେଣୁ କଣ ସେ କହିବେ, ଏହା ସତ୍ୟ ନା ସ୍ୱପ୍ନ ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନଥିଲେ । ପୁଣିଥରେ ସେହି ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱର ଶୁଣି ବାସ୍ତବ ଦୁନିଆକୁ ଯୁବକ ଫେରି କ୍ଷୀଣସ୍ୱରରେ କହିଲେ, "ମୋର ଇତିହାସ କାହାଣୀ ଶୁଣିବେ ମୁଖା ଧାରୀ ବନ୍ଧୁ ? ଅତୀତରେ ଏହି ଘରର ମାଲିକଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଥିଲି ।"

"ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ତେବେ କିଏ ?"

"କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ? ତୁମେ ଶେଲି କଥା କହୁଚ ?"

"ଶେଲି ?"

"ବାପାଙ୍କ ଚିତ୍ରବିଦ୍ୟାର ମଡ଼େଲ ହେବାକୁ ସେ ଯେତେବେଳେ ଆସୁଥିଲା, ତାର ନାଁ ଥିଲା ଶେଲି । ସେ ଏଠାକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ କେତେଦିନ ଆସିବା ପରେ ଜଣାଗଲା ଯେ; ସେ ଗୋଟିଏ ପିତୃମାତୃହୀନା ଅନାଥ ବାଳିକା । ବାବା ବଡ଼ ଦୟାଳୁ ଥିଲେ । ସେ ଦୟା ପରବଶହୋଇ ଶେଲିକୁ ତାପରଠୁ ଆମ ଘରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥିଲେ । ଶେଲିକୁ ମଡ଼େଲ କରି ଚିତ୍ର ଆଙ୍କିବା ଅପେକ୍ଷା, ତାର ଭବିଷ୍ୟତ ଉନ୍ନତିକୁହିଁ ବାପା ଦେଖୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସଂଗୀତ ପ୍ରତି ତାର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ତାକୁ ସେହି ସଂଗୀତ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ଏହାପରେ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଶେଲି ସଂଗୀତ ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭକଲା । ହଁ, କହିବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛି, ଶେଲିର ପିତୃପରିଚୟ କିଛି ନ ଥିଲା । ଶେଲିର ମୋ ମୋ ବାବାଙ୍କ ସହିତ ଅସାମାନ୍ୟ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଥିଲା । ସତ କହୁଚି ବନ୍ଧୁ, କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଭଗବାନ କହିପାରିବେ, ଏ ଗୂଢ଼ ରହସ୍ୟର କଥା । ଅନେକ ସମୟରେ ମୁଁ ଶେଲିର ଅତୀତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ କଣ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ଭୟରେ

ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାରୁ ବିରତ ହୋଇଛୁ । ଶେଲି ଏଠାକୁ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଆସିଲା ମୋର ମଧ୍ୟ ତା ମନେ ଅଛି । ଶେଲି ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଖୁବ୍ ସାନ ନୁହେଁ । ସେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଘଟଣା ମନେ ରଖିଥିବା ହିଁ, ଶୁଣ । ଶେଲିକୁ ଦେଖି ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ବାପାଙ୍କର କମିତ ଗୋଟାଏ ଭାବ ଯେପରି ଆସି ଯାଇଥିଲା । ମୋତେ ଅନେକ ସମୟରେ ମୋ କାମରେ ସେ ବାଧା ଦେବାର ଦେଖିଛି । କିନ୍ତୁ ଶେଲିକୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ସେ ତାର ସ୍ୱାଧୀନ ଗତିବିଧି ଉପରେ କୌଣସି ବନ୍ଧନ ଥରଟିଏପାଇଁ ସୁଦ୍ଧା କଟକଣା ଜାରି କରିନାହାନ୍ତି । ଏପରିକି ଶେଲିକୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ କେବେ ହେଲେ ଦେଉ ନଥିଲେ । ଯୋଗକୁ ବିଧାତା ତ ଆଉ ଖଟନ୍ତି ନାହିଁ । ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଅନେକ ତ ଆସୁଥିଲେ । ସେହି ଅନେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ଯୁବକ ମଧ୍ୟ ଆସୁଥିଲେ । ଶୁଣିଥିଲି ସେ ଜଣେ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ସନ୍ତାନ । ଶେଲିର ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼େ ଓ ଶେଷରେ ଶେଲିକୁ ସେ ଭଲପାଇ ବସନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାହର କୌଣସି ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ ଜାଣେନି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କରି ଶିକ୍ଷାରେ ପଡ଼ି ସ୍ଲୋ ପଏଜନ୍ ଦେଇ ସେ ବାବାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରେ ଓ ମୋତେ ବନ୍ଦୀକରେ ।”

ସେହି ହତଭାଗ୍ୟ ଯୁବକଟି ପୁଣି କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭକଲା, “ମତେ ଖୋଲି ଆପଣ ମୁକ୍ତ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ କିଛି ଚାହେଁନା । ଶେଲି ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଆଣିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଜୀବନରେ ଶେଲି ଖୁବ୍ ସହିଛି । ସେ ଆଉ କିଛି ନପାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଏଇ ବିରାଟ ସମ୍ପତ୍ତି ନେଇ ନିଶ୍ଚୟ ସୁଖୀ ହୋଇ ପାରିବ । ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ବାସ୍ତବରେ ଉଡ଼ାଣିଆ । ତା’ପରେ କିଏ ନ ଚାହେଁ ଅତୁଳବିଭବର ମାଲିକ ହେବାକୁ ? ମୁଁ ମଧ୍ୟ ନିଃସ୍ୱ ରହିବି-

ନାହିଁ ବନ୍ଧୁ । କିଛି ରୋଜଗାର କରି ସମାଜରେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ହିସାବରେ ନିଶ୍ଚୟ ଚଳିପାରି । କୁହନ୍ତୁ ଆପଣ ମତେ କୁହନ୍ତୁ — ମତେ ମୁକ୍ତି ଦେବେତ ? ଏଇ ଯେ ବହ୍ନିରହି ତିଳେ ତିଳେ ଜଳିପୋଡ଼ି ମରିବା······ଆଃ·· ··" ସେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ।

ମୁଖାଧାରୀ ବନ୍ଧୁ କହିଲେ, "ହଁ, ମୁକ୍ତି ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତରେ ।"

"ସେ ସର୍ତ୍ତ ?"

"ସେ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି—ମନେହେଉଛି ଏ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଗୁପ୍ତଘର । ଏ ଘରର କେଉଁଠି କଣ ଅଛି, ମୁଁ ଆଦୌ ଜାଣେନା । ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ଏ ଘରର ମାଲିକ,ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବେ ଏ ଘରର କେଉଁଠାରେ କଣ ଅଛି । ନୁହେଁ କି ?"

"ହଁ ଜାଣେ । ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବି ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତରେ ।"

"କଣ ଆପଣଙ୍କର ସର୍ତ୍ତ ?"

"ମୋ' ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି, ଅପଣ ଯଦି ଶେଲିର କୌଣସି କ୍ଷତି ନ କରନ୍ତି ।"

"ପୁଣି ଶେଲି ।"

"ରୁହନ୍ତୁ, ଶେଲି ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଭୁଲ କାମ କରିଛି, ଯାହାଯୋଗୁଁ ସେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବା ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଅପଣ ମନଃସ୍ତତ୍ତ୍ୱ-ବିତର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ନେଇ ଯଦି ବିଚାର କରନ୍ତି, ତେବେ ଶେଲି ତା' ଜୀବନରେ ଯେତେ ଲାଞ୍ଛନା ସହିଛି, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ କ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ସେ ଯଦି କିଛି କରିଥାଏ, ତେବେ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ କ୍ଷମଣୀୟ ।"

"ବେଶ୍ ଆପଣଙ୍କୁ କଥାଦେଲି, ଶେଲିର କୌଣସି କ୍ଷତି କରିଦେବି ନାହିଁ । ଏପରିକି ତାକୁ ଯଦି ଗ୍ରେପ୍ତାର କରାଯାଏ, ମୁଁ ତାକୁ ସସମ୍ମାନେ ଖଲାସ କରାଇ ଦେବି ।"

"ସୁନ୍ଦର ଉକ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ଯେ ଶେଲିର କଥାଯାହା ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ଆପଣ ସେଇଯ୍ୟା କରିବେ ନା ? ଶେଲିର ଅସମ୍ମାନ ଆହୁରି ବଢିଯିବ ବନ୍ଧୁ । କୋର୍ଟ କଚେରୀ ଯିବା ଅର୍ଥ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଣାଇବା । ଏସବୁ ଉପରେତ ଆହୁରି ସମ୍ବାଦପତ୍ର ରହିଛି । ନା—ନା, ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ । ବରଂ ମୋର ଏଇପରି ଅବସ୍ଥା ରହିଥାଉ, ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ ।"

"ଦେଖ ଯୁବକ, ଜନସାଧାରଣର ସ୍ମୃତିଶକ୍ତି କ୍ଷୀଣ । ସେ ସବୁବେଳେ ସବୁକିଛି ଭୁଲିଯାଏ । ପ୍ରକୃତ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀକୁ ସେ ବାସ୍ତବରେ ସମ୍ମାନିତ କରେ । ଜନ୍ମ ଦେଇ କେହି ବଡ଼ ହୋଇଛି ଜାଣ ?"

ଯୁବକ ଏକଥା ଶୁଣି ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ହସରେ ଯେପରି ଫାଟି ପଡିଲେ । କହିଲେ, "ଯାହାର ଗୁଣ କିଛି ନଥାଏ, ସେ କଣ ନେଇ ଗର୍ବ କରେ ?" ସେ ପୁଣି ହସିଲେ । ତାପରେ ଦୁହେଁ ନୀରବ । କିଛି ସମୟ ଗଲାପରେ ମୁଖାପିଙ୍କା ବନ୍ଧୁ କହିଲେ—

"ତମେ ବୁଝିପାରୁନାହଁ ଯୁବକ । ଶେଲି ତୁମ ପରି କେତେ ଗୁଡ଼ଏ ଯୁବକଙ୍କର ସର୍ବନାଶ କରିଛି । ତୁମପରି ଆହୁରି କେତୋଟି ମଧ୍ୟ ହତଭାଗ୍ୟ ଯୁବକ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ କଣ ରକ୍ଷା କରିଯିବା ଅନୁଚିତ ? ତାଛଡା ତୁମର ଶେଲିଯେ କ୍ଷିପ୍ର । ଏପରି କ୍ଷିପ୍ରତାର ଶାସ୍ତି ବିଧାନ କିଛି ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ନୁହେଁ କି ?"

ଯୁବକ କଣ ଭାବିଲେ । ପରକ୍ଷଣରେ କହିଲେ, "ହଁ ମୁ କହିବି । କିନ୍ତୁ ଶେଲିର ଯେପରି ଅସମ୍ମାନ ନହୁଏ ବଂଧୁ ।" ଏହା

କହି ସେ ଉକ୍ତ ଘରର ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନ — ଦ୍ୱାର୍, ଘର ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ତାଙ୍କୁ ଠିକଣାଗି କହିସାରିବା ପରେ; ଉକ୍ତ ବନ୍ଧୁ ସେହି ହତଭାଗ୍ୟ ଯୁବକଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ବୋତାମଟିଏ ଉପରେ ଚାପ ଦେବା ମାତ୍ରକେ ମଝିରୁ କାନ୍ଥଟି ଯେପରି ଦୁଇଫାଙ୍କ ହୋଇଗଲା । ମୁଖାପିନ୍ଧା ବ୍ୟକ୍ତି ଧୀରେ ଧୀରେ ସେଇ କାନ୍ଥଫାଙ୍କ ଦେଇ ଆରପାଖକୁ ଚାଲିଯିବା ମାତ୍ରକେ କାନ୍ଥ ଆପଣା ଛାଏଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

କକ୍ଷ ପରେ କକ୍ଷ — ଏହିପରି ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ କକ୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରି ସେ ଆସି ଏପରି ଏକସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ କି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ସେହି ଅନ୍ଧକାର କକ୍ଷମଧ୍ୟରେ 'କଣ ଯେପରି ଜଳୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ କଣ ସେ ? ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଖି ଦୁଇଟି ଛଡ଼ା ଏହା ଅନ୍ୟ କଣ ହୋଇପାରେ ? ତାରି ଦେହର ଗନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ସେ ଆଘ୍ରାଣ କଲେ । ସେଠାରୁ ଯିବାକୁ କୌଣସି ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବା ଆଗରୁ, ତାଙ୍କର ମନେହେଲା— ସେ ଯେପରି ଜ୍ଞାନହୀନ ହୋଇ ପଡୁଛନ୍ତି ।

କିଛିସମୟ ଅତିବାହିତ ହେବାପରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଉକ୍ତ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ତାଙ୍କର କିଛି କରୁନାହିଁ । ଆମେରିକାର ସିଂହ ଜାଗୁଆର ମଣିଷର ବନ୍ଧୁ । ସେ ଏହିଜାତୀୟ ଏକ ପ୍ରାଣୀର ଦେଖା ପାଇଛନ୍ତି ମନେକରି ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲେ ଓ ସାହାସ ସଂଚୟ କରି ତାଙ୍କର ସାନ ଟିପା ବତୀଟିକୁ ତା' ଉପରକୁ ପକାଇଲେ । ପରିଷ୍କାର ଆଲୁଅରେ ସେ ଦେଖିଲେ, ପ୍ରାଣୀଟି ଗୋଟିଏ ଧଳାଭାଲୁ ବିଶେଷ ।

କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ପ୍ରାଣୀଟି ଆଦୌ ହଲଚଲ୍ ହେବାର ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ସେ ସାହାସ ସଂଚୟ କରି, ତା ପାଖକୁ ଯାଇ ହାତମାରି ଦେବାରୁ ଉକ୍ତ ଜୀବଟି ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ମୁଖାପିନ୍ଧା ବ୍ୟକ୍ତି

ଗୁହଂପାରିଲେ ଠିକ୍ ଜିନିଷଟା କଣ । ଜିନିଷଟା ଅଉ କିଛି ନୁହେଁ । ଅଭଙ୍ଗା ବଡ଼ ଭାଲୁର ଗୁଞ୍ଜଉପରେ ଭାଲୁର ଚମଡ଼ା ନିପୁଣତାସହକାରେ ଢଙ୍କା ହୋଇଛି । ସେ ବୁଦ୍ଧିର ତାରିଫ୍ ନକରି ରହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ହୁଏତ କେଉଁ ହତଭାଗ୍ୟକୁ ଏହି ଭାଲୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରି ହେବ । ଯୁା ଭିତରେ ଜଣେ ଲୋକ ସୁରୁଖୁରୁରେ ରହିପାରି ଜୀବନ୍ତ ଭାଲୁର ସୁନ୍ଦର ଅଭିନୟ କରିପାରିବ । ଉକ୍ତ ପଦାର୍ଥଟି ଦେଖି ସାରିବା ପରେ ସେ ଅନ୍ୟ କକ୍ଷକୁ ଆସିଲେ । ସେଇ ଅଳ୍ପ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଭବ କଲେ, କିଏ ଯେପରି ଲଘୁ ପଦ କ୍ଷେପରେ ଦଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ମୁଖାପିନ୍ଧା ବ୍ୟକ୍ତି ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ତାକୁ ଦ୍ରୁତ ପଦରେ ଅନୁସରଣ କଲେ ।

ଲଘୁ ପଦରେ ଦଉଡ଼ୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହଠାତ୍ କେଉଁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ମୁଖାପିନ୍ଧା ବ୍ୟକ୍ତି ଅନୁଭବ କଲେ ଯେପରି ଆଠଟି ଶକ୍ତ ହାତ ଅକ୍ଟୋପସ ପରି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ ବେଷ୍ଟନ କରିବା ପାଇଁ ବାହାରି ଆସୁଛି ।

ସେ ଶୋଇ ପଡିଲେ । ଆଠଟିଯାକ ହାତ ଭିତରୁ ତଳ ବୁଇଟି ହାତ ତାଙ୍କର ବାଳରୁ ଦୁଇମୁଠା ଧରିବାକୁ କ୍ଷମ ହେଲା । ସେ କ୍ଷିପ୍ରତାର ସହିତ ତାଙ୍କର ଦାଢ଼ୁଆ ଛୁରୀରେ ତାକୁ କାଟି ପୁଣି ଆଗେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଉକ୍ତ ଘରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଅଲମାରୀ ଥିଲା । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର କ'ଣ ଯେପରି ମନେ ପଡିବାରୁ ସେ ସେହି ଅଲମାରୀକୁ ଜୋରକରି ଠେଲି ଦେବାରୁ ସେହି ଅଲମାରୀ ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ ବାଟର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ଓ କିଛିମାତ୍ର ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଆଗେଇଲେ ।

ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା, ଯେପରି କିଏ ଗୋଟିଏ ପୂର୍ବପରିଚିତ ଲଘୁ ପଦ କ୍ଷେପରେ

ଦଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ସେ ଅଶାନ୍ତ ହୋଇ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ଉଠିଲେ, ଶବ୍ଦ ମାରିଲା ପରି କଣ ଗୋଟାଏ ତାଙ୍କ ହାତରେ ଲାଗିଗଲା । କିନ୍ତୁ ସୁଖର କଥା, ସେ ସେଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ହାତ ହଠାତ୍ ପୁଣି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ବାଜିବାରୁ ମନେହେଲା, ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳର ପଥର ସହିତ ସେ ଯେପରି କ୍ରମଶଃ ତଳକୁ ତଳକୁ ଦବି ଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କଲେ, ସେ ଯେପରି ମାଟିତଳର ଗୋଟିଏ ପ୍ରକୋଷ୍ଠକୁ ଆସିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ତ ସାବଧାନ ହୋଇ ସେଇ ଯୁବକଙ୍କର କହିବା ମୁତାବକ ଆସୁଥିଲେ । ତେବେ ଏ କ'ଣ ହେଲା ? —ତାଙ୍କର ହାତ ନିଶ୍ଚୟ, ତାଙ୍କର ଉତ୍ତେଜନାର ଆଧିକ୍ୟ ହେତୁ କେଉଁଠାରେ ପଡ଼ି ଯାଇଛି ।

ସେ ଅଧିକ କିଛି ଭାବିବା ଆଗରୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ, ଗମ୍ଭୀର ଗର୍ଜନ କରି ପାଣିପରି କ'ଣ ଆସି ଯେପରି ସେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବା କକ୍ଷର କାନ୍ଥରେ ପିଟି ହେଲା । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେପରି ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ପାଣିର ଗୋଟିଏ ସ୍ରୋତ ଚାଲିଛି । ପାଣିର ସ୍ରୋତ କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ଓ ତାଙ୍କର ଅଣ୍ଟା ଉପର ପାଣି ହୋଇଗଲା । ସେ କ'ଣ କରିବେ ଭାବିବା ଆଗରୁ, ହଠାତ୍ ପାଣି ତାଙ୍କର ସେହି ଅଣ୍ଟା ଉପରେହିଁ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିଲା ।

କାହାର ହସ ଯେପରି ଶୁଭିଲା । ସେ ଅନୁଭବ କଲେ, ଗୋଟିଏ ତରୁଣୀ ସୁନ୍ଦର କଳକଣ୍ଠରେ ଯେପରି ହସୁଛି । ସେ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ କେହି ନାହିଁ । ହଠାତ୍ କାହାର କଥା ଯେପରି ପବନରେ ଭାସି ଆସିଲା । —''ଏ ଘରର ସବୁକଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ର ଖଞ୍ଜି ଥିଲି, ସେଇଥିରୁହିଁ ଜାଣିଲି ଯେ ଉକ୍ତ

ହତଭାଗ୍ୟ ଯୁବକ ଏ ଧରର ଗୁପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତ ସନ୍ଧାନ ତୁମକୁ ଦେଇଛି । ତେଣୁ ମୋର ଚଲାପଥକୁ ନିଷ୍କଣ୍ଟକ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଠିକ୍ ଏହିପରି ଭାବରେ ଉକ୍ତ ହତଭାଗ୍ୟ ଯୁବକଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ଦେଉଛି ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣା । ଉଣ୍ଡାମିର ଶାସ୍ତି ବିଧାନ ତାର କୁସୁମ କୋମଳ ଅଥଚ ବଜ୍ରାଦପି କଠିନ ହୃଦୟରେ ଶେଳ ଏହିପରି ଭାବରେ ହିଁ କରିଥାଏ । ବାହମାଦତ୍ୟଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏଇଯା ହେବ ଜାଣିରଖ । ସମୟ ମୋର ଅଳ୍ପ । ଅତିଥିମାନେ ମୋର ଗୀତ ଶୁଣିବାକୁ ବସି ରହିଛନ୍ତି । ତୁମ ପାଖରୁ କାମ ତୁଟାଇ ଶୀଘ୍ର ଚାଲି ଯାଉଛି । ଟେମ୍ସର ଗଭୀର ଜଳରେ ତୁମେ ଯୁବକଙ୍କର ଦେଖା ପାଇ ତାଙ୍କ ସହିତ ମୋର ସର୍ବନାଶ ଘଟାଇବା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ତଥା ମନ୍ତ୍ରଣା କରି କରିପାର ।” ଏହାକହି ସେ ଗୋଟିଏ ବୋତାମ ଚିପି ଦେବାରୁ ଉକ୍ତ ମୁଖାଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମନେହେଲା ସେ ଯେପରି ସ୍ରୋତ ବେଗରେ କେଉଁଆଡ଼େ ଭାସି ଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ଆଶ୍ରାଟିଏ ଧରି ପକାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକରି ନିରସ୍ତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାହାର କଳ କଲ୍ଲୋଳ ମଧୁର ହସ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ ।

ଦଶ

ପ୍ରାସାଦୋପମ ଅଟ୍ଟାଳିକା ସଂଲଗ୍ନ ବଗିଚାରେ ବୁଲି ବୁଲି ସେମାନେ ଶେଷରେ ମାଗ୍ନୋଲିଆର ଘଞ୍ଚ କୁଞ୍ଜ ମଧ୍ୟରେ ଆସି ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ । ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣା କହିଲେ, "ଟେମ୍ସ୍ ନଦୀ ଭିତରକୁ କିମିତି ଆସିଲି ବା ଆପଣମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ କିମିତି ଆସିଲି ଠିକ୍ ମନେନାହିଁ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲାରମେଲ୍ । କିନ୍ତୁ ଏତିକି ଖାଲି ମନେଅଛି, ମୁଁ ଆଖି ମେଲିଲାବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ମୋଟରଲଞ୍ଚ ଚାଲୁଥିବାର ଶବ୍ଦ ଓ ଜଣେ ଅଧେ ଶଙ୍ଖାମୁହଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ତାପରେ କଣହେଲା ଜାଣିନି । ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ଚେତା ହେଲା ଦେଖିଲି, ଆଜି ବି ଯେଉଁ ଘରେ ମୋର ଅବସ୍ଥିତି, ଆପଣଙ୍କର ସେଇ ଘରେ । ଠିକ୍ ମନେଅଛି, ଆଖିମେଲିଲାମାତ୍ରକେ ଆପଣହିଁ ପ୍ରଥମେ ଆନନ୍ଦରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ । ତାପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶଙ୍ଖାମୁହଁରେ ମୁଁ ସେ ପ୍ରସନ୍ନତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ମୁହଁଟି କାହାର ମନେପକା-ଇବା ଆଗରୁ ସେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ଅଚ୍ଛା, କହନ୍ତୁତ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲାରମେଲ୍, ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲି କିମିତି ?"

ମୃଦୁହସି ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ନୀଳ ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଠାଇ ସେ କହିଲେ, "କେତେକ କାମ ତୁଟାଇ ମୋ ଇଲାକାରୁ ଭାଇ ଓ ମୁଁ ଫେରୁଥିଲୁ । ଭାଇ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ଆଣିଥାନ୍ତି । ଦୂରରେ ଘୂର୍ଣ୍ଣିପାକ ଖାଇ ଆପଣଙ୍କୁ ସେ ବୁଡିଯିବାର

ଦେଖିଲେ । ଟେମ୍ସ୍ ନଦୀରେ ଅନେକ ସମୟରେ କେତେକ ଅଦ୍ଭୁତ ଧରଣର ପ୍ରାଣୀ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରାଣୀଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ରରୁ ସୁଅ ସହିତ ଗଭୀର ଟେମ୍ସ୍ ନଦୀଭିତରକୁ ଅସିଯାଇଥାନ୍ତି । ଥରେ ଭାଇ ଆପଣଙ୍କ ପରି ବୁଡ଼ି ଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ସବୁବେଳେ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ତାଙ୍କ କାମର ସୁବିଧାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଭାଇ ରଖିଥାନ୍ତି । ସତ କହୁଛି, ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରେ ମୁଖାଟା ଏପରି ଭାବରେ ଲାଗି ରହିଥାଏ ଯେ ଆପଣ କି ଧରଣର ଜୀବ ବୋଲି ଭାଇଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ସେ ମୋତେ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ କହିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନି ପାରିଲି ନାହିଁ । କାରଣ ସେତେବେଳେ ଆପଣ ଯେଉଁ ଢଙ୍ଗରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ, ତାହାର ସାଧ୍ୟ ନଥିଲା ଆପଣ କିଏ ବୋଲି କିଏ ଠିକ୍ କରିବ । ଆପଣଙ୍କ ପରମାୟୁର ଜୋର୍ କୁହନ୍ତୁ । ଭାଇ କଣ ମନେ କଲେ କେଜାଣି । ଲଞ୍ଚର ଷ୍ଟିଅରିଂ ନିଜେ ଗ୍ରହଣ କରି ଆପଣଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଚଳାଇଲେ । ଆଉ ଟିକକରେ ତ ଆପଣ ଟେମ୍ସ୍‌ର ଅତଳ ତଳରେ, ତଳାଇ ଯାଇଥାନ୍ତେ । କୌଣସିମତେ ଭାଇ ଆପଣଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ । ତା ପରଠୁ..."

"ତା' ପରଠୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ । ନୁହେଁ କି ?" ଏହାକହି ଭଦ୍ରଲୋକ ଉଠି ଛିଡ଼ାହେଲେ ଓ ବଗିଚାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦର୍ଶନୀୟ ବସ୍ତୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବାଧ୍ୟହୋଇ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲାରମେଲ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ।"

ବୁଲି ବୁଲି ଅବଶେଷରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଅଥଚ ବୃହତ୍ ପୁଷ୍କରିଣୀର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ । କାଚଚଚ୍ଛୁ ପରି ଏହାର ଅତି ସୁନିର୍ମଳ ପାଣିରେ ତଳଭାଗରେ ପହଁରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ମାଛ ଓ କଇଁଛଙ୍କର ଗତିବିଧି ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁଥାଏ । ସେହି

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜଳରେ ନିଜର ପ୍ରତିବିମ୍ବକୁ ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମିସେସ୍ ଫ୍ଲରିମେଲ ହସି ହସି କହିଲେ, "ଆଜି, ଆଜି ଦେଖନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ନର୍ସିସସ୍‌ର ଅବସ୍ଥା ହେବ ଯେ ।" ଏକଥାରେ ଭଦ୍ରଲୋକ ମଧ୍ୟ ହସିଉଠିଲେ ।

ସେମାନେ ବୁଲି ବୁଲି ପୋଖରୀର ପ୍ରଧାନ ଘାଟରେ ଗୋଟିଏ ଅପରୂପା ଜଳପରୀ ମୂର୍ତ୍ତିର ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ଦୁହେଁ ବସିପଡ଼ିଲେ । ଜଳପରୀର ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଉଲଗ୍ନ । ତାର ମୁହଁରେ ଏପରି ଏକ ବେପରୁଆ ଭାବ, ଯାହାକି ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ନାରୀଠାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେନା । ତା' ମୁହଁର ସେଇ ସହଜ, ସରଳ, ଅଥଚ ବେଖାତିର ଭାବଦେଖି ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଶ୍ନକଲେ—

"ଏ ସବୁର ଅର୍ଥ କଣ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲରିମେଲ ?"

"ଏହାର ଅର୍ଥ ଏଇ ଯେ, ଝିଅଟି ଦୁନିଆକୁ ଯେପରି ଖାତିର କରୁନାହିଁ । ସେ ଭୁଲକରିଛି—କିନ୍ତୁ ଭୁଲଟିକୁ ଲୁଚାଇବାର ଚେଷ୍ଟା ଆଦୌ ନକରି ଯେପରି କହୁଛି, 'ହଁ ମୁଁ ଏକାମ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ବା କଣ କଲି ? ତମେ ଚିତା ଚଇତନ ମାରି ଭୁଲ କରିନା ବୋଲି କୁହ । କାରଣ ତୁମ ଭିତରେ ସେ ସାଧୁତା ନାହିଁ । ଏଇଠି ଇଂରାଜୀ ଅନେଷ୍ଟିର ଅର୍ଥ ଆପଣଙ୍କୁ କୁହେ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଲା ହୋଲନେସ୍ ଭିତର ବାହାର ଏକାକାର ।

ସାମାଜିକ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଯେ ଯେତେବେଶି ସାମାଜିକ ପ୍ରଥା ମାନିଚଲେ ସେ ସେତେ ଖାଣ୍ଟି । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସମାଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଥା ମାନି ଚଳୁଥିବାରୁ ସେ ଯେତେ ଖାଣ୍ଟି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଭିତରେ ସେ ଖାଣ୍ଟି ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଏଇଠୁ ଫାଙ୍କିବାଦର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ । ମାତ୍ର ଏ ମୂର୍ତ୍ତିଟି କହେ, 'ହେ ସମାଜପତି ଗଣ, ଯେଉଁମାନେ ସାମାଜିକ

ପ୍ରଥା ମାନି ଚଳନ୍ତି ସେମାନେ ମୋ ପାଖକୁ ଥରଟିଏ ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ କହିବ ତମେ କେତେଦୂର ଖାଣ୍ଟି । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏକଗ୍ରତାର ଅଭାବ ଜେତେ ।"

"ଚମତ୍କାର । ସତରେ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରିମେଲ । ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଦେଖି ମୁଁ ସେଇଆହିଁ ଭାବଥିଲି । କି ଦର୍ଶନପ୍ରସ୍ତି ଦୃଷ୍ଟି ତା'ର ଦେଖିଲେ ?"

"ହଁ, ଚମତ୍କାର ସେ ଦିଶୁଅଛି । ମୋର ମନେହୁଏ, ସେ ଆହୁରି ଯେପରି କହୁଛି ଦୁନିଆରେ ସନ୍ତୋଷ ହେବାକୁ ହେଲେ ମୋ ପରି ହୁଅ । ଭିତର ବାହାର ଅଲଗା ଦୁଇଟା ଜିନିଷ ରଖନାହିଁ ।"

"ତା ଠିକ୍ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରମେଲ୍ । ତେବେ ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମୋର ମନେହୁଏ, ସେ ଯେପରି ଅଜଣ୍ଡ ଭୋଗରେ ବୁଡ଼ି ରହିଛି ।"

"ତା' ସତ । ତେଣୁ ସେଇଥି ପାଇଁ ମୂର୍ତ୍ତିର ନାମକରଣ ହୋଇଛି ସସେଜ ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥର ରସ । ଆପଣଙ୍କର ଭାଷାରେ ଯାର ଭାବାର୍ଥ କଣ ହୁଏ ?"

"ଯାର ଭାବାର୍ଥ ହୁଏ, ଯେ ରସରେ ଭରପୂର । ମାନେ ରସବତୀ ।"

"ଏ ଜମିଟି ଆମେମାନେ କିଣିଛୁ । ଶୁଣାଅଛୁ ତେଉଁ ଜଣେ ଧନୀକ ଏହାକୁ ତାଙ୍କର ଉପପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ । ଶୁଣାଯାଏ ଉକ୍ତ ଧନୀକଙ୍କର ଦୁଇଟି ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ପତ୍ନୀ ଓ ଉପପତ୍ନୀ । ଦୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଘରେ ରହୁଥିଲେ । ଧନୀକଙ୍କର ଦୁଇଟି ସ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ହେତୁ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ମନ କୁଆଡ଼େ ଏହି ଦୁହିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ପାଖରେ ହେଲେ ମାନୁ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ସେ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ

ଜୀବନରେ ତୃତୀୟ ନାରୀର ସାନ୍ନିଧ ଚାହୁଁଥିଲେ । ମାତ୍ର ତୃତୀୟ ନାରୀର ସାନ୍ନିଧ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ବୟସ ବା ସମୟ ନ ଥାଏ । କାରଣ ସେ ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରୌଢ଼ତ୍ୱରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ସାରିଥା'ନ୍ତି । ଏଣେ ଏ ଦୁଇ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହିହେଲେ ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ନାରାଜ । ମାତ୍ର ସେ କିନ୍ତୁ ବୁଲିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ବି ପାରୁ ନ ଥା'ନ୍ତି ।

ଯା ଭିତରେ ଅନେକ ସମୟ ବିତିଲା । ଅନେକ ମାନସିକ ଦୁଃସହ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହିବାପରେ ସେ ତାଙ୍କର ଉପପତ୍ନୀଙ୍କର ଗୃହସଂଲଗ୍ନ ଉଦ୍ୟାନସ୍ଥ ପୁଷ୍କରିଣୀର ତୀରରେ ଏଇ ଜଳପରୀର ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମାଣ କଲେ । ଉକ୍ତ ଜଳପରୀକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ତାକୁ ହିଁ ନିଜର ମାନସୀ କରି ସେ ତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନକାଳ କଟାଇଥିଲେ । ତ୍ୟାଗ ଅପେକ୍ଷା ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଭୋଗହିଁ ଶ୍ରେୟ. ଏଇ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଦେଖି ଏଇଆ ମନେହେଉଥିବ, ଏଇ ଦୁଇଦିନର ଦୁନିଆରେ ତାହାହିଁ କଣ ସତ୍ୟ ନୁହେଁ କି ମିଷ୍ଟର...''

"କ୍ଷମା କରିବେ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୋରେମେଲ୍ । ଅତୀତର କେତୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଘଟଣାକୁ ମନେରଖି ପାରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ମୁଁ ମୋର ନିଜର ପରିଚୟ ଭୁଲିଯାଇଛି । ଯେପରି ଭାବରେ ମୁଁ ମୋର ଅତୀତକୁ ସ୍ମରଣ କରିପାରୁଛି, ମୋର ମନେ ହେଉଛି, ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ମୋତେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଫେରିପାଇବି ଓ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ କ୍ଷମ ହେବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ମୁଁ ମୋର ପରିଚୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ମୋର ଜିଜ୍ଞାସ୍ୟ ଅନେକ ରହିଛି ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୋରିମେଲ୍ ।"

"ଆପଣ ଯେ ମୋତେ କିଛି ପଚାରିବେ ତା' ମଧ୍ୟ ଭାଇ ଆଗରୁ କହୁଥିଲେ । ଆଉ କହୁଥିଲେ ଯଦି ମୋ ଦ୍ୱାରା କିଛି କାମ ହୋଇପାରିବ, ତେବେ ମୁଁ ଯେପରି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସହଯୋଗ କରେ ।"

"ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । ଜଣେ ଲୋକ ଏ ପୃଥିବୀରେ ଅଛି, ଯେ ମୋ ମନର କଥା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜାଣିପାରେ । କିନ୍ତୁ···ସବୁ ଯେ ମୋର ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଉଛି ମିସେସ୍ ଫ୍ଲରମେଲ୍ ।"

"ଆପଣ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରନ୍ତୁ । ବିପଦ ସମ୍ମୁଖୀନ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଯଦି କୌଣସି କାମରେ ବାହାରି ଥା'ନ୍ତି, ତେବେ ମଧ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରିବାକୁ ହେବ । ନ ହେଲେ ଆପଣ ଯେ କିଛି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅବିଶ୍ୱାସର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ଦୁନିଆରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଚଳିବାକୁ ହେଲେ କେତେକଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ହେବ । ଏବଂ ତାହା ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କରିବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ହୁଏତ ମନେ କରିବେ, ଯେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଆପଣ ଠକି ଯାଇ ପାରନ୍ତି । ତା' ଅବଶ୍ୟ ସତ୍ୟ । ତେବେ ଦୁନିଆ ବାହାଦୁରୀ ଦିଏ ସେଇମାନଙ୍କୁ, ଯେଉଁମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଠକି ଯାଆନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ ।"

"କିନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲରମେଲ, ସତକଥା କହିବାକୁ ଗଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୋର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ ।"

"ହେବାର କଥା । ହୁଏତ ମୋର ପରିଚୟ ଠିକରୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ମିଥ୍ୟା ଭାବି ଥାଇପାରନ୍ତି, ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏଆସେ ନାହିଁ । ତେବେ ମୁଁ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ମାନବର ସାଧାରଣ ଧର୍ମ ଯାହା, ତାର ଦୋହାଇ ଦେଇ କହୁଛି, ଆପଣ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହାନୁଭୂତି ଆପଣଙ୍କର ଯେ କୌଣସି କାମରେ ଓ ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ

ଯାଇ ପାରିବେ । ...ବୁଝିଛନ୍ତି, ମୋର ଭାଇଙ୍କର ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆପଣ ହୁଏତ ଭାବୁଛନ୍ତି କୌଣସି ଗୁଣ ଥିବ । କିନ୍ତୁ ଭାଇଙ୍କର ପରିଚୟ କିଛି ନାହିଁ । ସେ ଜଣେ ଅତି ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଯାହାଙ୍କର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ । ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାହେଲେ ଆପଣହିଁ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ଜାଣି ନେବେ । କାରଣ, ବାସ୍ତବରେ ଅତି ସତକଥା କହିବାକୁ ଗଲେ ଭାଇଙ୍କର କୌଣସି ପରିଚୟ ମୁଁ ଜାଣେନା । ସେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଜାଣିବାର ବା ଜଣାଇବାର ଉପଯୋଗିତା ମନେ କରି ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କେବଳ ଏତିକି ଜାଣେ, ସେ ଜଣେ ଚରିତ୍ରବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି । ତାଙ୍କ କଥାର ଓଜନ ଅଛି । ମୁଁ ଭାଇଙ୍କର ବାଛି କରିଥିବା ସାଉଁଟା ଗୋଟିଏ ନିରାଶ୍ରୟ ଭଉଣୀ ।" ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରମେଲ୍ ଶୁଣୁଥିଲେ । ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ଝରଝର ଲୁହ ବହୁଥିଲା । ଅଶ୍ରୁଳ ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଠାଇ ସେ ପଚାରିଲେ, "କଣ ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ ଆପଣ ?" ଭଦ୍ରଲୋକ ତାଙ୍କଆଡ଼େ ଚାହିଁଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ କ'ଣ ବୁଝିଲେ କେଜାଣି କହିଲେ, "ବେଶ୍ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବି ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରମେଲ୍ । ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟ ମୋତେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଜ୍ଞାତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଆପଣଙ୍କ ମନଟା ଆଉ ଅଜଣା ହୋଇ ରହିନାହିଁ ।"

"ସତ ?" ସେହିପରି ଅଶ୍ରୁଳ ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଠାଇ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରମେଲ୍ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ତାପରେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛିକ୍ଷଣ କୌଣସି ଏକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିବା ପରେ ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରମେଲ୍ ଆନନ୍ଦରେ ହାତ ତାଳିଦେଇ କହି ଉଠିଲେ, "ତା'ହେଲେ ଅସନ୍ତା କାଲିଠୁଁ ମୁଁ ନାୟକ ହେବି, ନୁହେଁ ?"

ଏଗାର

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ ଗ୍ଲାସ ଉପରେ ଓଷ୍ଠ ସଂଯୋଗ କରି ଜନି ଅଡ଼କୁ ଥରେ ଚାହିଁଲେ । ନା, ଜନିର କୌଣସି ଭାବ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ସେ ଯେପରି ତା' ବିଷୟରେ କିଛି ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି ବା ଜାଣି ନାହାନ୍ତି—ଏହିପରି ଭାବ ଦେଖାଇ ଗ୍ଲାସ ପାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜନି ଟିକିଏ ଦୂରରେ ବସି ପିଆନୋ ବଜାଉଥାଏ । ବାସ୍ତବରେ ଜନିର ସ୍ୱର ଚମତ୍କାର । ଜନି ସୁନ୍ଦରୀ । ତେଣୁ ସେ ଯେତେ ଯାହା କଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷମଣୀୟ । ଜନିର ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତା ପାଇଁ ଯୁବରାଜ ତାକୁ କ୍ଷମା ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଣେ ପରିଚାରିକାର ସ୍ମୃତି ମଧ୍ୟ ଭୁଲି ପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

ଆଜକୁ ଆଠ ଦିନ ହୋଇଗଲା । ପରିଚାରିକା ବହୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ତାର ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ନେଇ ଏଠାରେ ଚାକିରୀ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲା । ଜନି ତ ତାକୁ ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ପୂରାଇ ଦେଉ ନଥିଲା । ପରିଚାରିକାର ସୁନ୍ଦର ରୂପ ପାଇଁ ଜନି ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ହିଂସା କରୁଥିଲା । ସୁନ୍ଦରୀମାନେ ସୁନ୍ଦରୀମାନଙ୍କୁ ତ ଏହିପରି ହିଂସା କରିଥାନ୍ତି । ରାଣୀ ଏଲିଜାବେଥ୍ ତାଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ବୋହୂମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । କ୍ଲିଓପେଟ୍ରା ମଧ୍ୟ କ'ଣ କମ ଥିଲେ ? ଅତୀତରେ ଅନେକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଗ୍ରେଟ ବଡ଼ ଧରଣର ଏହିପରି କଥା ତ ଶୁଣା ଯାଇଥାଏ ।

ତେବେ କନ ଯଦ ତାକୁ ଈର୍ଷା କରିଥାଏ, ଏଥିରେ ଆବବାର୍ର କ'ଣ ଅଛି ?

ଯୁବରାଜ ଅଠଦନ ତଳେ ପରଗ୍ଧ୍ରିକାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଏତେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରେମାସ୍ପଦଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରେମା ଦ ଯେପରି ଦେଖାଯାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ କନି ସେହିପରି ସୁନ୍ଦରୀ ଦେଖା ଯାଇଥିଲା । କନିଠାରେ ସେ ମଣରୀୟ ଭ୍ରୂ ଓ ଗ୍ରୀଡିୟ ଅଙ୍ଗର ଅବିକଳ ନକଲ ଦେଖିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ କନି ପ୍ରେମରେ ଅକଣ୍ଠ ବୁଡ଼ି ରହିଥିଲେ ।

କନିର ଧାରଣା ଥିଲା ଅଲଗା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ପରଗ୍ଧ୍ରିକା ନିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲା ; ଯୁବରାଜ ସେତେବେଳେ କନିର ମନୋଭାବ ଯେପରି ବୁଝି ପାରିଥିଲେ । ତେଣୁ ତାକୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ କହିଥିଲେ "କନି, ଏ ତ ଜଣେ ଇତର ପରିଚାରିକା ମାତ୍ର । ମୁଁ କ'ଣ କେବେହେଲେ ଜଣେ ଇତର ମହିଳାକୁ ଭଲପାଇ ପାରେ ? ମୁଁ କ'ଣ ତାହା ତମେ ବୁଝିନାହଁ । କିନ୍ତୁ ... ଦିନେ ବୁଝିବ । ଏ ବିଶ୍ୱାସ ମୋର ରହିଛି । ଅଜ ପରିଚାରିକାଟିଏ ନିହାତି ରଖିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଥାଇପାରେ କହିବ ?"

"କ'ଣ ?"

"ଏପରି ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚାରିକାକୁ ରଖିଥିଲେ, ତମେ ଯେଉଁ କେତେକ ସମୟ ମୋ ଖାଇବା ପିଇବା ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟର ତତ୍ତ୍ୱ ନେବାରେ ନଷ୍ଟ କରୁଛ, ତାହା ନଷ୍ଟ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତମେ ସବୁବେଳେ ମୋ' ପାଖେ ପାଖେ ରହିଥିବ ।"

ସତରେ କନି ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ ଅନୁଭବ କରିଥିଲା । ଯୁବରାଜଙ୍କ ଗ୍ଧ୍ରଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଛୁଅଡ଼େ ଯିବା ତା ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ।

ତେଣୁ ସେ ଆଉ ଅଧିକ ଆପତ୍ତି ନ କରି ପରିଚାରିକା ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ପରିଚାରିକା ମଧ୍ୟ ମନଜାଣି ଖଟୁଛି ।

ପରିଚାରିକାର ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି ଆଜକୁ ଅଠଦିନ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ପରିଚାରିକାକୁ ଦେଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ସେ ଯେପରି ପ୍ରତିଦିନ ନୂଆ କରି ଦେଖା ଯାଉଛି । ଯୁବରାଜଙ୍କର ମନୋରଞ୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ କନି ପିଆନୋରେ ଝଙ୍କାର ତୋଳୁଛି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ— ଯେଉଁଠାରେ ପରିଚାରିକା ଛିଡ଼ାହୋଇ ପରିଚାରିକାର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ଯୁବରାଜଙ୍କ ପାଇଁ ଦ୍ୱିତୀୟ କପ୍ ପାନୀୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛି ।

ଯୁବରାଜଙ୍କର ପ୍ରଥମ କପ୍ ଚାହାଟି ଯେପରି ଅସନ୍ତ୍ରି ଜହର କପ୍ । ସେ କପ୍‌ଟିରେ ସେହିପରି ଔଷଧ ସଂଯୋଗ କରି ପରିଚାରିକା ଆଡ଼କୁ ପଲକହୀନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଚାହିଁରହିଛନ୍ତି । ପରିଚାରିକା ପାନୀୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିସାରି ଅନେକବେଳୁ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ଯୁବରାଜଙ୍କର ପ୍ରଥମଥରର ପାନୀୟ ଶେଷହୋଇନାହିଁ, ଥରକୁଥର ଚାହୁଁଛି । ଆଜି ଥରକୁ ଥର ଯୁବରାଜଙ୍କର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଛି । ଅବଶେଷରେ ଯୁବରାଜ ଡାକିଲେ—

"ମିନି, ଚାହା ଦିଅ—"

ମିନି ଓରଫ୍ ପରିଚାରିକା ଚାହା ପରିବେଷଣ କଲା । କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ପିଆନୋରେ ତାର ମନ କଥା ସେହିପରି ତାଳି ଚାଲିଥିଲା । ନିଜକୁ ଆଉ ଅଧିକ କ୍ଷଣ ଦମନ କରି ନ ପାରି ଈଷତ୍ ନିମ୍ନସ୍ୱରରେ ସେ କହିଲେ—

"ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ କଥା କହିବାର ଅଛି ମିନି । କନଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଠିକ୍ ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ ତାଙ୍କର ରେଓସ୍ତାଜ ଅନେକକ୍ଷଣ ଧରି ହୁଁ କରିଥାନ୍ତି । ତମେ ସେହି ସମୟରେ ....."

"ମତେ କ୍ଷମାକର'ବେ ପ୍ରିନ୍ସ୍ । କେହି ଏକଥା ଘୁଣାକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ, ମୋର ଚାକିରୀ ଖଣ୍ଡିକ ମଧ୍ୟ ଯିବ ।"

"ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତହେବାର କଣ ଅଛି ? ମୁଁ ତୁମକୁ ଅତ୍ୟୁରି ସୁବିଧାରେ ରଖିପାରିବି ।" ମିନି ତାଙ୍କୁ ବାଧାଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ତାଙ୍କର ମୁଦିଟିକୁ ମିନିକୁ ପିନ୍ଧାଇ ସାରିଥିଲେ । ମିନି ବିବାହିତା । ତାର ହାତରେ ବିବାହ ମୁଦି ଦେଖି କାହିଁକି ଯେ ପ୍ରିନ୍ସ ତାକୁ ତାଙ୍କର ମୁଦିଟି ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇଥିଲେ ସେ କିଛି ଭାବି ପାରିଲାନାହିଁ ।

ମିନିକୁ ଆଉ ଅଧିକା କିଛି କହିବାକୁ ନଦେଇ ଯୁବରାଜ କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, "ମୋତେ ଆଜି ବଡ଼ ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧ ହେଉଛି ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ । ମତେ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଇନ୍ଫ୍ଲୁଏନ୍ଜା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ବୋଲି ଡ଼କ୍ଟର ଯାହା କହୁଥିଲେ, ହୁଏତ ତା' ସତ । କାରଣ ଅନେକଥର ଇନ୍ଫ୍ଲୁଏନ୍ଜା ହେଉ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ସ୍ପଷ୍ଟ ଧାରଣା ଅସିଯାଇଛି ।"

"ଭାରି ଖରାପ କଥା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଅ, ବିଶ୍ରାମ ନିଅ । ରହ, ମୁଁ ତମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି ।" ଏହାକହି କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଯୁବରାଜଙ୍କ ହାତ ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କୁ ଶୋଇବା ଘରକୁ ଅଗେଇ ନେଲା ।

ମିନ ଓ୍ୱେଲେସ୍ଲି କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟର ଠିକା ପରିଚାରିକା । କେତେକ ଅପ୍ରତ୍ୟାହତ କାରଣ ଯୋଗୁ କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ଯେପରି ତାକୁ ସବୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ରହିବାକୁ ଦେଉ ନଥିଲେ, ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ମିନି ଓ୍ୱେଲେସ୍ଲି ତାର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହିତ ରହିବାକୁ ସେହିପରି ଚାହୁଁଥିଲା ।

ରିଗୃର୍ଡସନ୍ ଓ୍ୱେଲେସ୍ଲି, ତାଙ୍କ ନାମ ରିଙ୍କି, ବାସ୍ତବରେ ଏକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ବଡ଼ ହୋଟେଲରେ ସମାନ୍ୟ ଜଣେ ଭୃତ୍ୟର କାମ କରୁଥିଲେ ଓ ସେହିଠାରେହିଁ ରହୁଥିଲେ । ମିନି ସକାଳେ ଓ ସଞ୍ଜରେ କନ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କ ଘରେ ନିଜର କାମ ତୁଟାଇ ସେହିଠାକୁହିଁ ଚାଲି ଆସୁଥିଲା ।

ସେ ଦିନର କାମ ତୁଟାଇ ମିନା ହୋଟେଲକୁ ଆସିଲା । ଯଥା ସମୟରେ ରିଗୃର୍ଡସନ୍ ସହିତ ଦେଖା ମଧ୍ୟ ହେଲା । ମିନାର ସେଦିନକାର କଣ କହିବ କହିବ ଭାବ, ସର୍ବୋପରି ତାର ଅପ୍ରସନ୍ନ ଭାବଦେଖି ରିଙ୍କି ପ୍ରଶ୍ନକଲା, "ଆଜିର ଖବର କଣ ମିନା ? ନିଶ୍ଚୟ ଦୁଃସମ୍ବାଦ କିଛି ।"

"ମୁଁ ଚାକିରୀ ଛାଡ଼ିଦେଇଛି । ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋର ଦରଖାସ୍ତଟି ପୋଷ୍ଟ କରିଦିଅ । ଏଇ ଯେ ..." ତାପରେ ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷାକରି କହିଲା, "ଛି, ଛି । ଭଦ୍ରଲୋକ ଗୁଡ଼ାଙ୍କର ଏତେ ଟିକିଏ ବୋଲି ଚକ୍ଷୁଲଜ୍ଜା ବା ମାନ ମହତ୍ତ୍ୱ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ।"

ହସି ହସି ରିଗୃର୍ଡ କହିଲା, "ଅରେ, ଏଇତ ମୁସ୍କିଲ । ତମ କଥା, କଣ କଥା ? ଭଦ୍ରଲୋକ ସେମାନେ ନୁହନ୍ତି ତ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆଖ୍ୟା ଦିଆହେଲା କିମିତି ?"

"ଅଛା ନୁହଁ ରିଙ୍କି । ଦେଖିଲ ।" ଏହାକହି ସେ ମୁଦିଟି ଦେଖାଇଲା । ପ୍ରସଂଶମାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରିଙ୍କି କହିଲା, "ବାଃ. ଚମତ୍କାର ମୁଦିଟିଏ ତ ।"

"ହଁ. ପ୍ରିନ୍‌ସଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଣୟର ଉପହାର । .... ମୁଁ ବୁଝିପାରେ ନା ସେମାନେ ଜଣଙ୍କୁ ଅନ୍ୟର ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ଜାଣିସୁଦ୍ଧା ଏପରି ଦୁଃସାହସ କିପରି କରନ୍ତି ।" ହୋପରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ସେ ସମସ୍ତ କଥା କହିସାରିବା ପରେ ରିଙ୍କି କହିଲା —

"ତମ ସହିତ ଏକତ୍ର ଅବସ୍ଥାନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଇତଃସ୍ତତଃ କରୁଥିବା ବେଳେ ତମେ ନା ମୋତେ କହିଥିଲ ଯେ ତମେ ଅକ୍ସଫୋର୍ଡର ପାର୍କର୍ ନାମଜାଦା ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍, ପ୍ରେମବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରୀ ନୁହଁ । ଆଉ କହିଥିଲ ନା, ତମର ମୋର କେତେକ କାମ କରିବାକୁହେଲେ ତମକୁ ଖୁବ୍ ପଙ୍କିଲ, ନରକମୟ ଓ ଇତର ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ହେବ ? ଆଉ ତମେ ଅଜା ନିଜେ ଭାଙ୍ଗି ପଡୁଛ । ତାହେଲେ ତମକୁ ମୁଁ ଆଉ କଣ ବୋଲି କହିବ ?"

ବୁଢ଼େ କିଛିସମୟ ଚୁପ୍ । ବକି କହିଲା, "ଏ ଅତି ସୁସମ୍ବାଦ ମିନ । ତମକୁ ଯୁବରାଜଙ୍କର କଥା ଅନୁସାରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ତମେ ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରିବନାହିଁ ମିନ, ଯେଉଁମାନେ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସେମାନେ କେତେ ବେଶି ଅସ୍ମାଭିମାନୀ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାହିଁ ଶାସିତ ମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହାର ଅନ୍ୟଥା ହେଲେ ଫଳ ଭଲ ହୁଏନାହିଁ । ସତ ଠିକଏ ଖୋଲି କୁହେ ମିନ । ରଜା ବା ଶାସକମାନଙ୍କର ଅନେକ ଦେହଲଗା ପୋଇଲି ପରିବାର ସମସ୍ତଙ୍କର ଜାଣିବା ଶୁଣିବାରେ ଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ସୁନ୍ଦର ଓ କେତେକ ଅସୁନ୍ଦର ମଧ୍ୟ ଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଯଦି କେହି ଶାସକ ଇଚ୍ଛାର ବିରୁଦ୍ଧା ଚରଣ କରେ, ତେବେ ସେ ତାଙ୍କର ଅପ୍ରିୟ ହୋଇଥାଏ । ଅସୁନ୍ଦର ଓ ଅଗୁଣୀର ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଯଦି ରାଜଇଚ୍ଛାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କଲା ତେବେ ତା ପାଇଁ ରଜା ବା ଶାସକ ଯେ କଣ କରିନାହାନ୍ତି ବା ନକରନ୍ତି ବା କରିବେନାହିଁ, ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ।"

ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ମିନ କହିଲା, "କେତେଦିନ ପାଇଁ ?"

"ଶୁଣ ମିନା ! ତମେତ ଭାରତର କୌଣସି ଇତିବୃତ୍ତ ଜାଣନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ କୁହ । ରାଜା ଥିଲେ ଦୁଷ୍ମନ୍ତ । ଏକେତ କୁମାର ବା ଅବିବାହିତ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସର୍ବଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ । କିନ୍ତୁ ସେ ଥିଲେ ବହୁ ପ୍ରେମିକ । ଥରେ ଶିକାର କରି ଆସି ଆଶ୍ରମ ବାସିନୀ ସରଳା ଓ ସୁନ୍ଦରୀ ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ଦେଖାହୁଏ । ରାଜା ତାଙ୍କୁ ବିବାହ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ରାଜା ଯିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଯା'ନ୍ତି । ସେ ସସମ୍ମାନେ ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କୁ ପୁଣି ଆସି ନେଇଯିବେ ଓ ପ୍ରଧାନ ରାଣୀ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ବହୁ ପ୍ରେମିକମାନଙ୍କର ଯାହା ହୋଇଥାଏ, ରାଜାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସେଇଆ ହେଲା । ହଁ, ରାଜା ଗଲାବେଳେ ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଣୟର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ମୁଦିଟିଏ ଦେଇ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଶକୁନ୍ତଳା ମୁଦିଟିକୁ ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାଉଥାନ୍ତି । ଏଣେ ଦୁଷ୍ମନ୍ତ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ସାରିଲେଣି ।"

'ତା' ପରେ......?"

"ଦୁଷ୍ମନ୍ତଙ୍କର ବହୁ ରକ୍ଷିତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହଂସପଦିକା ଅନ୍ୟତମ । ସେ ଯେପରି ଚତୁରୀ, ସେହିପରି କଳାକୁଶଳା । ଥରେ ଅଗ୍ନିଗୃହ ବାଟଦେଇ ଯିବାବେଳେ ଦୁଷ୍ମନ୍ତ ଶୁଣିଲେ ହଂସପଦିକା ବୀଣାରେ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ତୋଳି ଗାଉଛନ୍ତି ।"

ଅଗୋ ନବ ମଧୁଲୋଭୀ ନବ ମଧୁକର
ଚୁତ ମଞ୍ଜରୀ ଚୁମ୍ବି
ବକୁଳ ନିବାସେ ଯେ ପ୍ରୀତି ପାଇଛ
କିପରି ଭୁଲିଲ ଭ୍ରମି ?

"ସେଇଠୁ ?"

"ସେଇଠୁ ହେବ ଅଉ କ'ଣ ? ଦୁଷ୍ମନ୍ତ ଉକ୍ତିଟି ଶୁଣି ହସି ହସି ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ । ବାସ୍ ଛୁଟିଗଲା । —ସେଇଥିପାଇଁ କହୁଛି

ମିନା, ସ୍ୱାମୀମାନେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଭୋଗର ସାମଗ୍ରୀ ବୋଲି ମନେ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ମନର ସୂକ୍ଷ୍ମାତିସୂକ୍ଷ୍ମ ବ୍ୟାପାର ବୁଝିବାକୁ ତାଙ୍କର ଅବସର ବା ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ଭଲ୍ଲୁଙ୍ଗ ପାଗଳା ହାତୀର ଖିଆଲ ଆସି ଯାଇଛି ତ ଶେଷ ହୋଇଗଲା ।"

"ତେବେ ମୋତେ କଣ କରିବାକୁ ହେବ ?"

"ତମେ ତ ଆରମ୍ଭରୁହିଁ ଅଭିନୟ କରୁଛ । ତେଣୁ ଅଭିନୟ ଯେପରି ସଫଳ ହୁଏ ସେଇ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।"

ଏଥିରେ ମିନା ସମ୍ମତ ହେବାରୁ ଏହାପରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବେଳେ ଟିକେ ସମୟ ଧରି ଗୁପ୍ତ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଲା । ଶେଷରେ ନିଜକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ସଜାଇ ମିନା ତାର କର୍ତ୍ତାର ଘର ଅଭିମୁଖେ ଚାଲିଲା ।

ବାର

କ୍ଷିପ୍ରଗତିରେ ସହିତ ମୋଟର ଲଞ୍ଚ ଚଳାଇ ତାର ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଠଉରି ହେଉ ନଥିଲା ।

ଭିତରେ ମସ୍ତବଡ଼ ଗୋଟାଏ ଟ୍ରଙ୍କ ପାହାଡ଼ପରି ପଡ଼ି ରହିଛି । ତାଆରି ପାଖରେ ବସି ଆଜି ଜଣେ କିଣି ଯେପରି ଭାବିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଗଭୀର କ୍ଳାନ୍ତିରେ ତାର ଆଖିପତା ନଇଁ ଆସୁଥିଲା । କ୍ରମଶଃ ସେ ଢଳାଇ ପଡ଼ିଲା ।

ଶୋଇ ଶୋଇ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲା । ଦେଖୁଥିଲା, ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢି ସେ ଯେପରି ବନ, ପର୍ବତ, ନଦୀ

ସମସ୍ତ କିଛି ପାରହୋଇ ଯାଉଛି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଶର ରାଜକୁମାରୀ ପାଖକୁ । ଯେଉଁଠିକି ସେ ହାତରେ ବରଣର ମାଳାଧରି ଯା'ପାଇଁ ଯେପରି କେତେଯୁଗରୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛି । ହଠାତ୍ ଯେପରି ଧୂମକେତୁ ଦେଖାଦେଲା । କଳାମେଘ ଗୁଡ଼ାକ ଆକାଶରେ ଛାଇଗଲା । କ୍ରମେ ଦେଖାଗଲା ସେଇ ପଦାର୍ଥଟା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଧୂମକେତୁ ନୁହେଁ । ଗୋଟାଏ ରାକ୍ଷସ—ଯାହା ଦେହରୁ ନିଆଁ ଗୁଡ଼ାକ ଖାଲି ବାହାରିହୋଇ ପଡୁଛି । ତାରି ନିଃଶ୍ୱାସର ପକ୍ଷୀରାଜର ନିଆଁ ର ଡ଼େଣାଦୁଇଟି ପୋଡିଗଲା । ରାକ୍ଷସର ନିର୍ଘାତ ପାହାରରେ ତାର ମୁଣ୍ଡ ଫାଟିଗଲା ଓ ସେ ତାର ମଧ । ଘୋଡ଼ା ତଳକୁ ଖସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଚାହିଁ ଦେଖେ ତ ସମୁଦ୍ର । ତଳେ ଅଥଳ ପାଣି । ସେ କିଛି ବୁଝି ପାରିବା ଆଗରୁ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ଅଚେତ ହୋଇ ତଳେ ପଡିଲା ଓ ଘୋଡ଼ା ସହିତ କ୍ରମଶଃ ତଳକୁ ଖସି ଅବଶେଷରେ ସମୁଦ୍ରରେ ପାଣି ଉପରେ ପଡ଼ି ଛଟପଟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ରାକ୍ଷସ ତା'ର ଛଟପଟ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ପରେ ପୁଣି ଥରେ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ଏଥର ସେ ରୀତିମତ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ।

ସେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିର ନିଦ କୁଆଡେ ଗୁଡ଼ିଲି ଯାଇଥିଲା । ସେ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ବଳିଷ୍ଠକାୟ ବିକୃତ ଦର୍ଶନ ଯୁବକ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ । କୌଶଳ ସହକାରେ ସେ ତାକୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ହାର ମନାଇ ତାର ଛାତିଉପରେ ବସି ପଚାରିଲେ "ତା'ପରେ ଦୁଷ୍‌ମନ୍ ?" ତାଙ୍କ କଥାର ଯେପରି ପ୍ରତିଧ୍ୱନୀ ଶୁଣାଗଲା, "ତା' ପରେ ବହୁଗୁଣା, ଅର୍ଥାତ୍ .." ସେ କିଛି ବୁଝିବା ଆଗରୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୁରୁଆଘାତ ପାଇ ସେଇଠି ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ବହୁଗୁଣା ଆଖି ଯେତେବେଳେ ଖୋଲିଲା, ତାଙ୍କର ମନେ

ହେଲା, ସେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅନ୍ଧକାର ଘର ଭିତରେ ଶୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଲାଗିଲା ପରି ଖୁନ୍ଦା ଖୁନ୍ଦି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଘେରି ବସିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଗୋଟାଏ କେମିତି କୁଣ୍ଠିତ ଉଲ୍ଲାସର ଭାବ । ତାଙ୍କ ଜାତୀୟ ଦୁର୍ବୋଧ ଭାଷାରେ କଣ ଯେ ସେମାନେ କହୁଥାନ୍ତି କିଛି ବୁଝା ଯାଉ ନ ଥାଏ । କେବଳ ସେମାନଙ୍କର ଭାବ ଭଙ୍ଗିରୁ ସେ ବୁଝିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଖୁସି ।

କୌତୂହଳୀ ଜନତା କ୍ରମେ କମି ଆସିଲା । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହୋଇ ଘରୁ ବାହାରି ଗଲେ ସମସ୍ତେ । ଅପେକ୍ଷାକୃତ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନରେ ସେ ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥା ଓ ଗତକଥା ଭାବିଲେ । ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ, ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ମିନ ବାକେମା-ଦାତୀଙ୍କର ବିବାହ ନିବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଘର ବାହାରକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କର ସମ୍ମତି ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଆସିବେ କିପରି ? ତେଣୁ ରିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ସେଦିନ କୁହୁଡ଼ି ବେଶ୍ ଘନ ହୋଇ ଜମି ଉଠିଥାଏ । ଇଞ୍ଚେ ଇଞ୍ଚେ ଲମ୍ବର ବରଫ ମଧ୍ୟ ଅବିରାମ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ରାସ୍ତାଘାଟ ବାରି ହେଉ ନ ଥାଏ । ବଡ଼ ସ୍ଲେଜଟାକୁ ସେ ସେଇ ବରଫ ଉପରେ ଚଳାଇ ଆଣୁଥାଏ । ସେଇ ବୃହଦାକାର ଟ୍ରଙ୍କଟି ବୋହାଇ ହେଉଥାଏ । ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଫୁଟ୍‌ପାଥ ଉପରେ ଚାଲୁଥାନ୍ତି ସେମାନେ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଫର୍‌କୋଟ୍ ପିନ୍ଧିଥାନ୍ତି ଓ ଟୋପି ଗୁଡ଼ାକୁ ପ୍ରାୟ ନାକ ତଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖସାଇ ଆଣି ରାସ୍ତା ବାରି ବାରି ଯାଉଥାନ୍ତି ।

ରାତି ଘଣ୍ଟାରେ ବାଜିଲା ଦୁଇ । ଡ୍ୟୁଟିର ବଦଳ ହେଲା । ବାଲ୍‌ଟିଣ ପୋଲିସ ବାହିନୀକୁ ସେଦିନ ଦେଖି ମନେହେଲା,

ସେମାନେ ଯେପରି କୌଣସି ଏକ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ପାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏତେ ଅଧିକ ତତ୍ପରତା ସହିତ ସେମାନେ ଉକ୍ତି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଏହିପରି ତତ୍ପରତାର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଉକ୍ତି ଦେବାର ଅର୍ଥ, ପ୍ରତି ସାତଦିନରେ ଗୋଟିଏ କରି ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ସଂଘଟିତ ହେଉଛି । ଏପରି ହତ୍ୟା ଏଗାରଟି ହୋଇଗଲାଣି । ତା' ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତି ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ କରାଯାଉଛି । ହତ୍ୟା କିପରି ଭାବରେ କରାଯାଉଛି, ତାର କୌଣସି ସୂତ୍ର ଏଯାଏ ମଧ୍ୟ ଅବିଷ୍କୃତ ହୋଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ପ୍ରତି ନିହତ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଗୋଟିଏ ମେରୀ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ ଧରିଥିବା ଅବସ୍ଥାର ଛବି ମିଳୁଛି ଓ ଛବିର ପଛପାଖେ ଲେଖାହୋଇଛି 'ଗୁଡ୍ ଫ୍ରାଇଡ଼େ' । ଏସବୁର ଅର୍ଥ କିଛିମାତ୍ର ବୁଝି ହେଉ ନଥିଲେହେଁ, କେବଳ ଏତିକି ଜଣାଯାଉଛି ଯେ, ଯେଉଁମାନେ ନିହତ ହେଉଛନ୍ତି ସେମାନେ ଅତି ସଂମ୍ଭ୍ରାନ୍ତବଂଶୀୟ କେତେଜଣ ଯୁବକ । ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାହାର ସହିତ କାହାର ସଂପର୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ ନଥିଲେହେଁ, ଅତୀତରେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ଘନିଷ୍ଠ ଥିଲା ଏହା ସତ୍ୟ । ତେବେ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ହତ୍ୟା ସଂଘଟିତ ହୋଇଥାଉ ନା କାହିଁକି, ହତ୍ୟାକାରୀକୁ ନ ଧରି ପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହତ୍ୟା ଯେ ଏହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହର ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ହେଉଥିବ, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ । ତେଣୁ ପୋଲିସ ବାହିନୀର ଏପରି ତତ୍ପରତା ।

ରଞ୍ଜି ଏହିସବୁ କାରଣ ନେଇ ପୋଲିସ୍ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନରେ ପଡ଼ିଥିଲା, ତାହା ସେକଥା ଟିକେ ମନେଅଛି । ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ମନେଅଛି ଯେ, ସେ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ କ୍ଲୋରୋଫର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଅଚେତ କରି ସେହି ବଡ଼ ଟ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭର୍ତ୍ତିକରି ମିନା ଓ ତାର କେତେଜଣ ବନ୍ଧୁଙ୍କ

ସହାନୁଭୂତାରେ ମୋଟର ଲଞ୍ଚରେ ଅଣି ମଧ୍ୟ ଲଦିଥିଲ । ଲଞ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ିଥିଲ । ମଝିରେ ସେ ଖାଲି ଟିକିଏ ଘୁମାଇ ପଡିଥିଲ । କିନ୍ତୁ କଣ ତା'ର ଭୁଲ୍ ହୋଇଥିଲ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ···ସେ ଅଜି ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ?

ତେର

ରାଣୀମା'ଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଦ୍ଭୁତ ଏକ ଅଦ୍‌ଭୁତ ଅଖ୍ୟାନ ଶୁଣାଯାଏ । ଶୁଣାଯାଏ···ରାଣୀମାଙ୍କ ଅଗମନୀ ଦିନ ବଳି ପଡ଼େ । ବଳିଟି ବିଜାତୀୟ, ଅକ୍ଷତ ଦେହୀ···ସୁଦର୍ଶନ ଗୋଟିଏ ଯୁବକ । ଏ ଯେଉଁ ବଳିଟିକୁ ସେମାନେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ରଖିଛନ୍ତି, ସେ ଠିକ୍ ସେହିପରି । ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ବଳି ପଡିବା'କୁ ଲୁଅଡୁ କେଜାଣି କେମିତି ବିଜାତୀୟ ଜଣେ ଜଣେ ଠିକ୍ ଏହି ସମୟକୁ ଅସି ଏଠାରେ ଜୁଟନ୍ତି । ବଳି ରାଣୀମାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ହିଁ ପଡ଼େ । ରକ୍ତବୋଳା କଟା ମୁଣ୍ଡଟି ରାଣୀମାଙ୍କ ହାତରେ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ । ରାଣୀମା ମନ୍ତ୍ରପଢ଼ି ସେଇ କଟା ମୁଣ୍ଡର କାନରେ ଫୁଙ୍କି ଦିଅନ୍ତି । ସେହି ମୁଣ୍ଡହିଁ ରାଜ୍ୟର ଭଲମନ୍ଦ, ହାନୀ-ଲଭ, ଦୋଷୀ, ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ସବୁ ବିଚାର କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଯାହାର ମୁଣ୍ଡଟି ସମୟ ହେଲେ ଏହିପରି ଭାବରେ ରାଣୀମା'ଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ସବୁକଥା କହିବ; ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଦଳ ଦଳ କଳା କୁତ୍ସିତ ଲୋକ ଭିଡ଼ ବାନ୍ଧି ଧାଡି ଧାଡ଼ି ହୋଇ ବସି ରହିଛନ୍ତି ।

ଏଇ ଯେ ଲୋକଟି ଠିକ୍ ସମୟ ଅସିଗଲେ ଉତ୍ସର୍ଗ ହେବ;

ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟାଏ କେମିତି ମାୟା ଆସୁଛି । ମନେ ହେଉଛି ଲୋକଟି ଯେପରି ଉତ୍ସର୍ଗ ହେବାର ପାତ୍ର ନୁହେଁ ।

ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବାପରେ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କଦଳର ପୁରୋହିତ ହାତରେ ଅର୍ପଣ କରାଗଲା । ତାର ଯତ୍ନ ନେବାପାଇଁ ପୁରୋହିତଙ୍କର ଝିଅ ଉପରେ ଭାର ପଡ଼ିଲା । ଜାତର ଗୁଣନେଇ ଝିଅଟି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନିଷ୍ଠୁର ସ୍ୱଭାବରି ମାତ୍ର ବନ୍ଦୀ ରବର୍ଟସନ୍‌ର ସ୍ୱଭାବ ଆଗରେ ଝିଅଟି ଯେପରି ନରମି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଝିଅଟି ବନ୍ଦୀ ଯୁବକର କୌଣସି କଥା ବୁଝି ପାରୁ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ବନ୍ଦୀ ଯୁବକଟି ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକକୁ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ତା' ସେ ତାର ମନୋଭାବରୁ ବୁଝିପାରିଲା । ଏଣିକି ପ୍ରତିଦିନ ସେ ରବିକୁ ନେଇ ଅନେକ ଆଡ଼ ବୁଲାଇ ଆଣେ । ଏଥି ଭିତରେ ରବି ତାଙ୍କର ଭାଷାରୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ଶିଖି ନେଲାଣି । ଝିଅଟିର ସବୁଠୁ ବେଶି ଆନନ୍ଦ, ରବିକୁ ସେ ତାଙ୍କର ଭାଷା ଶିଖାଇ ପାରିଛି । ଥରେ ରବି ତାର ବନ୍ଦୀ ହେବାର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ଝିଅଟି କିଛିମାତ୍ର ନ ଲୁଚାଇ କହିଲା, "କେଜାଣି ତମେ ଏଠାକୁ କେମିତି ଆସିଲ୍ ଠିକ୍‌କରି କହିପାରିବି ନାହିଁ । ଦଳର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିଛି, ତମେ କାହାକୁ ଗୋଟାଏ ଚୋରି କରି ନେଇ ଆସୁଥିଲ । ଆମ ରାଣୀମା' ସେକଥା ଜାଣିପାରିଲେ ।"

ରବି ପଚାରିଲା, "ତମ ରାଣୀମା' କଣ ଏସବୁ କଥା ଜାଣିପାରନ୍ତି ।"

"ନା, ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ଦେଶ ଭିତରର ସବୁକଥା ଜାଣିପାରନ୍ତି । ଆଉ ତମେ ଯେ ଆମ ରାଣୀମାଙ୍କର ଦେଶ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲ ।"

"ହଁ, ତା'ପରେ କଣ ହେଲା ସୁକନ୍ୟା ?" ରିଙ୍କି ତାର ଛଟିମିଟିଅ ନାଁ ବଦଳରେ ତାକୁ ସୁକନ୍ୟା ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।

"ତା ପରେ ରାଣୀମା ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଲେ । ସମୁଦ୍ରରେ ଢେଉ ଉଠିଲା । ଢେଉ ଭିତରୁ ତମ ଯାନ ପରି ଅହୁରି ବଡ଼ ଯାନ ବାହାରିଲା । ତମେ ଅଚେତା ହୋଇ ପଡ଼ିଲ । ମାତ୍ର ମୋର ଯାନ ସେତୁପରି ଗୁଲିଥାଏ । ରାଣୀମା'ଙ୍କର ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଅନୁଚର ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ କାଳି ଓ ଜଡ଼ । ତେଣୁ ଆଖିରେ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି କହିପାରନ୍ତିନାହିଁ । ସେଇମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ରାଣୀମା'ଙ୍କ ଅଦେଶ ପାଇ ତମକୁ ଏଠାକୁ ଧରିଆଣିଲା । ଧରିଆଣି ବାବାଙ୍କ ମାର୍ଫତ୍‌ରେ ଦେଲା..."

"ବାବାଙ୍କ ମାରଫତ୍‌ରେ ଦେଲା ମତେ ବଳି ଦେବାକୁ । ନୁହେଁ ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ଠିକ୍ ଶୁଣିଛି, ଜଣେ ମତେ ପ୍ରହାର କଲା ଓ କହିଲା, ତା'ପରେ ତୁଷ୍ ମନ୍ ?"

"କେଜାଣି ଏତେ କଥା ଜାଣି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତମକୁ ବଳି ଦେବାକୁ ଅଦୌ ଇଚ୍ଛା ହେଉନାହିଁ ରିଙ୍କି । ବାବା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ସେଇଆ ।"

"ତେବେ ମତେ ରକ୍ଷା କରିବ ?"

ମ୍ଳାନ ହସି ଝିଅଟି କହିଲା, "ତା' ପାରିବିନି । ଅରଥର ରାଣୀମାଙ୍କ ବେଳକୁ ଯେଉଁ ଲୋକଟିକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରାଯାଇଥିଲା ତାର ଉତ୍ସର୍ଗ ହେବାକୁ ଅଦୌ ଭୟ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅମଙ୍କ ଏ ପ୍ରଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ ଯାହାସବୁ କହୁଥିଲା, ବୁଝି ନଥିଲି ସିନା, କିନ୍ତୁ ଏତିକି ଜାଣିପାରୁଥିଲି ଯେ, ସେ ଅମମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଘୃଣା କରୁଥିଲା । ସତକଥା ରିଙ୍କି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏସବୁ ପ୍ରଥାକୁ ଭଲପାଏନି । ଏ ଦେଶରେ କେହି ଯନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର ଶିଖିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ମନା ।

ଏହା ରାଣୀମା'ଙ୍କର ଆଦେଶ । ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣି ସାରିଛ ଯେ, ପ୍ରତି ତିନିବର୍ଷରେ ରାଣୀମା ଦେଶରେ ବୁଲିବାକୁ ଥରେ ଆସନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଥରେ ଅଧେ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟେ । ରାଣୀମା' ଆସିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ବାବା ସବୁକିଛି ବୁଝିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ବଳି ଦିଆଯାଉଥିବା ଲୋକଟିକୁ କଥା ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼େ । ଆମର ପୁରୋହିତ ବଂଶ ତ । ବାବାଙ୍କୁ ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ର ଶିଖିବାକୁ ହୁଏ । ସେ ପୋଥିଟି କାଳେ ଅନ୍ୟ କେହି ଜାଣିପାରିବେ, ତାକୁ ଏକ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନରେ ରଖାଯାଇଛି ।"

"ତମେ ଜାଣିନ ମନ୍ତ୍ର ?"

"ମୋର ତ ନ ଜାଣିବାର କଥା । କିନ୍ତୁ ବାବାଙ୍କର ବୟସ ଅସି ହୋଇଗଲା । ମୋ ଛଡ଼ା ତାଙ୍କର ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ମୁଁ ହେବି ବାବାଙ୍କ ପରେ ପୁରୋହିତ । ତେଣୁ ମୁଁ ସେ ମନ୍ତ୍ର ଜାଣିଛି ।"

"ଜାଣିଛ ? ...ଆଉ ସବୁ କଣ କରିପାରି ସେ ମନ୍ତ୍ରରେ ?"

"ତୁମର ମୃତ ସାତ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଦେଖାଇପାରେ ଓ ମୁଣ୍ଡ କାଟ ଉପରେ ବୁହାଏ ପାଣିପକାଇ, ଯେ କୌଣସି ଜୀବଜନ୍ତୁ ତମେ ଇଚ୍ଛା କରିବ ଦେଖାଇ ଦେଇପାରେ । ତମକୁ ସମୁଦ୍ର ପାର କରାଇ ଦେଇ ପାରେ ଓ ଆହୁରି ଅନେକ କିଛି କରିପାରେ ।"

"ମତେ..."

"ସତରେ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି, ତମକୁ ସମୁଦ୍ର ପାରକରି ତମ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା'କଲେ ସେ ପିତୃଇଚ୍ଛା ଓ ରାଣୀମାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାର ବିରୋଧ କରିବି । ତେଣୁ ତମକୁ କଣ କରିବି ଜାଣ ?"

"କଣ ?"

ତମର ଉତ୍ସର୍ଗ ହୋଇଥିବା କଟାମୁଣ୍ଡଟିକୁ ମନ୍ତ୍ରପୂତ ଜଳ ବର୍ଷାଇ ରଖିବ । ଏହାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବ । ଅଜ ତେଣିକି ସାଧନା କରିବ, ତମ ମୁଣ୍ଡ ସହିତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଦେହଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଯୋଡ଼ିଦେବା ପାଇଁ । କାରଣ ତମେ ଯେ ଅତି ଭଲଲୋକ ଓ ତମ ପରି ଲୋକର ଉତ୍ସର୍ଗ ହେବାର ମୁଁ ଘୋର ବିରୋଧୀ । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ତମେ ଯଦି କିଛି ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକର, ତେବେ ସେ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିପାରେ ।"

"ସତରେ ମୋର କୌଣସି ବିଶେଷ ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ ? ବେଶ୍ ମତେ ତା'ହେଲେ ମୋ ସହିତ ଅପହୃତ ହୋଇଥିବା ସେଇ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଦେଖାଅ ସୁକନ୍ୟା ।"

ଋଷିର ଏକଥା ଶୁଣି ହସିହସି ଯେପରି ଫାଟିପଡ଼ିଲେ ସେ । ହସୁହସୁ କହିଲେ, "ଅରେ, ସେ ଯେ ତମରି ପାଖ କକ୍ଷରେ ବନ୍ଦୀରହିଛି ଓ ଚାରାଣ୍ଡୁଲିର ନିଶାରେ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଛି । ସୁଲଳନା ଦେଖିଅସିବା ସେଇ ହତଭାଗ୍ୟଟାହିଁ ଉତ୍ସର୍ଗ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ କେତେକ ବିଶେଷ କାରଣ ନେଇ ତାକୁ ସେଥିରୁ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଛି ।"

ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଅନେକ ବିଷୟ ସେମାନେ ଗଳ୍ପ କରୁଥିଲେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ, ଯୁବରାଜ ବାସ୍ତବରେ ସେହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି । ଯୁବରାଜଙ୍କ ସହିତ କଥା କହିବାକୁ ବଳ ଇଚ୍ଛା କରିବାରୁ ସୁକନ୍ୟା କହିଲେ—

"ଏପରି ଏକ ଇତର ପ୍ରାଣୀ ସହିତ ତୁମର ଦେଖା କରିବା ମଧ୍ୟ ଅନୁଚିତ । ଯାଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ମୋର ମନ୍ଦ

ପ୍ରଜ୍ଞାବନ୍ତ ସବୁଜାଣେ ବିଜ୍ଞ । ଏପରି ଲୋକର ଯେ ପତ୍ନୀ ହେବ ତାର ସତୀ ନହେବା ଉଚିତ । ଦେଖ, ଏ କେବେ ବିବାହ କଲେ ଯାର ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ସତୀ ହେବନି । ତେଣୁ ସତୀର ମାଳା, ସିନ୍ଦୂର, କଙ୍କଣ ଯାର କଣ ହେବ ? ଅସ ବିଜ୍ଞ ତୁମେହିଁ ଯାର ତତ୍ତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କର ।” ଏହାକହି କଣ ମନ୍ତ୍ରପଢ଼ି ଯୁବରାଜଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ବାଳଗୁଚ୍ଛକ ଭିତରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଚାଳନା କରିବାରୁ ଦେଖାଗଲା, ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ଖପୁରି ଯେପରି ଦୁଗୁଳା ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କର କନ୍‌ଭଲ୍‌ସନ୍‌ସ୍‌ ଅଫ୍‌ ଫିସରସ୍‌ ଭିତରେ ଯାହା କିଛି ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ, ସବୁ ଜ୍ଞାନ ଯେପରି ଖୋଲିଯାଇ ଅଗରେ ଥୁଆ ହେଲା ପରି ଲାଗିଲା । ଜିବାଜ ବିସ୍ମୟରେ ବକ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।

ଚଉଦ

ଉତ୍ସର୍ଗ ପାଇଁ ରାଣୀ ମା'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାହାକୁ ଅଣାଗଲା, ତାକୁ ଦେଖି ରାଣୀ ମା' ଚମକି ଉଠିଲେ । ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ଯୁବକକୁ ଫିଟାଇ ଦିଅ ପୁରୋହିତ ।” ତାହାହିଁ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟହେଲେ । ଏପରିକି ସେଇ କୁତ୍ସିତ ଦର୍ଶନ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ଲୋକ-ଗୁଡ଼ାକଙ୍କ ଆଖିରୁ ଟାରଣ୍ଟୁଲାର ନିଶା ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ିଗଲା । ସମସ୍ତେ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଘଟଣାଟିକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଆଖିରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ଏପରି ଘଟଣା ଯେ କେବେହେଲେ ଘଟିବ ଏହା

ସେମାନେ ସ୍ୱପ୍ନ ମଧ୍ୟ ନ ଥିଲେ । ଅଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି ଘଟଣା ଯେ କେବେ ଘଟିବ ଏହା ସେମାନେ ଶୁଣି ନଥିଲେ ।

ରାଣୀ ମା'ଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ଆଖି ଦୁଇଟିରୁ ମୁକ୍ତାପରି ଲୁହ ଝରୁଥିଲା । ସେ ବନ୍ଦନ ଖୋଲି ଖୋଲି କହୁଥିଲେ, "ଏତେଦିନ ପରେ ଏତେ ଦିନ ପରେ ।"

ରକି ଏ ସବୁର ଅର୍ଥ ବୁଝି ନ ଥିଲା । ସେ କେବଳ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା, ରାଣୀ ମା' ଯେପରି ତାକୁ ଖୁବ୍ ଅପଣାର ମନେକରି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ରିକିର ସୁକନ୍ୟା ମନେ ପଡିଲା । କେତେ ଭଲ ପାଉ ନଥିଲା ସୁକନ୍ୟା ସତରେ । ସେ ସୁକନ୍ୟାକୁ ଚାହିଁଲା । ଦେଖିଲା, ସୁକନ୍ୟା ପାଖରେ ରାଣୀ ମା' ଛିଡ଼ାହୋଇ କ'ଣ ସବୁ କହୁଛନ୍ତି । ସୁକନ୍ୟା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦ ଜଣାଉଛି । ରାଣୀ ମା' ବିଡ଼ ବିଡ଼ କରି କଣ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଲେ । ଶୂନ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ହାତଟି ସୁକନ୍ୟାର ବେକ ଓ ଅଣ୍ଟା ସିଧା ଆଘାତ କଲା । ଏହାପରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଦେଖିଲେ ସୁକନ୍ୟାର ବେକ ପାଖରୁ ଓ ଅଣ୍ଟା ପାଖରୁ ହାଣି ହୋଇ ଯାଇଛି । ତଟକା ଲାଲ ରକ୍ତ ଝରିଅଡ଼େ ଛୁଟିକି ପଡ଼ୁଛି । ସେଇ ଅଦ୍ଭୁତ ଜନତା ମୂକହୋଇ ତା'ର ପ୍ରଣତି ରାଣୀ ମା'ଙ୍କୁ ଜଣାଉଛି ।

ସୁକନ୍ୟାକୁ ଏପରିଭାବରେ କାହିଁକି ବା ମାରି ଦିଆଗଲା, ରାଣୀମା' କାହିଁକି ବା ତା'ର ଏପରି ଯତ୍ନ ନେଉଛନ୍ତି, ଏ ସବୁ ରକି ଆଦୌ ବୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦେଖି ରକିର ମଧ୍ୟ ରାଣୀମାଙ୍କ ପ୍ରତି କେମିତି ଗୋଟାଏ ଭୟ ଆସି ଯାଉଥାଏ । ତେଣୁ ରାଣୀମା' ଯାହା କରୁଥାନ୍ତି ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କୁ ବାଧା ଦେବାକୁ ଚାହିଁଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ପାରି ନ ।

ଏପରି ଏକ ମନର ପରିବେଶରୁ ତାଙ୍କୁ ନିସ୍ତାର ମିଳିଲା, ରାଣୀମା' ଯେଉଁଦିନ ଶୁଣା ଯାଉଥିବା ସେଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାହାଡ଼କୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ବୁଲି ଯିବାପାଇଁ ରିଙ୍କୁକୁ ଡାକିଲେ ।

ଅନେକ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ନଦନଦୀ ଦେଇ ସେମାନେ ସେଇ ପାହାଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପାହାଡ଼ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟତା ଯାହା ଥାଉନା କାହିଁକି, ମଣିଷର ଗୋଟିଏ ବଷ୍ଟଫଟୋ ପରି ଏହା ଦେଖିବାକୁ । ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ପାହାଡ଼ଟି ରହସ୍ୟାବୃତ । ଗୋଟିଏ ହେଲେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ନ ମିଳିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀ ଓ ମନୁଷ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱର ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଝଙ୍କାର ତୋଳି ଲଳିତ ସ୍ୱରରେ କାହାର ହସ ଶୁଣାଗଲା । ରିଙ୍କି ଚମକି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଭାବରେ ଚାହିଁଲା । ରାଣୀମା' ତାହା ବୁଝିପାରି କହିଲେ, "ହସର ଏ ଗୋଟିଏ ଅଫୁରନ୍ତ ଝରଣା । ବାସ୍ତବରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ହସୁନାହିଁ ।" କ୍ରମଶଃ ସେମାନେ କାନ୍ଦର ଝରଣା ମଧ୍ୟ ଅତିକ୍ରମ କଲେ । ତା ପରେ ସେମାନେ ଯେଉଁଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ରିଙ୍କର ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଏ ଯେ ସେଇ ବଡ଼ ପାହାଡ଼—ମଣିଷର ଅଧାଫଟୋର କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂସ୍କରଣ । ସଂସ୍କରଣଟି ରିଙ୍କର ଅବିକଳ ନକଲ । ତାପରେ ସେ ଅଧିକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା, ଯେତେବେଳେ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ନିଜର ନକଲଟିକୁ ଦେଖିଲା । ରାଣୀମା' କହିଲେ—

"ଆଜକୁ କେତେହଜାର ବର୍ଷ ହେବ ଠିକ୍ ମନେନାହିଁ । ତମେ ଓ ତମର ଜଣେ ସଙ୍ଗୀ ଏଠାକୁ ବାଟଭୁଲି ଇଜିପ୍ଟର ସଭ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲ । ଆଜି ଏ ରାସ୍ତାକୁ ଯେପରି ଅପରିଷ୍କାର ଦେଖୁଛ ଓ ରାସ୍ତା ଦେଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭୁଲି ଯାଉଛ, ସେତେବେଳେ ଏ ଅଞ୍ଚଳ ଅଧିକ ଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟାନୀ ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ତମେ ଦୁଇଜଣ ଯେ କେବଳ ତମର ସଭ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଆସିଥିଲ ତା' ନୁହେଁ । ତମର ଗୋଠାଏ ଦଳ ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସିଥିଲେ । ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ ଦୁଃସହ ପରିସ୍ଥିତି ଭିତର ଦେଇ ତୁମେମାନେ ଆସୁ ଆସୁ କେବଳ ତୁମେ ଓ ତୁମର ସଙ୍ଗୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତେହିଁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରନ୍ତି । ଆଜି ମୁଁ ତୁମର ଦେଖାପାଏ ଓ ତୁମକୁ ସେଇ ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନରୁ ହିଁ ଭଲପାଇ ବସେ । କିନ୍ତୁ ତମର ଭଲ ପାଇବା ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ମୋ ସଙ୍କୁଚିତ ବାଦ ସାଧେ ଏଇ ସୁକନ୍ୟା । ତମେ ମଧ୍ୟ ସୁକନ୍ୟା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଅ । ତେଣୁ ଈର୍ଷାନ୍ୱିତା ହୋଇ ମୁଁ ତୁମ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦିଏ । କିନ୍ତୁ ରିକ୍, ତୁମକୁ ମାରି ମଧ୍ୟ ଭୁଲି ପାରେନି । ତେଣୁ ତୁମର ସେ ଦେହଟିକୁ ଏହିପରି ସାଇତି ରଖେ । ଜାଣେ... ତୁମେ ପୁଣି ଜନ୍ମହେବ... ପୁଣି ମୋ' ପାଖକୁ ଆସିବ । କାରଣ ପୃଥିବୀର ଘଟଣା ପରମ୍ପରା ଦେଖିଲେ ଜଣେ ଜାଣି ପାରିବ ସବୁର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୋଇଛି । ସେଦିନୁ ତୁମ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲି । ଦେହଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସାଇତି ରଖିଥିଲି । ଆଉ ଆଜି ପ୍ରୟୋଜନ କଣ ?" ଏତିକି କହି ସେ ଟିକିଏ ଧୂଳି ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସେଇ ସୁରକ୍ଷିତ ରିକ୍‌ର ବହୁବର୍ଷର ଦେହ ଉପରେ ପକାଇ ଦେବାମାତ୍ରେ ତାହା ଗୁଣ୍ଡହୋଇ ପବନରେ ମିଶିଗଲା ।

ସେମାନେ ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେଇ ପାହାଡ଼ର ଆଉ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ସେମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣଠାରୁ ଅଧିକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ସମଷ୍ଟି ଗୋଟିଏ ଆଲୋକ ପ୍ରବାହର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ । ରାଣୀମା' କହିଲେ, "ଏ କ'ଣ ଜାଣ ?"

"ନା—ତ ।"

"ଏ ଆଲୋକ ପ୍ରବାହର ସ୍ରୋତ ହେଉଛି ଜୀବନ ପ୍ରବାହର ସ୍ରୋତ । ଏହି ସ୍ରୋତରେ ଚାରି ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ଗାଧୋଇ ଥିଲି । ତେଣୁ ମୋର ଦେହ ଓ ଜୀବନକୁ ଏପରି ଅକ୍ଷତ ରଖି ପାରିଛି । ଆସ ରିକ୍, ତୁମେ ସେହି ଜୀବନ ସ୍ରୋତର ପ୍ରବାହରେ ପୁଣି ଥରେ ଗାଧୋଇ ଆଉରି ଅନେକ ହଜାର ବର୍ଷ ବଞ୍ଚି ଜୀବନ ଉପଭୋଗ କରିବା ।"

ଏ ସବୁ ଘଟଣା ଦେଖି ଓ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ରିକ୍ ବାସ୍ତବରେ ଭୟ ପାଇ ଯାଉଥିଲା । ତା'ର ଏ ଭାବ ଦେଖି ରାଣୀମା' ହସି ହସି କହିଲେ "ଏଇ ଦେଖନ, ଭୟ କ'ଣ ?"

ଜୀବନ ପ୍ରବାହର ସ୍ରୋତ ଭିତରେ ରାଣୀମା' ପଶିଗଲେ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେଖାଗଲା ରାଣୀମା'ଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍କାର କରି ବେଦନା କାତର ମୁହଁରେ ବାହାରି ଆସୁଛି ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ । ତାର ଦେହର ଚର୍ମ କୋଞ୍ଚିକୋଞ୍ଚି ହୋଇ ଯାଇଛି । ସେ ନଇଁ ପଡ଼ିଛି । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବୁଢ଼ୀଟି ଆଉରି ଛୋଟ ଆକାର ଧାରଣ କଲା ଓ ଶେଷରେ ଧୂଳିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପବନରେ ମିଶିଗଲା ।

ରିକ୍ ଏହି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ପ୍ରାଣମୂର୍ଚ୍ଛା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆଉ ଅଧିକକ୍ଷଣ ରହି ନ ପାରି ବାହାରି ଆସିଲା । କୌଣସିମତେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଆସି ମୁକ୍ତାରାଜଙ୍କ ସାଥିରେ ଆଣି ବନ୍ଦର ଅଭିମୁଖେ ଜାହାଜ ଧରିଲା ।

ପନ୍ଦର

ବ୍ରିଙ୍କ ଯେ କେବେ ଫେରି ଆସିବ ଏ ଆଶା ମିନାର ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ବ୍ରିଙ୍କକୁ ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ସେ ଦେଖିଲା ବିସ୍ମିତ ନ ହୋଇ ରହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ବ୍ରିଙ୍କକୁ ତାର ସମସ୍ତ ଅଡ଼ଭେଞ୍ଚରର କାହାଣୀ କହିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବାରୁ ସେ କହିଲା, "ନା ମିନ, କାମ ଏଯାଏ ମଧ୍ୟ ସରିନାହିଁ । ଏଇଥିଭିତରେ ସବୁ କାମ ସାରିବାକୁ ହେବ ଯେ ।"

"ମାନେ ?"

"ମାନେ ଭିରଞ୍ଜନ୍ ମେରୀ ହିଲଥ୍ ଯେଖାଣ ଏବଂ ଗ୍ଲୁଡ୍ ଫ୍ରାଇଡେର ଅଧିକାରୀ··ମାନେ ହତ୍ୟାକାରୀକୁ ଧରିବାକୁ ହେବ ଯେ । ଅଜ ତମେ ଓ ବନମାଦତ୍ୟ ସେ କାମ କରି ପାରିବ ।"

"ହ୍ୱାଟ୍ ଡୁ ଇଉ ମିନ୍ ।"

"ମାନେ ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ସରଳ । ତା' ନହେଲେ ସେଇ ପାଗଳ ହତ୍ୟାକାରୀ ଯେ ହତ୍ୟା ପରେ ହତ୍ୟା କରି ଚାଲିଥିବ । ତମେ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ତମର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଦିଅ । ତା'ହେଲେ ତମପ୍ରତି ସେ ଅଉ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାକୁ ସାହାସ କରିବେନାହିଁ । ଝରିବ ମାଇପ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶାଳୀ କନା । ସେଇଥିପାଇଁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତୁମର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଦରକାର । ତା'ହେଲେ ସେଇ ଜାନୁଆର

ବୁଝିବ ଯେ, ବାମନର ଗୃହକୁ ଛାଡ଼ି ବଢ଼ାଇବା କି ହାସ୍ୟକର ଘଟଣା । ଆଜି ଆମର ବାମ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ ।"

ହସି ହସି ମିନା କହିଲ, "କିନ୍ତୁ ମୋର ପରିଚୟ ଯେ ମିନା ।"

ହସୁ ହସୁ ବିକ୍କି କହିଲେ, "ନାଓ, ମିସେସ୍ ଫ୍ଲୁରି ମେଲ୍... ଆଇ ମିନ୍ ମିସେସ୍ ଉଇଲ୍ୟମ୍ ଜୋନ୍ସ୍, ଡୋଣ୍ଟ ବି ସିଲି ।"

ସେହିପରି ହସି ହସି ମିନା କହିଲେ, "ନାଓ, ମିଷ୍ଟର ବହୁଗୁଣା ଉରସସେ ବିଷ୍ଣୁବରମ୍, ଉରସସେ ବିହାରୀଲାଲ, ଡୋଣ୍ଟ ବି ୟୁ ଅଲ୍ସୋ ସିଲି ।"

ଦୁହେଁ ଉଲ୍ଲସିତ ଭାବରେ ହସି ଉଠିଲେ । ହସ ପରେ ଦୁହେଁ ଗୋପନ ପରାମର୍ଶ, ଆଲୋଚନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ । ଏସବୁ ପରେ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରକୁ ଆଣାଗଲା । ସେ ମିନାର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ପାଇ କିନ୍ତୁ ମାତ୍ର ବିଚଳିତ ନ ହୋଇ କହିଲେ, "ମୋର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ମତେ କ୍ଷମା କର ମିସେସ୍ ଜୋନସ ।"

ଧୋକା

କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟଙ୍କର ଡୋଟିଏ କକ୍ଷରେ ଏ ଦୃଶ୍ୟଟି ଚାଲିଥିଲା । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟ କନ୍ଷ୍ଟାଣ୍ଟର ଗଳାବେଷ୍ଟନ କରି ତାର ସୁନ୍ଦର ରେଶମୀ ବାଳଗୁଚ୍ଛକୁ ସାଉଁଳି ସାଉଁଳି କହୁଥିଲେ—"ମୋ ଭୁଲପାଇଁ ମୁଁ କ୍ଷମା ଚାହୁଁଛି କନ ଡାର୍ଲିଂ । କାରଣ ମିନାକୁ ମୁଁ ଖୁବ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଶେଷଯାଏ ସେ ମୋତେ

ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଦେଇ ଅସ୍ଥିର କରି ଏଠାରୁ ହରଣଚାଳ କରି ନେଇ ଯାଇପାରେ, ଯା' ଆଦୌ ଖୋଜିପାରି ନଥିଲି । ଭାଗ୍ୟକ୍ରମେ ମୋତେ ମିନା ଓ ରକ୍କ ଯେଉଁ ଘରେ ବନ୍ଦ ରଖିଥିଲେ, ମୁଁ ସେଠାରୁ ଖସିଆସି ପାରିଛି କିନା । ତମକୁ କିନ୍ତୁ ମିନା ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ହେବ ।”

କ୍ଷୀଣ କଣ୍ଠରେ କମଳା କହିଲା “ପ୍ରତିଶୋଧ ? କେମିତି ନେବି ? କିପରି ବା ତା' ସମ୍ଭବ ହେବ ?” ଯୁବରାଜ ଏହାପରେ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ରହିଥିବା ଭିତରେ ତାଙ୍କ ନିଜର ଅଭିଜ୍ଞତା, ସେମାନଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଇତ୍ୟସ୍ତରେ ବିଶଦରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ମିନା ଓ ରକ୍କ ଯେ କୌଣସି ଏକ ଡକାୟତ ଦଳ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଗଚ୍ଛିତ ବହୁ ଧନରତ୍ନ ରହିଛି, ଏହା ଜାଣି ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏସବୁ କିପରି ହସ୍ତଗତ କରିପାରିବ ରବର୍ଟସନ୍, ମାଇଲେଟ୍ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବେଶ୍ ଘମାଘୋଟ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଲା । ଧୂର୍ତ୍ତ ରବର୍ଟସନ୍ କିନ୍ତୁ ବରାବର କହୁଥାନ୍ତି,

“ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କ କଥାରେ ଏତେଦୂର ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଅସଙ୍ଗତ ହେବ ଭଳି । ତାର କାରଣ, ଯୁବରାଜ କେତେଦିନ ବା ଚିହ୍ନା ? ମୋ ମତରେ ହଠାତ୍ ସହୃଦୟ ବନ୍ଧୁର କଥାଗୁଡ଼ିକୁ, ଶୀତର ଉପଦ୍ରବ ଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ଅଦ୍ଭୁତ ବର୍ଷାକୁ ଆଦୌ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କଥା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ରବର୍ଟସନଙ୍କର ଏ ଯୁକ୍ତି ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକିଲା ନାହିଁ । ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତେ ରକ୍କ ଓ ମିନାର ଗୁପ୍ତ ଆଡ୍ଡା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

ସେଇଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା । ଅଠଟା ବାଜିଯାଇଛି । ଆଉ ମାତ୍ର କୁଇଘଣ୍ଟା ବାକି ଅଛି । ରକି ଓ ମିନାଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଚାଲିବ । ମିନା ଇତଃସ୍ତତଃ ହୋଇ ଅଜ୍ ଅଧିକୟଣ ଗ୍ରୁପ୍ ବନ୍ଧନପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

"ଆମର ସମସ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ତ ?"

ଇଷତ୍ ହସି ରକି ଓରେଫ୍ ବିହାରୀ କହିଲା, "କ୍ଷମାକରିବେ ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ । ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ ଆପଣମାନଙ୍କ ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଉଛି । ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିଟା ଅତିମାତ୍ରାରେ ମୁଖରା ନୁହେଁକି ?"

ମ୍ଳାନ ହସି ମିସେସ୍ ଜୋନ୍ସ୍ କହିଲେ, "ନା, ଏମିତି ସବୁଛୁ ଥିଲ ନା ।"

"ଭୟ ଲାଗୁଛି ଆପଣଙ୍କୁ ବୋଧହୁଏ, ନା ? ନିଆଁ ସହିତ ଖେଳୁଛେ ଓ ଦିନେ ନିଆଁରେ ପୋଡିହୋଇ ମରିବା ଜାଣି, ନିଆଁକୁ ଭୟ କଣ ? ତା' ବୋଲି କହୁନାହିଁ ଯେ, ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବ ନାହିଁ । ଥାଉ, ସେ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ଆପଣ ମୁହଁ ଶୁଖାଇଲେଣି । ହଁ, ଆମର ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏଥିରୁ ବେତାର ବାର୍ତ୍ତା ଦେବାମାତ୍ରେ ସେମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ।"

ଏହାପରେ ଆଉ କେତେକ ବିଷୟରେ ଲଘୁ ଆଳାପ କରିବା ପରେ ନଅଟା ପଇଁଚାଳିଶ୍ ମିନିଟ୍ ହୋଇଗଲା । ସମୟ ହୋଇ ଆସିଲା ଜାଣି ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏକ୍, ଦୁଇ୍, ତିନ୍ କରି କ୍ରମଶଃ ମିନିଟ୍ଗୁଡ଼ିକ ଅତିବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କାନ୍ଥ ଘଡିରେ ଟଂ ଟଂ ହୋଇ ଦଶଟା ବାଜିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାହାର ଆସିବାର ଜଣାଗଲା । ଅବିଳମ୍ବେ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କ ଗଳା ଶୁଣାଗଲା, "ଏଇ ଯେ, ଆମର ସମସ୍ତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦାଉଡି ସିଡି ବାହି ଆସିଗଲେଣି ?" କିଏ ଜଣେ କି

କହୁଛ । ପୁଣି ଅତୁଟ ନମ୍ର ସ୍ୱରରେ ତାଙ୍କର ଗଳା ଶୁଣାଗଲା, ଆପଣମାନେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଏଇ ଦୋତାଲାର ବାରଣ୍ଡାକୁ ଉଠିଆସନ୍ତୁ । ସେଇଠୁ ବୁଝିଅଛନ୍ତୁ ଯିବାକୁ ହେବ ମୁଁ କହୁଛି ।" ତାଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତେ ଉଠିଆସିବା ଷଣି, ଯୁବରାଜ କର ସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗଣିଯିବାକୁ କହିଲେ । ଅଷ୍ଟମୀର ବିଷୟ ସିଡ଼ି ଉପରେ ଚଢ଼ୁଥିବା ସବୁ ଶେଷ ବ୍ୟକ୍ତି ନମ୍ବର ଗଣିସାରିବା ପରେ ଦେଖାଗଲା, ସମସ୍ତେ ଅଭିସ୍ୱରରେ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି । କଣ ହେଲା ଓ କେମିତି ହେଲା ବୁଝିବା ଆଗରୁ ଯୁବରାଜ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟମାନେ ଦେଖିଲେ, ପାଖ ଘରୁ ହସି ହସି ବିହାରୀଲାଲ ଓ ମିସେସ୍ ଜୋନସ୍ ବାହାରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଯୁବରାଜଙ୍କ ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରିବାକୁ ଯାଇ ବିହାରୀ କହିଲା, "ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ଯୁବରାଜ । ମୁଁ ଟେଲିଫୋନ୍‌ରେ ସମ୍ବାଦ ଦେଇ ଦେଇଛି । ସେମାନେ ଏଇ ପ୍ରାୟ ଆସିଗଲେ ।" ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାଙ୍କ କହିଲା, "ଶୁଣନ୍ତୁ ମିସେସ୍, ଏମାନଙ୍କୁ ସିଡ଼ି ଧରି ଉଠିବାକୁ କହୁନଥିଲେ କ'ଣ ଗିରଫଦାର କର ହୋଇଥାନ୍ତା ? ସିଡ଼ିଟିରେ ଯେ ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷଯାଏ ବିଜୁଳି ସଂଯୋଗ ହୋଇ ରହିଛି । ଆମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କାବ୍ୟ ମହାଭାରତରେ ଅଛି ଯେ ମିଛ କହୁଥିବା ଯୋଗୁ ଧର୍ମରାଜ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମଧ୍ୟ ନର୍କ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଯୁବରାଜ ସାହେବଙ୍କର ଯେ ଲାଲସା ଓ ସେ ଯେ ବିଶେଷକରି ମୋର ପ୍ରେମିକା ମିସେସ୍ ଜୋନ୍‌ସ୍‌ଙ୍କ ଅପମାନ କରିଥିଲେ, ଏ ତାଙ୍କ ମାତ୍ର ଉଚିତ ଶାସ୍ତି ।

"ହଁ, ସମସ୍ତ ଅଳ୍ପ । ତେଣୁ କହୁ ରଖେ । ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଶେଷ । ତାର କଥା ବେଶ୍ ରହସ୍ୟାବୃତ । ତା' ବିଷୟରେ ଏ ରେକର୍ଡଟି ଏଇ ରଖିଗଲି । ଦେଖିବେ । ସେ କେବେ

ସମାଜରେ ଅସମ୍ମାନିତ ହୋଇଥିବାରୁ (ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନେ ତାର ସରଳତା ନେଇ ଯେ ଖେଳ ନାହାନ୍ତି) ଏପରି ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି କେବଳ ଏଇଥି ପାଇଁ । ବାସ୍ତବରେ ଅଲିନ ଏମାନଙ୍କୁ ଶାସ୍ତି ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତା । ତେଣୁ ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ସେ ଠିକ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ମିସ୍ ଶେଲିଙ୍କର ଏତେଦୂର କ୍ଷିପ୍ର ହେବାର ନ ଥିଲା । କାରଣ ଏହିପରି ଦୋଷୀ ଏ ସଂସାରରେ ଅସଂଖ୍ୟ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ହୋଇ କେହି ନାହିଁ ।

ଭିରଜିନ୍ ମେରୀ ସମାଜରେ ଯେଶସଙ୍କର ଜନ୍ମନେଇ ଲାଞ୍ଛିତା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରେ ସମ୍ମାନ ପାଇଥିଲେ । ମଣିଷର ଜନ୍ମଟାହିଁ ସବୁ ନୁହେଁ । ଶାମୁକା ପୋକ ପେଟରୁ ଜନ୍ମିଲେ ମଧ୍ୟ, ମୁକ୍ତାର ଦାମ୍ ଅତୁଳନୀୟ ।

ଯା' ହେଉ ଯୁବରାଜ ସାହେବଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ ଅସି ଏ ଜଳଟିକୁ ଧରପାର ଥିବାରୁ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇଛି । କାରଣ ମାଇଲେଟ୍ ଓ ରବର୍ଟସନ ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ, ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ତଳେ ଜେଲରୁ ହଠାତ୍ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଥିବା ରବ କାର୍ଡ ଓ ମାର୍କସ ଏଟକିନ୍ସ । ତୁମେ ଦୁହେଁ ହତ୍ୟା କନଷ୍ଟାଣ୍ଟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମୁତାବକ ସଙ୍ଗୀତ ବୈଠକ କରି ଉକ୍ତ ବୈଠକରେ ନିହତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଓ ହତ୍ୟା କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ୱବାଥିଙ୍କ କନଷ୍ଟାଣ୍ଟକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ, ନୁହେଁ କି ? କିନ୍ତୁ ଶୁଣ । ସେ ଯୁବରାଜ ବିକ୍ରମାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବ ବୋଲି ଜୋର କରିଥିଲା ଓ ସେ ଯଦି ଇନ୍ଦୋର ଦେୱାନଙ୍କ ପୁଅ ସମଣ୍ଟ ଷ୍ଟେନସ୍ଲାଙ୍କୁ ବିବାହ କରେ, ତେବେ ଇନ୍ଦୋରର ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତଧନ ଏପରିକି ସତୀ କଣ୍ଠର ମାଳା, ସିନ୍ଦୁର ଓ କଙ୍କଣ ପାଇବ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି

ମଧ୍ୟ ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଶେଷପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାହାରି ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ନାହିଁ, ନୁହେଁ କି ?”

ବିସ୍ମୟ ଓ ହତବାକ୍ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ବାହାରୀଙ୍କର ଏ ଅଟପଯ କୃତ ଲମ୍ବା ଉକ୍ତିଟି ଶୁଣୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଏତେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଣା ମଧ୍ୟ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ । କଥା କହିବାକୁ ଆଉ ସମର୍ଥ ନ ଥିଲା । ମିଷ୍ଟର ଉଲ୍ସନ କୋନସ୍ ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପ୍ରତି ବିମୂଢ଼ ବ୍ୟକ୍ତି ହାତରେ ଲୌହଶୃଙ୍ଖଳ ପିନ୍ଧାଇ ସାରିବାପରେ ମିସେସ୍ କୋନ୍ସଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ବାହାରୀ କାହିଁ ?”

ସାରା ଦଳଟା ମିଶି ସେଇ ଭଙ୍ଗା ଓ ପୋଡ଼ା ଘରର ପ୍ରତି ଅନ୍ଧକନ୍ଦ ଖୋଜି ମଧ୍ୟ ବାହାରୀକୁ ପାଇ ନ ଥିଲେ । ଚିର ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହାତଟା ତାଙ୍କର ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍ ଖୋଲିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖେ, ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସିଗାରେଟ୍ ନାହିଁ । ତା’ ଭିତରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଚିଠି । ଖୋଲି ଦେଖିଲେ ତାହା ବାହାରୀ ହାତର ଲେଖା —

“ମୋର କାମ ଯେ ଏଯାଏ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଧରା ଦେବନାହିଁ । ମୋତେ ଗିରଫଦାର କରିବାର କ୍ଷମତା ବ୍ରିଟିଶ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଟେମ୍ସ୍ ନଦୀରୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିବାରୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି । ବାହାରୀ ।”